

Dato
29. november 2018

Samlenotat til Folketingets Europaudvalg

Rådsmøde (energi) den 19. december 2018

Dagsorden	Side
1. Ren energi-pakken	
a. Forordningsforslag om et forvaltningssystem for Energiunionen	2
b. Forslag til revision af energieffektivitetsdirektivet	14
c. Direktivforslag om fremme af anvendelse af vedvarende energikilder (revision af VE-direktivet)	27
- <i>Orientering fra formandskabet</i>	
d. Forordningsforslag om det indre marked for elektricitet	42
e. Direktivforslag om fælles regler for det indre marked for elektricitet	55
f. Forordningsforslag om beredskab i elsektoren (elforsynings-sikkerhedsdirektivet)	67
g. Forordningsforslag om oprettelse af et EU-agentur for samarbejde	73
- <i>Orientering fra formandskabet om status</i>	
2. Forordningsforslag om oprettelse af Connecting Europe-faciliteten (CEF)	79
- <i>Orientering fra formandskabet om status</i>	
3. Strategi for lavemissionsstrategi	87
- <i>Præsentation</i>	
- <i>Udveksling af synspunkter</i>	

**Energi-, Forsynings- og
Klimaministeriet**

Stormgade 2-6
1470 København K

T: +45 3392 2800
E: efkm@efkm.dk

www.efkm.dk

1.a. Forordningsforslag om et forvaltningssystem for Energiunionen

KOM(2016) 759

Revideret notat. Ændringer er markeret med streg i margenen.

1. Resumé

Kommissionen fremsatte den 30. november 2016 et forslag til en forordning om et forvaltningssystem for Energiunionen som en del af Kommissionens såkaldte Vinterpakke.

Ifølge Kommissionen er formålet med forslaget at:

- i. strømline og integrere eksisterende planlægnings-, rapporterings- og monitoreringsforpligtelser inden for energi og klima.
- ii. fastlægge en robust politisk proces mellem medlemsstaterne og Kommissionen for at sikre at Energiunionens målsætninger, særligt 2030-målene indenfor energi og klima, opnås.
- iii. give Kommissionen bemyndigelse til at foretage videre foranstaltninger, såfremt målene for 2030 ikke ser ud til at blive nået i 2024.

I forslaget fokuserer Kommissionen på, at medlemsstaterne skal udarbejde færdige nationale energi- og klimaplaner for perioden 2021-2030 senest 1. januar 2019, og at der herefter skal udarbejdes en opdateret plan hvert tiende år. Et udkast skal ifølge forslaget leveres senest den 1. januar 2018. Medlemsstaterne forpligtes ligeledes til at udarbejde statusrapporter for implementeringen af disse nationale planer. Kommissionens instrumenter for vurdering og monitorering af medlemsstaternes planer er ligeledes indeholdt i forslaget.

Regeringen hilser formålet med Kommissionen forslag om et forvaltningssystem for Energiunionen velkommen og støtter etableringen af et forvaltningssystem, der kan bidrage til implementering af et indre marked for energi i EU og til opfyldelse af EU's klima- og energipolitiske pejlemærker og målsætninger under Energiunionens fem dimensioner.

Forslaget vurderes ikke at påvirke dansk ret. Forslaget vurderes at have mindre statsfinansielle omkostninger.

Der blev indgået en foreløbig aftale mellem Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen i juni 2018 om forslaget. Europa-Parlamentet har den 13. november 2018 godkendt aftalen.

Det østrigske formandskab forventes at sætte "ren energi"-pakken på dagsordenen på energirådsmødet den 19. december 2018 til orientering. Der vil for dette forslag, forslaget om energieffektivitet og forslaget om fremme af vedvarende energi alene være tale om en orientering, idet der er indgået endelige aftaler om alle tre forslag med Europa-Parlamentet.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2016) 759 af den 30. november 2016 fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om et forvaltningssystem for energionionen. Forslaget er den 10. januar 2017 oversendt til Rådet i dansk sprogversion.

På mødet i Det Europæiske Råd den 26.-27. juni 2014 blev det besluttet at etablere en "modstandsdygtig Energiunion med en fremadskuende klimapolitik", som er en af fem strategiske hovedprioriteter for den nuværende Kommission.

Den 25. februar 2015 lancerede Kommissionen en strategi for Energiunionen, KOM(2015) 80. Strategien bygger på fem gensidigt afhængige dimensioner: 1) Forsynings sikkerhed, solidaritet og tillid, 2) et fuldt integreret indre energimarked, 3) reduktion af energiforbruget via energieffektivitet, 4) reduktion af udledning af CO₂ og andre drivhusgasser og 5) forskning, innovation og konkurrence. Herudover indeholder strategien et afsnit om et forvaltningssystem for Energiunionen.

Forslaget om et forvaltningssystem for Energiunionen har til formål at etablere en monitorerings- og planlægningsmekanisme, der sikrer, at relevante energirelaterede aktiviteter i Europa samlet set bidrager til EU's overordnede mål i regi af Energiunionen. Dette vil hovedsageligt blive udmøntet via nationale energi- og klimaplaner, som skal dække Energiunionens fem dimensioner.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 191, 192 og 194 i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Det østrigske formandskab har sat forslaget på dagsordenen for energirådsmødet den 19. december 2018 til orientering fra formandskabets side.

3. Formål og indhold

Ifølge Kommissionen er forordningsforslagets overordnede formål at sikre, at der etableres et forvaltningssystem for Energiunionen, som hviler på to grundpiller:

- Strømlining og integrering af eksisterende planlægnings-, rapporterings- og monitoreringsforpligtelser indenfor energi og klima, og
- fastlæggelse af en robust politisk proces mellem medlemsstaterne og Kommissionen – med tæt inddragelse af øvrige EU-institutioner – med det formål at nå Energiunionens målsætninger, særligt 2030-målene indenfor energi og klima.

Det væsentligste indhold af forordningsforslaget er følgende:

- i. Strømlining og ophævelse af mere end 50 eksisterende individuelle planlægnings-, rapporterings- og monitoreringsforpligtelser indenfor energi og klima (31 lægges sammen og 23 ophæves).

- ii. Fastsættelse af målsætning om, at medlemsstaterne skal udarbejde færdige nationale energi- og klimaplaner for perioden 2021-2030 senest 1. januar 2019. Herefter skal der udarbejdes en opdateret plan hvert tiende år, som ligeledes skal være gældende for en tiårig periode. Bilag 1 indeholder en bindende skabelon for, hvordan planerne skal udarbejdes, og som fokuserer på en række elementer, såsom politikker, tiltag og det analytiske fundament. Udarbejdelsen af planerne skal ligeledes gennemgå en konsulterende proces mellem Kommissionen og medlemsstaterne på baggrund af udkast til disse, som skal leveres til Kommissionen senest 1. januar 2018. Andre medlemsstater vil også kunne kommentere på udkast til planer indenfor rammerne af den regionale konsultation. Planerne skal opdateres senest 1. januar 2024 (stadig med et 2030-perspektiv).
- iii. En forpligtelse for medlemsstaterne til at udarbejde og rapportere langsigtede lavemissionsstrategier i et 50 års-perspektiv til Kommissionen. Hermed videreføres og udbygges den gældende forpligtelse til 2050 i monitoringsmekanismeforordningen (artikel 4 i 525/2013/EC).
- iv. En forpligtelse for medlemsstaterne til hvert andet år at udarbejde statusrapporter for implementeringen af de nationale energi- og klimaplaner – fordelt på de 5 dimensioner i Energiunionen – gældende fra 2021 og fremad. I statusrapporterne er medlemsstaterne ligeledes forpligtet til at rapportere hvert andet år på deres nationale klimatilpasning, planlægning og strategier, hvilket er i overensstemmelse med Parisaftalen.
- v. En beskrivelse af de monitorerings- og vurderingsinstrumenter, som Kommissionen har til at følge medlemsstaternes fremskridt i relation til de mål, der sættes i de nationale energi- og klimaplaner. Herunder beskrives processen for Kommissionens anbefalinger til medlemsstaterne for så vidt angår ambitionsniveauet i og implementering af planerne, således at de fastsatte mål kan opnås. Ydermere etableres en ramme for en samlet vurdering af de første nationale planer for at identificere en eventuel manglende opfyldelse af EU-målene som helhed. Denne skal muliggøre, at Kommissionen kan komme med anbefalinger, tage handling på EU-niveau eller anmode om foranstaltninger fra medlemsstaterne, hvis vurderingen af fremskridtet indikerer, at EU's 2030-energi- og klimamål ellers ikke vil blive opfyldt.
- vi. En forpligtelse for medlemsstaterne til at etablere nationale systemer for drivhusgasopgørelser, politikker, tiltag og fremskrivninger senest pr. 1. januar 2021. Med forslaget er Kommissionen forpligtet til at etablere tilsvarende systemer på EU-niveau. Disse krav er en videreførelse af tilsvarende krav i monitoringsmekanismeforordningen (artikel 5, 6 og 12 i 525/2013/EC).
- vii. Mekanismerne og principperne for samarbejde og støtte imellem medlemsstaterne og EU samt en beskrivelse af Det Europæiske Miljøagentur

- rolle ift. at støtte op om Kommissionens arbejde. Der er tilsvarende bestemmelser i den gældende monitoringsmekanismsforordning (artikel 23 og 24 i 525/2013/EC).
- viii. Etablering af en energiunionskomité, som erstatter den klimakomité (Climate Change Committee), der blev etableret i artikel 8 i beslutning 93/389/EEC, artikel 9 i beslutning 280/2004/EC og artikel 26 i forordning (EU) 525/2013.
- ix. Kommissionen bemyndiges til at vedtage delegerede retsakter i relation til: 1) at foretage ændringer i bilag 1 for at tilpasse dette til ændringer af bl.a. EU's energi- og klimapolitiske rammer, 2) ændre i dele i bilag 3, ved at tilføje eller slette substanser på listen over drivhusgasser, samt supplere denne forordning ved at vedtage værdier for de medregnede drivhusgassers globale opvarmingspotentiale samt angive de opgørelsesretningslinjer, der gælder i overensstemmelse med relevante beslutninger vedtaget under FN's klimakonvention eller Parisaftalen, 3) fastsætte de nødvendige bestemmelser for at medlemsstater kommer med finansielle bidrag til oprettelse og drift af en finansieringsplatform på EU-niveau, 4) fastsætte regler om indhold, struktur, format og indsendelsesproces for de oplysninger, som relaterer sig til de nationale systemer for drivhusgasopgørelser, samt krav om oprettelse, drift og funktion af de nationale og EU's systemer for drivhusgasopgørelser, 5) oprette og føre registre, som skal redegøre præcist for de nationalt fastsatte bidrag i henhold til artikel 4(13), og for de internationalt overførte kvoter og kreditter i henhold til artikel 6 i Paris-aftalen.
- x. Det foreslås i henhold til den Interinstitutionelle Aftale (IIA) af 13. april 2016 om brug af delegerede retsakter, bl.a. at eksperter udpeget af medlemsstaterne skal konsulteres, inden en delegeret retsakt vedtages. Beføjelserne til at vedtage delegerede retsakter kan ligeledes til enhver tid tilbagekaldes af Europa-Parlamentet og Rådet.
- xi. Forslaget lægger op til, at der skal vedtages implementerende retsakter i relation til: 1) fastsætte regler om struktur, format, tekniske detaljer og indsendelsesproces for de oplysninger, som relaterer sig til den toårige statusrapportering vedrørende de integrerede nationale energi og klimaplaner, 2) fastsætte regler om struktur, format og indsendelsesproces for de oplysninger som relaterer sig til den toårige rapportering vedrørende klimatilpasning, klimabistand til ulande og anvendelse af auktioneringsprovenuet fra salg af kvoter under kvotedirektivet eller tilsvarende beløb, 3) fastsætte regler om struktur, tekniske detaljer, format, indsendelsesproces samt de tidsmæssige rammer for samarbejde og koordinering for de oplysninger som relaterer sig til den årlige rapportering vedrørende tilnærmede drivhusgasopgørelser for det forudgående kalenderår samt drivhusgas- og LULUCF-opgørelser for det forrige kalenderår, 4) fastsætte regler om de tidsmæssige rammer, procedurer og konsultations-bestemmelser for gennemførelse af grundige evalueringer af medlemsstaternes drivhusgasopgø-

relser, 5) fastsætte den samlede drivhusgasudledning for hver medlemsstat for relevante år efter grundig evaluering af opgørelsen fordelt på ETS, non-ETS og LULUCF, 6) fastsætte regler om struktur, format og indsendelsesproces for de oplysninger som relaterer sig til de nationale systemer for politikker, tiltag og fremskrivninger.

- xii. Kommissionen skal senest 28. februar 2028 aflægge rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om forvaltningssystemets anvendelse, bidrag til styring af Energiunionen og overensstemmelsen mellem forvaltningssystemets planlægnings-, rapporterings- og monitoreringsbestemmelse og øvrig regulering fra EU, UFCC og Parisaftalen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294 medlovgiver. Der blev indgået en foreløbig aftale mellem Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen i juni 2018 om forslaget. Europa-Parlamentet har den 13. november 2018 godkendt aftalen.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at da flere elementer i Energiunionen vedrører målsætningerne på EU-niveau, er det på EU-niveau, at der behov for en indsats for at sikre gennemførelsen af disse mål. Det er ligeledes på EU-niveau nødvendigt at sikre en sammenhæng i energi- og klimapolitikken i EU og på tværs af medlemsstaterne, samtidig med at der sikres tilstrækkelig fleksibilitet for medlemsstaterne.

Kommissionen anfører endvidere, at de fleste af de energiudfordringer, som EU står overfor, ikke kan imødekommes gennem ukoordinerede nationale foranstaltninger. Det samme gælder for klimaændringer, som er naturligt grænseoverskridende, og dermed ikke kan løses ved lokale, nationale eller endda EU-indsats alene.

Endelig anfører Kommissionen, at det er nødvendigt med en indsats på EU-niveau for at strømline eksisterende planlægnings-, rapporterings- og monitoreringsforpligtelser, da de eksisterende krav er etableret i EU-regulering, hvorfor disse kun kan ændres og/eller ophæves gennem et lovforslag på EU-niveau.

Regeringen deler Kommissionens vurdering og finder på det grundlag, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Forordningsforslaget berører ikke umiddelbart gældende dansk lovgivning.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget vurderes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Vedrørende rapporteringskrav og monitorering lægges der op til at samle, udvide og strømline gældende rapporteringskrav under Energiunionen. Udvidelsen omfatter især et nyt krav om udarbejdelse af integrerede nationale energi- og klimaplaner. Dette kan medføre statsfinansielle og administrative konsekvenser i størrelsesorden 4 årsværk og 2 mio. kr. til konsulenter. Omfanget af et øget ressource-træk kan først endeligt vurderes, når forslaget er endeligt fastlagt. De rapporterings- og monitoreringskrav, der indgår i forslaget vurderes at være uundgåelige. Man vil imidlertid fra dansk side forsøge at tilpasse gældende nationale rapporteringer, så de svarer til kravene i forvaltningssystemet for derved at minimere forøgelsen af det samlede ressourceforbrug. Administrative og statsfinansielle udgifter vedrørende EU-sager afholdes som det klare udgangspunkt indenfor ressortministeriets egne rammer, jf. *Budgetvejledningen 2.4.1.*

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Kommissionen vurderer, at forslaget vil kunne få positive samfundsøkonomiske konsekvenser. Kommissionen vurderer bl.a., at forslaget vil påvirke virksomheder, og i særdeleshed små og mellemstore virksomheder positivt, da planlægning for Energiunionen frem mod 2030 vil forbedre investorsikkerhed og -gennemsigtighed. Gevinsterne herved er dog svære at kvantificere.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at medføre erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslagets skønnes ikke at have betydning for beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Kommissionens forslag for et forvaltningssystem for Energiunionen har været sendt i høring i Specialudvalget for Energi-, Forsynings- og Klimapolitik. Der er indkommet hørings svar fra:

Dansk Byggeri (DB) er positive overfor forslaget om integrerede energiplaner ift. energiunionens 5 dimensioner, at der fastsættes retningslinjer, så medlemslandenes planer bliver sammenlignelige, og at planerne er integrerede, da de forskellige dimensioner indbyrdes påvirker hinanden.

DB mener, at det er vigtigt, at energieffektivisering ikke linkes til "dekarbonisering", da fokus bør være på alle omkostningseffektive energibesparelser, og ikke kun de, som giver en CO₂-fortrængning. DB finder det beklageligt, at medlemslandene i deres fastsættelse af mål for energieffektivitet kan tage højde for deres andel af vedvarende energi, a-kraft og CO₂-lagring i energiforsyningen, og opfordrer Danmark til at arbejde for, at dette ikke bør spille en rolle i forhold til energieffektivitetsmålet. DB ser ligeledes gerne bindende nationale mål, og ikke alene vejledende mål, som foreslået af Kommissionen.

DB finder det positivt, at det sikres, at offentligheden skal have effektiv mulighed for at deltage i forberedelsen af udkast til energiplaner. DB finder det ligeledes fornøftigt, at der er indlagt skabeloner til planer ind, samt at der skal laves opdateringer af planerne. DB støtter, at Kommission vil fremsætte forslag indenfor øget energieffektivisering i bygninger mv. i 2024, hvis det vurderes, at EU samlet set ikke vil nå 2030-målet for energieffektivitet. DB havde i tillæg også gerne set, at Kommissionen havde indgået forhandlinger med de medlemslande, som vurderes ikke at bidrage nok til det fælles mål.

Dansk Energi (DE) bakker op om en mere strømlinet tilgang til udarbejdelse af nationale energi- og klimaplaner, som kan skabe investorsikkerhed, såfremt disse bliver tilstrækkeligt detaljerede og sammenlignelige. DE finder det derfor fornøftigt, at der skal udarbejdes planer for udbygningen af VE, delt op på de enkelte sektorer og teknologier.

DE så gerne, at der havde været indarbejdet et historisk element i planerne. Her foreslår de, at Kommissionen kunne udarbejde en vurdering af nationale potentialer for de forskellige VE-teknologier og offentliggør disse, hvilket kunne gøre det nemmere for Europa-Parlamentet og medlemsstaterne at evaluere ambitionsniveauet i de nationale planer.

DE mener, at det ift. energieffektivitet vil være gavnligt at inkludere et krav om, at medlemslandene skal vurdere effekten af energibesparelser på EU's bidrag til opfyldelse af det overordnede CO₂-reduktionsmål i 2030. DE mener ligeledes, at medlemslandene ift. sikring af et velfungerende indre marked bør redegøre for, hvordan man vil sikre øget regionalt samarbejde mellem TSO'er. Her vil særligt fremdriften i udvikling af de nye regionale operationscentre (ROC) være relevante.

Dansk Industri (DI) hilser overordnet Vinterpakken velkommen og vil gerne opfordre til, at der afholdes en række dialogmøder om pakkens forskellige initiativer efter nytår.

DI bakker op om at styrke sammenhængen på tværs af indsatsområderne i EU's energi- og klimapolitik, og er enige i, at dette gøres bedst i en forordning i stedet for et direktiv. DI finder det endvidere positivt, at der kommer en samlet gennemsigtig opfølgning på EU's 2030-mål og instrumenter. Dertil mener DI, at der bør være en balance mellem detaljstyring på den ene side og rum til markedsbaseret energipolitik på den anden. DI vil ligeledes gerne opfordre til, at der opstilles nogle parametre for at redegøre for den energimæssige konkurrenceevne.

DI er glade for, at der sigtes på en hurtig proces for udformning af de nationale energi- og klimaplaner, og ser derfor gerne, at man fra dansk side relativt hurtigt sikrer en god proces for arbejdet, som sammentænkes med arbejdet om en kommende dansk energiaftale. DI finder det vigtigt, at man fra dansk side vil kunne redegøre for, hvordan evt. supplerende mål understøtter ønsket om en fælles EU-koordineret indsats og optimering på tværs af EU-landenes grænser for at sikre

størst mulig omkostningseffektivitet og klimaeffekt for ressourceindsatsen. Det er ligeledes vigtigt, at kommende initiativer baseres på tekniske og økonomiske potentialer samt vurdering af sammenhænge til de omkringliggende landes energisystemplanlægning.

Ift. energieffektivisering, er det vigtigt for DI, at de enkelte elementer tænkes eksplicit ind i energisystem-konsekvenser. Hertil er DI positive overfor, at der lægges op til, at medlemslandene kan medtage hensyn til omkostningseffektive potentialer, forventede økonomisk udvikling, energimæssig samhandel, teknologiudvikling og hidtidig indsats. Vedrørende forsyningsikkerheden foreslår DI, at der redegøres for, om tiltagene i forordningsforslaget sikrer omkostningseffektiv og konkurrencedygtig energiforsyning. Ift. det indre energimarked, er det vigtigt for DI at fastholde dansk pres på interconnectivity mv. DI støtter, at Kommissionen får mandat til aktiv opfølgning og konkret rådgivning omkring medlemsstaternes nationale planer.

DI mener, at der skal være en tæt indsatskoordinering mellem EU-niveau og nationalt niveau, når det gælder den langsigtede klimaindsats.

Det Økologiske Råd (DØR) støtter, at alle rapporteringskrav samles i en selvstændig forordning, hvor gyldigheden strækkes udover året 2030, om end det kunne gøres mere konsekvent på alle parametre. DØR støtter ydermere, at der fokuseres på, at nationale delmål på de fem dimensioner i energiunionen skal flugte med IPCC og EU's mål for 2050, samt at Kommissionen får mandat til at identificere, hvor medlemsstaters planer, handlinger og status ikke samlet set og hver for sig fører til en overholdelse af fælles mål for EU og nationale målsætninger. DØR mener, at EU bør påtage sig en reduktionsforpligtelse i den høje ende af Parisaftalens 80-95 pct.

DØR mener, at der mangler en stærkere konsekvens ved manglende opfyldelse af målsætninger, og mener, at Danmark bør arbejde for at forbedre handlemuligheder og -krav. Dette gælder f.eks. i henhold til sikre, at medlemsstaternes nationale bidrag når mindst 27 pct. VE i 2030.

DØR mener, at der burde tænkes mere i, hvordan de absolutte eller relative mål i de fem dimensioner understøtter hinanden, således at regulering indrettes efter dette. De mener ydermere, at diversificeret energimiks kan føre til nye afhængigheder, herunder bl.a. i form af øget brug af biomasse.

Forbrugerrådet TÆNK (FT) hilser Vinterpakken velkommen og er positive over for, at Kommissionen i sine forslag sætter forbrugeren i centrum for overgangen til et renere og mere bæredygtigt energimarked, men siger samtidig, at det er vigtigt, at forbrugeren reelt bliver aktive og involverede medspillere.

FT er positive overfor forordningsforslaget om et forvaltningssystem og ser især de nationale energi- og klimaplaner som værdifulde samt mener, at medlemsstaterne bør bruge disse til at fastsætte de vigtigste målsætninger ift. 2030 energieffektivitetsmål. FT savner dog eksplicite krav om rapportering af de leverede fordele for

forbrugere gennem den energieffektivitet, der kræves af forordningsforslaget. FT savner ligeledes sanktionsmuligheder ved manglende opfyldelse af nationale mål og fælles EU-mål. FT mener, at Danmark bør gå ind i forhandlingerne med det klare sigte at forbedre EU's sanktionsmuligheder for at opnå fælles EU-målsætninger. FT så ydermere gerne, at medlemsstaterne definerer kriterier for energifattigdom og for eventuel afbrydelse af el til disse kunder i kritiske perioder. Medlemsstaterne kunne med fordel rapportere disse i de nationale energi- og klimaplaner.

FT støtter, at Europa-Kommissionen presser på for udrulningen af intelligente målere. FT mener, at specifikationen af smart-meter funktionaliteterne er et positivt skridt, men forvaltningssystemet kunne med fordel indeholde flere kontrolforpligtelser.

NOAH Friends of the Earth Denmark har nævnt, at de ikke har mulighed for at forholde sig til høringer, som gennemføres med den givne korte frist (her menes ift. hele Kommissionens samlede energilovgivningspakke).

VedvarendeEnergi (VE) mener, at det er vigtigt, at energiunionen sikrer en hurtigere omstilling til vedvarende energi, og de mener derfor, der skal stilles vidtgående krav til de lande, der ikke omstiller til vedvarende energi eller gennemfører energibesparelser i tiltrækkeligt tempo. Dette gælder ligeledes for manglende overholdelse af mål om energieffektivisering og reduktion af drivhusgasser.

VE mener, at de foreslåede nationale energi- og klimaplaner samt de langsigtede planer skal opdateres hvert 5. år for at stemme overens med Paris-aftalens bestemmelser, og de mener, at EU bør påtage sig en reduktionsforpligtelse i den høje ende af Paris-aftalens 80-95 pct.

Vindmølleindustrien (VMI) mener, at en integreret og horisontal tilgang til forvaltning og indrapportering er afgørende for opnåelse af 2030-målene. VMI mener, at Kommissionens virkemidler i denne henseende skal styrkes og bør være en blanding af dialogbaseret incitament og mere håndfaste instrumenter. VMI mener, at de foreslåede gap-filler virkemidler skal iværksættes i tide, så manglende indsats kan rettes op.

VMI mener, at det er vigtigt, at rammerne for indholdet i medlemsstaternes nationale planer og medlemsstaternes rapportering iværksættes hurtigst muligt, og er derfor positive overfor den tidsplan der er indeholdt i forordningsforslaget. VMI er ligeledes positive overfor, at planerne sigter ud over 2030.

VMI mener, at den regionale koordinering af medlemsstaternes indsats er vigtig. De finder, at rapportering om målsætningen for forskning og udvikling bør tillægges høj prioritet. Derudover mener VMI, at det er positivt, at medlemsstaterne skal tage højde for kapacitet, der er nær 'end-of.life' i deres planer for fremtidig udbygning og potentialet for re-powering. Ydermere finder VMI indregning af indsatsen på EE i de nationale indsatser for VE vigtig.

WWF Verdensnaturfonden (WWF) bemærker, at man finder det fornuftigt at samle alle rapporteringskrav i en selvstændig forordning, og finder det ligeledes rigtigt at lade forordningens gyldighed og rapporteringskrav gå længere end 2030.

WWF mener, at 2050-mål bør fremgå eksplicit af forordningen, og vil i den sammenhæng opfordre regeringen til at arbejde for, at energi- og klimaplaner opdateres på baggrund af Paris-aftalen, således at der skabes et overblik over, om EU's mål flugter med Paris-aftalen.

WWF opfordrer regeringen til at arbejde for, at redskaberne bliver så stærke som muligt til at sikre, at EU's medlemslande rent faktisk leverer nationale bidrag til, at EU-målene for vedvarende energi og energieffektivitet nås. Ikke mindst i form af stærkere sanktionsforanstaltninger, end der lægges op til i forslaget.

Sagen har den 8. juni 2017 været sendt i skriftlig høring i Specialudvalget for Energi-, Forsynings- og Klimapolitik. Der er modtaget hørings svar fra Det Økologiske Råd, VedvarendeEnergi og WWF Verdensnaturfonden.

Det Økologiske Råd (DØR) henviser som supplement til deres tidligere hørings svar, at det er vigtigt, at der afsættes tid til en stakeholderhøring på de nationale klima- og energiplaner og de langsigtede lavemissionsstrategier.

VedvarendeEnergi har generelt henvist til deres tidligere hørings svar. VedvarendeEnergi har desuden fremhævet, at kravet om diversificering af energimikset kun bør opfyldes ved energieffektivisering og VE, og at import af biomasse ikke svækker forsynings sikkerheden.

WWF Verdensnaturfonden støtter DØR's bemærkninger.

9. Generelle forventninger af andre landes holdninger

Der er indgået en foreløbig aftale mellem Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen om forslaget i juni 2018. Europa-Parlamentet har formelt godkendt aftalen den 13. november 2018. Rådets godkendelse finder formelt sted på energirådsmødet den 19. december 2018.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser de overordnede formål med forslaget velkommen og støtter etableringen af et solidt forvaltningssystem, der kan bidrage til implementering af et indre marked for energi i EU og til opfyldelse af EU's klima- og energipolitiske pejlemærker under Energiunionens fem dimensioner og de vedtagne mål for 2030 for vedvarende energi og energieffektivitet. Regeringen støtter i den forbindelse op om de målsætninger, der er fastsat i forhold til alle fem dimensioner i energiunionen.

Regeringen finder det positivt, at der sættes fokus på, at EU's medlemsstater samlet set bidrager til at opfylde målene med energiunionen, samt blotlægger, hvor

EU's medlemsstater kan samarbejde mere om den energipolitiske udvikling i højere grad end tilfældet er i dag, og samtidig identificere eventuelle problemområder.

Regeringen finder, at det er i dansk interesse, at forvaltningssystemet sikrer indfrielse af de kollektive EU-mål på energi- og klimaområdet, og at alle medlemsstater bidrager hertil på rimelig vis. Det vil både bidrage til indfrielsen af VE-målet og samtidig mindske risikoen for, at der senere vil skulle fordeles en regning for at dække en eventuel manko.

Regeringen lægger i den forbindelse betydelig vægt på, at der tages højde for en ambitiøs tidlig indsats – dvs. medlemsstater, som overopfylder deres VE-mål for 2020, har et ambitiøst 2030-mål og/eller en tidlig implementering af det nationale bidrag til EU's mål for den samlede VE-andel for 2030. Regeringen lægger ligeledes vægt på mekanismer, som sikrer, at alle lande på fair vis bidrager til indfrielsen af det fælles VE-mål – og arbejder for, at det er lande, som ikke har leveret et tilstrækkeligt ambitiøst bidrag, der skal levere yderligere bidrag, såfremt der opstår en eventuel manko.

I den forbindelse arbejder regeringen for, at det bliver klarere defineret, hvordan Kommissionen konkret skal anvende de af formandskabet forslåede objektive kriterier i sine henstillinger til medlemsstaterne.

Regeringen lægger betydelig vægt på, at medlemsstaterne sikres mest mulig fleksibilitet ift. indfrielsen af VE-mål. I den forbindelse arbejdes der for, at Danmark ikke som følge af forvaltningssystemet forpligtes til en mere ambitiøs VE-udbygning, end hvad der ville følge af en fremskrivning af den nuværende byrdefordeling for VE-målet for 2020.

Som et led i ønsket om at sikre medlemsstaterne mest mulig fleksibilitet lægger regeringen derudover betydelig vægt på, at Kommissionen i statusrapporter og løbende vurderinger af medlemsstaternes ikke stiller krav om en lineær indfasning af VE-andele frem mod 2030, men at vurderingerne tager højde for, at medlemsstaterne på passende troværdig vis kan sandsynliggøre en målopfyldelse, herunder med henvisning til reguleringsmæssige tiltag og/eller planlagt VE-udbygning.

I forhold til EU's fælles energieffektiviseringsmål på 30 pct. i 2030, som også er omfattet af forvaltningssystemet, arbejder regeringen for, at forvaltningssystemet bidrager til, at EU når sine mål for energieffektivitet, herunder det overordnede mål i 2030. Endvidere kan regeringen tilslutte sig, at Kommissionen undervejs skal evaluere fremskridt og kan tage nye initiativer, såfremt EU ikke ser ud til at nå det overordnede EE-mål.

Regeringen lægger generelt vægt på udbygning af energiinfrastruktur i Europa, da det kan være med til fremme det indre marked, øge forsyningssikkerheden og fremme integration af vedvarende energi. Regeringen støtter derfor en forøgelse af EU's interkonnektionsmål fra 10 pct. i 2020 til 15 pct. i 2030. En forøgelse af målet lægger i forlængelse af Det Europæiske Råds beslutning fra 2014 om EU's klima-

og energipolitik for 2030, hvor der blev lagt op til, at der skulle ses på en forøgelse af målet. Den danske interkonnektionsniveau, der pt. er på 50,6 pct. lægger højt over EU's nuværende 2020-mål og det foreslåede 2030-mål.

Regeringen lægger endelig vægt på, at det sikres, at forslaget får en passende balance mellem de administrative omkostninger ved øget monitorering og rapportering samt behovet for at kunne sikre implementeringen af de fem dimensioner i energiunionen, således at meromkostninger som følge af forslaget reduceres mest muligt.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg på mødet den 15. december 2018 til til forhandlingsoplæg.

1.b. Forslag til revision af energieffektivitetsdirektivet

KOM(2016) 761

Revideret notat. Ændringer er markeret med streg i margenen.

1. Resumé

Kommissionen har den 30. november 2016 offentliggjort forslag til ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv, 27/2012/EU om energieffektivitet (energieffektivitetsdirektivet), som en del af Kommissionens såkaldte Vinterpakke. Der er tale om en begrænset revision af energieffektivitetsdirektivet, hvor kun enkelte af artiklerne er omfattet. Et væsentligt element i revisionen er forslaget om et nyt mål om 30 pct. forbedring af energieffektivitet i 2030, der skal være bindende på EU-niveau. Forslaget indeholder ikke en byrdefordeling mellem medlemslandene. Et andet centralt element i revisionen er en forlængelse af energispareforpligtelsen til efter 2020. Forslaget vurderes umiddelbart at ville have konsekvenser for dansk ret samt erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Regeringen hilser Kommissionens revision af energieffektivitetsdirektivet velkommen og er overordnet set positiv overfor en revision af direktivet, der kan bidrage til, at EU når sine klima- og energipolitiske mål for 2030. Forhandlingssituationen indikerer klart, at det bærer mod et højere, men vejledende, EU-mål for forbedring af energieffektivisering i 2030. Regeringens prioritet i lyset heraf er at arbejde aktivt for et så højt vejledende EU-mål, som der kan samles flertal for i Rådet. Skulle forhandlingerne mod forventning munde ud i et bindende mål, vil regeringen også kunne støtte dette. Hertil støtter regeringen op om en forlængelse af energispareforpligtelsen efter 2020.

Der blev indgået en foreløbig aftale mellem Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen i juni 2018 om forslaget. Europa-Parlamentet har den 13. november 2018 godkendt aftalen.

Det østrigske formandskab forventes at sætte "ren energi"-pakken på dagsordenen på energirådsmødet den 19. december 2018 til orientering. Der vil for dette forslag, forslaget om et forvaltningssystem for Energiunionen og forslaget om fremme af vedvarende energi alene være tale om en orientering, idet der er indgået endelige aftaler om alle tre forslag med Europa-Parlamentet.

2. Baggrund

Kommissionen har den 30. november 2016 fremsat forslag om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 27/2012/EU om energieffektivitet (KOM(2016) 761), som er en del af Kommissionens såkaldte Vinterpakke, hvis officielle navn er "Clean energy for all Europeans". Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 114 og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal. Forslaget er oversendt til Rådet den 30. november 2016 i dansk sprogversion.

Baggrunden for revisionen er, at Kommissionen, jf. artikel 24 i direktivet, er forpligtet til at evaluere og justere en række artikler, ligesom der er behov for, at energieffektivitetsdirektivet opdateres i overensstemmelse med 2030-rammen for EU's klima- og energipolitik. Da medlemslandene først havde frist for implementering af direktivet i juni 2014, har Kommissionen vurderet, at det endnu er for tidligt at åbne op for mere end en begrænset revision.

EU's 2030-ramme blev vedtaget i oktober 2014 af Det Europæiske Råd, som ligeledes endosserede strategien for Energiunionen i marts 2015. Som en del af 2030-rammen vedtog de europæiske stats- og regeringsledere, at EU skulle forbedre energieffektiviteten i 2030 med mindst 27 pct. Her var der imidlertid også enighed om, at målet skulle tages op til revision senest i 2020 med udgangspunkt i et EU-mål på 30 pct. (jf. DER-konklusioner, oktober 2014). Energiunionen udstikker ligeledes retningen for fremtidens europæiske energi- og klimapolitik, som skal sikre, at EU når sin langsigtede målsætning om en fossiluafhængig økonomi i 2050. Energieffektivitet er én af energiunionens i alt 5 dimensioner. Tilsammen skal 2030-rammen og Energiunionens målsætninger ifølge Kommissionen føre til forøget forsyningssikkerhed, konkurrenceevne og bæredygtighed for Europa.

I 2007 forpligtede EU sig første gang til et mål for energieffektivitet, hvor man vedtog et mål på 20 pct. forbedret energieffektivitet i 2020. EU's 2020-mål og 2030-mål er defineret i primærenergiforbrug, der udgør det samlede energiforbrug inkl. tab fra produktion, konvertering og distribution, men 2020-målet i energieffektivitetsdirektivet er også reflekteret ud fra endeligt energiforbrug, der er det forbrug, der leveres til slutbrugerne. I sin konsekvensanalyse anfører Kommissionen, at EU allerede i 2014 nåede en reduktion af energiforbruget svarende til 18,7 pct. i det primære energiforbrug og 21,8 pct. i det endelige energiforbrug. Kommissionen regner således med, at EU når sit mål for 2020, hvis det nuværende niveau for energieffektivitet holdes.

Kommissionen konkluderer derimod – på baggrund af de seneste beregninger af EU's fremskridt på energieffektivitet – at EU, med nuværende tiltag og politikker alene, vil opnå en reduktion af energiforbruget svarende til 23,9 pct. i 2030, hvilket betyder, at EU ikke ser ud til at nå sit nuværende mål på 27 pct. Der er således bl.a. behov for nye tiltag med henblik på at sikre, at energieffektiviseringsindsatsen er tilstrækkelig for perioden frem til 2030. Kommissionen anfører i sin konsekvensanalyse, at der er et problem med, at mange omkostningseffektive investeringer i energieffektivitet ikke foretages på grund af markeds- og reguleringsfejl, som ikke er løst i den eksisterende lovgivning. Det er blandt andet disse problemstillinger, der ligger bag den foreslåede revision af energieffektivitetsdirektivet, men også de øvrige energieffektivitetselementer i Vinterpakken hhv. revisionen af direktivet for bygningers energimæssige ydeevne (bygningsdirektivet), samt Kommissionens initiativ om smart finansiering af smarte bygninger.

Det østrigske formandskab har sat forslaget på dagsordenen for energirådsmødet den 19. december 2018 til orientering fra formandskabets side.

3. Formål og indhold

Direktivforslagets overordnede formål er at bidrage til øget energieffektivitet i EU med henblik på at nå EU's 2030-målsætning for energieffektivitet, som vedtaget i 2014 af Det Europæiske Råd.

Det nuværende direktiv fastlægger alene EU's mål for energieffektivitet frem til 2020, og Kommissionen foreslår derfor at tilføje EU's 2030-mål, samt at forhøje dette fra det nuværende vejledende mål om 27 pct. forbedring af energieffektiviteten til et bindende 30 pct. mål på EU-niveau. Der er således ikke lagt op til en byrdefordeling, men et overordnet EU-mål. Kommissionen lægger også op til, at udvikle medlemslandenes nuværende rapporteringsforpligtelser på energiforbrug i 2020 til også at inkludere energiforbrug i 2030.

Det andet centrale element i forslaget er, at energispareforpligtelsen, hvor medlemslandene årligt skal opnå nye energibesparelser på 1,5 pct. af det endelige energiforbrug, som i det gældende direktiv udløber ved udgangen af 2020, forlænges til at gælde for perioden efter 2020. De eksisterende muligheder for at medtælle op til 25 pct. af energibesparelser, der ikke er opnået i slutforbruget, fastholdes, og der tilføjes en mulighed for at medregne lokale vedvarende energianlæg på bygninger, som en del af denne reduktion. Kravet om nye årlige energibesparelser på 1,5 pct. kan fortsat opfyldes via en ordning for energispareforpligtelser for distributions- eller handelsselskaber, alternative foranstaltninger eller en kombination deraf. Der ændres således ikke på medlemslandenes fleksibilitetsmuligheder i forhold til, hvordan energibesparelserne opnås. Kommissionen foreslår desuden, at medlemsstaterne skal medtage krav om socialt sigte i energispareforpligtelser, herunder ved at kræve at en del af foranstaltningerne gennemføres i husholdninger, der er berørt af energifattigdom og i socialt boligbyggeri.

Endeligt foreslår Kommissionen at ændre de nuværende bestemmelser om målere og fakturering af energiforbrug hos slutkunder. Ændringerne omhandler fjernvarme, fjernkøling og varmt vand, mens el- og gasdelen skal inkorporeres i anden lovgivning. For så vidt angår målere skal medlemslandene sikre, at kunder til fjernvarme, fjernkøling og varmt vand udstyres med målere, som viser forbrugernes aktuelle energiforbrug. Kommissionen foreslår, at ny-installerede målere skal være fjernaflæste fra 1. januar 2020, mens alle målere skal være fjernaflæste fra 1. januar 2027, undtaget hvor medlemslandene dokumenterer, at dette ikke er omkostnings-effektivt. For så vidt angår faktureringsoplysninger til slutkunder af deres faktiske forbrug lægger Kommissionen op til, at det ikke længere skal være muligt at fravige denne forpligtelse i tilfælde, hvor det ikke anses som teknisk muligt eller økonomisk begrundet. Det foreslås desuden, at der, hvor fjernaflæste målere er blevet installeret, skal være faktureringsoplysninger til rådighed for slutkunden 12 gange årligt i 2022.

Kommissionen foreslår, at artikel 23 vedrørende delegerede retsakter tilpasses den seneste Interinstitutionelle Aftale mellem Rådet, Europa-Parlamentet og Kommissionen af 13. april 2016 om brugen af delegerede retsakter. Den involverer bl.a. at eksperter udpeget af medlemsstaterne skal konsulteres inden en delegeret retsakt

vedtages. Beføjelserne til at vedtage delegerede retsakter kan ligeledes til enhver tid tilbagekaldes af Europa-Parlamentet og Rådet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294 medlovgiver. Der blev indgået en foreløbig aftale mellem Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen i juni 2018 om forslaget. Europa-Parlamentet har den 13. november 2018 godkendt aftalen.

5. Nærhedsprincippet

Det er Kommissionens vurdering, at nærhedsprincippet er overholdt. Dette begrundes med, at målene for energieffektivitet ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne alene, og at der derfor er behov for en indsats på EU-plan, der kan lette og støtte udbredelsen af aktiviteter på nationalt plan.

Derudover vurderer Kommissionen, at nærhedsprincippet overholdes, idet medlemslandene bevarer deres mulighed for selv at vælge deres policy-mix og tilgang, når det kommer til at opnå de nødvendige energibesparelser frem mod 2030.

Regeringen deler Kommissionens vurdering og finder også, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Forslaget vil berøre følgende dansk lovgivning:

- Lov om ændring af lov om fremme af besparelser i energiforbruget, lov om varmforsyning, lov om kommunal fjernkøling og forskellige andre love, nr. 345 af 8. april 2014
- Lov om elforsyning, nr. 418 af 25. april 2014
- Lov om varmforsyning, nr. 1307 af 24. november 2014
- Lov om naturgasforsyning, nr. 1331 af 25. november 2013
- Bekendtgørelse om energivirksomheder og bygningsejeres oplysningsforpligtelser overfor slutkunder om energiforbrug og fakturering, nr. 1395 af 25. november 2016
- Bekendtgørelse om individuel måling af el, gas, vand, varme og køling, nr. 563 af 2. juni 2014

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Såfremt forslaget vedtages i sin oprindelige udformning, vil det have lovgivningsmæssige konsekvenser i form af en tilpasning af bekendtgørelse om energivirksomheder og bygningsejeres oplysningsforpligtelser overfor slutkunder om energiforbrug og fakturering, nr. 1395 af 25. november 2016, vedrørende hyppige faktureringsoplysninger til slutkunder. Forslaget kræver blandt andet en hyppigere fakturering fra 2022, hvilket vil skulle afspejles i bekendtgørelsen.

Ligeledes kan forslaget få konsekvenser i forhold til bekendtgørelse om individuel måling af el, gas, vand, varme og køling, nr. 563 af 2. juni 2014, dog kun hvad angår vand, varme og køling. Med Kommissionens forslag om en række nye tidsfrister for fjernflæste målere, vil disse skulle indsættes i bekendtgørelsen om målere.

Ydermere kan forslaget om udformning og forlængelse af energispareforpligtelsen få konsekvenser i dansk ret, da man endnu ikke har vedtaget en ordning i Danmark, som gælder efter 2020. Særligt forventes et evt. krav om at inkludere sociale formål i energispareforpligtelsen at få lovgivningsmæssige konsekvenser, hvis det vedtages i den form, som er foreslået af Kommissionen. Den resterende del af forslaget om at forlænge energispareforpligtelsen til efter 2020 læner sig i høj grad op af den nuværende forpligtelse, og forventes derfor ikke at kræve større lovgivningsmæssige ændringer.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at få væsentlige statsfinansielle konsekvenser, om end energibesparelser forventes at føre til et provenutab, der følger af færre indtægter fra energiafgifter. For så vidt angår yderligere energieffektivitetstiltag vil det afhænge af de konkrete virkemidler i implementering, hvorvidt sådanne tiltag er forbundet med statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

På EU-niveau vurderer Kommissionen, at forslaget om at øge energieffektiviseringsmålet i 2030 fra 27 pct. til 30 pct. vil føre til et forøget BNP i EU på 70 mia. Euro og skabe 400.000 jobs i 2030, herunder særligt i byggesektoren.

Forslaget om et 30 pct. bindende mål for energieffektivitet i 2030 byrdefordeles ikke mellem medlemsstaterne, men nås via bindende virkemidler på EU-niveau og nationale indsatser. Ved at gøre målet bindende styrkes Kommissionens eksisterende kompetence i forhold til at planlægge nye politiske forslag, såfremt der er udsigt til, at målet for 2030 ikke nås. Underopfyldelse af det samlede EU-mål kan derfor indirekte medføre konsekvenser i form af nye tiltag på området med potentielle økonomiske omkostninger. Nye forslag vil skulle vedtages af Rådet og Europa-Parlamentet. Såfremt der bliver tale om et vejledende mål vil dette alt andet lige være mindre forpligtende, hvorfor det også vil give et svagere ophæng til Kommissionen i forhold til at fremlægge nye politiske forslag, som kan bidrage til at nå målet.

En teoretisk beregning baseret på, at Danmark skal tage sin forholdsmæssige andel af det fælles mål svarende til, at Danmark skal nå en 30 pct. reduktion af energiforbruget i 2030, viser (i et frozen policy scenarium), at der vil være en hypotetisk manko på 174 PJ i 2030. Indregnes energibesparelser som følge af en fortsættelse af energispareforpligtelsen, reduceres mankoen til ca. 102 PJ. Der vil således stadig være en manko for Danmark, hvis man skulle tage en forholdsmæssig andel af målet. En opfyldelse af regeringens mål om mindst 50 pct. VE i 2030 kan, sammen

med udbygning med VE, ske via en reduktion i bruttoenergiforbruget i 2030, som i så fald vil føre til en reduktion af mankoen. Det bemærkes, at et mål over 30 pct. vil betyde, at mankoen vil være tilsvarende større.

Forslaget om installering af fjernaflæste målere vurderes ikke at få samfundsøkonomiske konsekvenser, da medlemslandene kan undtages kravet, hvis dette ikke viser sig omkostningseffektivt og teknisk muligt. Forslaget vurderes ikke at have væsentlig betydning i Danmark.

Ift. forslaget om hyppige fakturerings- og forbrugsoplysninger vurderes de samfundsøkonomiske gevinster til at være 5 millioner kr. fsva. fjernvarme i parcelhuse og 92 millioner kroner fsva. fjernvarme i etageejendomme.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Bestemmelsen om målere (artikel 9) vurderes ikke at have erhvervsøkonomiske konsekvenser, da omkostningerne, der følger af bestemmelsen, påhviler forbrugerne.

Der vurderes ikke at være erhvervsøkonomiske konsekvenser forbundet med forpligtelsen ang. hyppige fakturerings- og forbrugsoplysninger, da kravet i dette tilfælde vil ramme fjernvarmeselskaber, som ikke er konkurrenceudsatte.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

En vedtagelse af forslaget skønnes at have positiv virkning for Danmark ift. miljø og sundhed, da det må forventes, at en forøget energieffektivitet vil føre til et fald i udledning af drivhusgasser. Kommissionen vurderer, at omkostningerne ved forureningsbekæmpelse og omkostningerne ved forringet sundhed vil blive reduceret med mellem 4,5 til 8,3 milliarder Euro for hele EU. Derudover vil forsyningssikkerheden i EU blive betydelig forbedret ved en ifølge Kommissionen forventet reduktion i gasimporten på 12 pct. i 2030. Ydermere må det forventes, at øget energieffektivitet vil føre til en forbedret forsyningssikkerhed og begrænse energiafhængigheden af eksterne leverandører.

8. Høring

Forslaget har været sendt i høring i Specialudvalget for Energi, Forsyning og Klimapolitik.

Der er modtaget høringssvar fra Rockwool, Dansk Byggeri, Dansk Fjernvarme, Det Økologiske Råd, IDA, Vindmølleindustrien, Dansk Industri, Energisparerådet, Dansk Energi, Dansk Erhverv, Bygherreforeningen, WWF, VELTEK, Landbrug & Fødevarer, VedvarendeEnergi, Energi &olieforum, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, CO-Industri, Forbrugerrådet Tænk og Danmarks Almene Boliger.

Rockwool er generelt set tilfredse med Kommissionens forslag og bifalder forslaget om et bindende mål for 2030, men mener, at ambitionsniveauet bør hæves til 40 pct. Rockwool støtter Kommissionens forslag til forlængelse af energispareforpligtelsen samt ambitionsniveauet, men efterlyser et mandat til Kommissionen med

henblik på at kunne justere forpligtelsen afhængigt af medlemslandenes fremskridt. Rockwool finder det afgørende, at forpligtelsen i videst muligt omfang realiseres hos slutbrugerne og ser således helst, at muligheden for at medregne besparelser uden for slutforbruget fjernes. Rockwool er positiv over for at inkludere et socialt mål i energispareforpligtelsen. Rockwool peger ligeledes på, at der er behov for justering af artikel 8 om energisyn, som ikke er en del af Kommissionens forslag, og efterlyser krav om implementering af anbefalingerne fra energisynene.

Dansk Byggeri er som udgangspunkt positive over for direktivforslaget og mener, at der generelt er behov for, at energieffektivisering og energibesparelser får en langt mere fremtrædende rolle i energipolitikken. Dansk Byggeri støtter op om et bindende EU-mål og ser gerne et mere ambitiøst mål på 40 pct. energieffektivitet i 2030, da dette vil bidrage til en mere omkostningseffektiv grøn omstilling samt gavne vækst og beskæftigelse i Danmark. Dansk Byggeri ser ligeledes gerne, at de nationale energieffektivitetsmål gøres bindende, herunder at man fjerner muligheden for at knytte andelen af vedvarende energi til fastsættelsen af målet. Dansk Byggeri støtter desuden op om, at medlemslandene inkluderer deres energieffektivitetsmål i de integrerede nationale klima- og energiplaner. Dansk Byggeri støtter en forlængelse af energispareforpligtelsen, da det er afgørende med langsigtede rammebetingelser og finder det positivt, at Kommissionen vil fremme de mere langsigtede energibesparelser med lange levetider. Derimod mener Dansk Byggeri ikke, at reduktionerne fra etableringen af VE på bygninger bør kunne indregnes i energisparemålet og ser generelt gerne, at grænsen for at opnå besparelser uden for slutforbruget sættes markant ned. Derudover ser Dansk Byggeri gerne, at regeringen undersøger nærmere, hvad bestemmelsen om energifattigdom vil have af betydning for den danske energispareindsats, da det er uklart, i hvor høj grad det er en problemstilling af relevans for Danmark. Dansk Byggeri ser desuden gerne, at regeringen arbejder for, at artikel 8 om energisyn medtages i revisionen af direktivet, herunder at man arbejder for at ændre bestemmelsen, så kravet kun vedrører virksomheder med et stort energiforbrug.

Dansk Fjernvarme har med henvisning til den korte høringsfrist givet en række overordnede kommentarer og forbeholder sig ret til supplerende kommentarer på et senere tidspunkt. Dansk Fjernvarme støtter op om den generelle ambition om at effektivisere energiforbruget og anser fjernvarme- og køling som effektivisering i sig selv. Det er vigtigt, at man forfølger de samfundsøkonomiske billigste virkemidler snarere end at have et ensidigt fokus på slutforbruget. Derudover mener Dansk Fjernvarme ikke, at energifattigdom skal løses i energisektoren. Dansk Fjernvarme finder yderligere, at energispareforpligtelsen bør give mulighed for at indregne energibesparelser ved brændselsfri VE, da det har vist sig som et samfundsøkonomisk billigt instrument. Hvad angår målere, finder Dansk Fjernvarme det vigtigt at sikre, at der ikke pålægges fjernvarmeforsyninger yderligere omkostninger i form af bygningsintern distribution, måling eller afregning af varme.

Det Økologiske Råd (DØR) støtter et bindende 2030-mål for energieffektivitet på EU-niveau, men ønsker et forhøjet mål på 40 pct. DØR finder ligeledes, at der bør fastlægges bindende nationale energisparemål som supplement til direktivets bin-

dende virkemidler. DØR peger på, at Danmark bør arbejde for at få fjernet kravet om at medregne udviklingen i VE, når medlemslandene skal fastsætte deres nationale, vejledende mål for energieffektivitet. Derudover opfordres regeringen til at arbejde for, at Kommissionen skal kunne indlede forhandlinger med medlemslandene, hvis den samlede indsats fra landene ikke ser ud til at kunne opfylde EU's mål for energieffektivitet. DØR så gerne et fokus på energirenovering af kommunale og regionale bygninger. DØR støtter op om en forlængelse af energispareforpligtelsen, med Kommissionens mulighed for review i 2027 og ønsker, at det klargøres, at dette review kan justere i energisparekravet på 1,5 pct., hvis man finder det passende. DØR støtter desuden, at energiforbrugere skal have gratis adgang til data om deres energiforbrug, og at de primære energifaktorer fortsat skal tillade medlemslande at tage hensyn til nationale omstændigheder. Slutteligt efterlyser DØR en fastsættelse af en fælles europæisk definition af de virksomheder, som er omfattet af energisynsforpligtelsen i artikel 8, som bør fastsættes ud fra nationale kriterier, og at energisynsforpligtelsen bør tilpasses på baggrund af erfaringerne med ordningen.

IDA er positive over for Kommissionens fremhævnning af "energieffektivitet først", og mener, at energieffektivitet bør have en langt mere fremtrædende rolle i energipolitikken, da dette vil åbne op for europæiske markeder, hvor danske virksomheder har styrkepositioner. IDA støtter desuden op om et bindende 2030-mål og ønsker det forhøjet til 40 pct.

Vindmølleindustrien støtter op om et forhøjet 2030-mål på 30 pct. energieffektivitet på EU-niveau og bemærker, at der bør gives forrang til intelligent energieffektivitet i form af besparelser på den mest CO₂-intensive form. Vindmølleindustrien påpeger desuden, at den primære energifaktor bør være endnu lavere end den foreslåede, for, at en udnyttelse af den grønne strøm prioriteres i en EE-sammenhæng. Vindmølleindustrien mener derudover, at en klar prioritering for EE-målsætningen fremfor et årligt mål på 1,5 pct. vil være at foretrække.

Dansk Industri (DI) har med henvisning til den omfattende Vinterpakke og korte høringsfrist givet en række foreløbige bemærkninger. DI er overordnet set positiv over for Kommissionens syn på EU's klima- og energipolitik og bakker op om Kommissionens forslag om at hæve EU's 2030-mål til et bindende 30 pct. mål. Desuden finder DI det hensigtsmæssigt at ændre EU's nuværende energisparemål til et såkaldt energiintensitetsmål, for at kunne måle afkoblingen mellem energiforbrug og økonomisk output. DI bakker op om en automatisk forlængelse af energispareforpligtelsen til 2050, så længe der løbende vurderes, om der fortsat er behov for kravet, og så længe forpligtelsen fortsat har fokus på omkostningseffektive og additionelle energieffektivitetstiltag i slutforbruget. DI er ligeledes åbne over for muligheden for at medregne besparelser genereret fra VE på og i bygninger, så længe det understøtter en omkostningseffektiv udrulning af VE i energisystemet. DI kan ikke støtte op om et krav om målrettede energibesparelser i energifattige husholdninger, da dette bør være op til det enkelte medlemsland. Hvad angår målere og fakturering finder DI det centralt, at udrulningen af fjernaflæste målere fortsat vurderes i forhold til deres omkostningseffektivitet. Derudover anbefaler DI, at artikel 8

om energisyn medtages i revisionen, da der er forskelligartet implementering blandt medlemslandene. Slutteligt fremhæver DI artikel 14 om fremme af energieffektivitet under opvarmning og kølig, som DI ønsker en styrket indsats på.

Energisparerådet har afgivet høringssvar, med undtagelse af Dansk Energi, KL, Landbrug & Fødevarer, TEKNIQ og Gasselskaberne, som ikke har ønsket at deltage i det fælles høringssvar. De resterende medlemmer støtter et bindende 2030-mål for energieffektivitet på EU-niveau, herunder støtter en række af medlemmerne et mål på 30 pct. (DI, Dansk Erhverv, EOF og Dansk Fjernvarme), mens andre ønsker et forhøjet mål på 40. pct. (Det Økologiske Råd, Energiforum Danmark og Dansk Byggeri). Et flertal af Energisparerådet bakker op om, at medlemslandene fortsat skal udarbejde indikative nationale målsætninger for energieffektivitet, mens et mindretal ønsker nationalt bindende mål (Det Økologiske Råd og Dansk Byggeri). Energisparerådet opfordrer regeringen til at arbejde for, at Kommissionen sammentæller de nationale indikative mål med mulighed for at initiere skærpede krav eller fornyede forhandlinger med medlemslandene, hvis disse mål ikke forventes at opfylde EU's mål for energieffektivitet. Energisparerådet støtter en forlængelse af energispareforpligtelsen frem til 2050, med Kommissionens mulighed for i 2027 og 2037 at evaluere forpligtelsen, hvorunder der ønskes klarhed over, hvorvidt evalueringen kan åbne op for en justering af energisparekravet. Direktivet bør have fokus på de omkostningseffektive energieffektiviseringer, hvad enten disse findes hos energifattige eller socialt boligbyggeri. Energisparerådet bakker ligeledes op om, at varme- og køleforbrug skal ske efter individuel måling, og at energiforbrugerne skal have gratis adgang til forbrugsoplysninger. Hvad angår den primære energifaktor, støtter Energisparerådet, at denne fortsat skal tage hensyn til nationale situationer og energisystemer. Slutteligt anbefales det, at der fastsættes en europæisk definition af de virksomheder, som er omfattet af det obligatoriske energisyn i artikel 8, og at der arbejdes for fælles europæiske guidelines for minimumskrav til et energisyn. Ligeledes bør energisynsordningen evalueres og tilpasses på baggrund af de opnåede erfaringer.

Dansk Energi hilser Kommissionens forslag på 30 pct. energieffektivitet i 2030 velkommen og støtter generelt set op om en ambitiøs og langsigtet plan for energieffektivisering, hvorunder det er vigtigt, at energieffektiviseringsindsatsen er tilrettelagt således, at den supplerer de øvrige tiltag på området. Dansk Energi finder det således vigtigt, at der skabes sammenhæng mellem energieffektivisering, målet for VE og målet for CO₂, således at indsatsen kan gå hånd i hånd med kvotesystemet. Dansk Energi finder det nødvendigt, at målet for energispareforpligtelsen justeres oftere, end Kommissionens forslag om revision i 2027 og 2037 og påpeger, at reguleringen af VE-udbygningen bør finde sted i VE-direktivet, hvorfor man ikke støtter op om forslaget om medregning af besparelser fra VE i energispareforpligtelsen. Dansk Energi opfordrer ligeledes til at den primære energifaktor for el bedre afspejler VE-andelen i produktionsmikset, således at faktoren nærmer sig 1. Dansk Energi støtter overordnet kravet om måling og fakturering og finder det vigtigt, at der tillades størst mulig fleksibilitet for energileverandørerne, således at markedet bliver drivkraften for informationservices.

Dansk Erhverv støtter, at der på europæisk plan fastlægges et bindende mål for energieffektivisering, og at målet fastlægges ud fra Kommissionens foreslåede niveau på 30 pct. i 2030. Dansk Erhverv efterlyser en revision af bestemmelserne om det obligatoriske energisyn i artikel 8 i energieffektivitetsdirektivet med henblik på at fastsætte en fælles europæisk definition af de omfattede virksomheder baseret på nationale kriterier. Samtidigt lægges der vægt på, at forpligtelsen evalueres og tilpasses på baggrund af erfaringerne med ordningen.

Bygherreforeningen ser EU-direktiverne som vigtige instrumenter i at nå de nødvendige resultater for CO₂-reduktion og energieffektivisering i både national og europæisk sammenhæng. Grundlæggende finder Bygherreforeningen det vigtigt, at VE-produceret energi i energisparemålene ikke medfører en forringelse af bygningsmassen og hilser en ambitiøs og øget målsætning for reduktion af energiforbruget velkomment.

WWF finder det positivt, at Kommissionen lægger op til en forhøjelse af 2030-målet på energieffektivitet og anbefaler, at målet hæves yderligere fra de foreslåede 30 pct. til 40 pct. Regeringen opfordres til at arbejde for, at det fælles EU-mål udmøntes i bindende nationale mål. WWF finder det fornuftigt, at Kommissionen senest i december 2023 skal vurdere fremdriften i at nå de fastsatte mål for 2030 og finder det positivt, at artikel 7 vedr. energispareforpligtelsen forlænges efter 2020, for at EU når sine langsigtede klimamål. WWF finder det vigtigt at 1,5 pct. målet ikke udvandes og ser gerne, at undtagelsesmulighederne i energispareforpligtelsen reduceres eller helt fjernes.

VELTEK er overordnet set positiv over for Kommissionens bestræbelser for at fremme "energieffektivitet først"-princippet og støtter op om et bindende 2030-mål for energieffektivitet på EU-niveau, hvor man gerne ser, at reduktionsmålet øges til 40 pct. VELTEK støtter op om forslaget om at kunne indregne VE-produktion i de opgjorte energibesparelser og støtter op om en forlængelse af energispareforpligtelsen til efter 2030, da langsigtede rammebetingelser er afgørende for investorer. Det anbefales desuden, at Kommissionens evaluering af forpligtelsen i 2027 også bør indeholde mulighed for at justere energisparekravet på 1,5 pct. Slutteligt støtter VELTEK op om forslaget om individuel måling samt forbrugeres ret til adgang til egne forbrugsuplysninger.

Landbrug & Fødevarer (L&F) støtter generelt set op om indsatsen for øget energieffektivitet, herunder et bindende 2030-mål på EU-niveau og peger på vigtigheden i, at det specifikke målniveau vurderes samfundsøkonomisk omkostningseffektivt for EU. L&F støtter ikke bindende nationale mål og finder det afgørende, at danske virksomheder har lige konkurrencevilkår med de resterende EU-medlemslande. L&F mener, at den nationale energispareindsats bør indrettes så omkostningseffektivt, fleksibelt og gennemsigtigt som muligt. L&F finder det vigtigt, at man opnår en fælles EU-tilgang til det obligatoriske energisyn for store virksomheder, som bør tilpasses de allerede opnåede erfaringer med ordningen, herunder at energisynsreglerne indrettes fleksibelt og tilpasses de enkelte virksomheders behov.

VedvarendeEnergi støtter et bindende mål for energieffektivitet på mindst 30 pct. i 2030 og ønsker, at målet hæves til 40 pct. VedvarendeEnergi mener derudover, at der så vidt muligt bør fastlægges bindende nationale mål, som supplement til de bindende krav i direktiverne. Der foreslås ligeledes, at kravet om 3 pct. årlig renoivering af statslige bygninger udvides til at omfatte andre offentlige bygninger. Slutteligt anbefaler VedvarendeEnergi, at der fastsættes en fælleseuropæisk definition af, hvilke virksomheder der er omfattede af det obligatoriske energisyn i artikel 8, samt europæiske guidelines for minimumskravet til indholdet af et energisyn.

Energi- og Olieforum (EOF) støtter op om Kommissionens forslag til energieffektivitetsmålet samt de fortsatte krav i energispareforpligtelsen. EOF finder det desuden vigtigt med en justering af definitionen af hvilke virksomheder, der er omfattede af ordningen for energisyn, jf. artikel 8 i energieffektivitetsdirektivet.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI) finder det positivt, at Kommissionen fremhæver energieffektivitet som en ressource i sig selv og støtter op om bindende 2030-mål på EU-niveau, med et ambitionsniveau der er samfundsøkonomisk ansvarligt, og som løbende kan opjusteres i forhold til den teknologiske udvikling. FRI opfordrer ligeledes regeringen til at arbejde for, at EU-kommissionen sammenlægger de nationale, vejledende mål på energieffektivitet med henblik på at kunne stille indskærpede krav eller initiere forhandlinger med medlemslandene, hvis indsatserne ikke ser ud til at opfylde EU-målet. FRI støtter derudover op om en forlængelse af energispareforpligtelsen til efter 2030 og finder det positivt, at Kommissionen evaluerer indsatsen i 2027 og 2037. Mht. evalueringen anbefales det at åbne op for justering af energisparekravet på 1,5 pct. FRI støtter op om, at varme- og køleforbrug skal ske efter individuel måling, og at fastsættelsen af primære energifaktorer fortsat skal tage hensyn til medlemslandenes nationale situationer og energisystemer. FRI ser ligeledes gerne, at der arbejdes for inkludering af artikel 8 om energisynet i revisionen af direktivet, således at der fastsættes en fælles europæisk definition af de omfattede virksomheder samt guidelines for minimumskrav til energisynet.

CO-industri finder det positivt, at Kommissionen har fokus på en langsigtet og holdbar klima- og energiregulering og bakker op om et 30 pct. mål for energieffektivitet i 2030 på EU-niveau.

Forbrugerrådet Tænk (Tænk) er overordnet positiv over, at Kommissionen i sine forslag ønsker, at sætte forbrugeren i centrum. Det er imidlertid en forudsætning for, at energipakken kan blive en succes, at forbrugerne reelt bliver aktive og involverede medspillere, der også får mærkbare fordele af pakken. Tænk mener desuden, at 2030-målet bør forhøjes til 40 pct. energieffektivitet i 2030. Tænk henviser til Det Økologiske Råds høringssvar.

Danmarks Almene Boliger (BL) finder det vigtigt, at revisionen af energieffektivitetsdirektivet ikke ændrer den måde, hvorpå Danmark har implementeret direktivet, hvad angår målere og fakturering, nemlig med en skelnen mellem 1. led, som vedrører energiselskaber, og 2. led, som vedrører alle boligselskaber og det forhold de

har til deres lejere. Det er afgørende for BL, at der generelt set tages udgangspunkt i en totaløkonomisk rentabel tilgang. BL finder det positivt, at direktivets ordlyd giver mulighed for at benytte sig af varmfordelingsmålere i de situationer, hvor individuelle målere ikke kan installeres. BL ønsker i den forbindelse at få afklaret, om kravet om at redegøre for den tekniske mulighed/økonomiske rentabilitet kun vedrører de situationer, hvor varmfordelingsmålere ikke kan installeres, eller om det ligeledes gælder situationer, hvor individuelle målere ikke kan installeres, og varmfordelingsmålere derfor installeres i stedet. BL finder det vigtigt, at der fra dansk side arbejdes for at få individuelle målere og varmfordelingsmålere sidestillet.

LO finder det positivt, at Kommissionen har fokus på at sikre en balanceret klima- og energipolitik, der både tager højde for konkurrenceevnen, energiintensive arbejdspladser, omkostningseffektiviseringer og udviklingen af ny grøn teknologi. LO bakker ligeledes op om Kommissionens forslag til at øge målet for energieffektivitet i 2030 til et 30 pct. mål på EU-niveau. Det er derudover oplagt at lægge op til langt flere omkostningseffektive renoveringer i bygningsmassen, samt at arbejde for at virksomheder og forbrugere sparer energi i slutforbruget, på en markedsdrevet måde, samtidig med at medlemslandene gives fleksibilitet ift. nationale forhold.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er indgået en foreløbig aftale mellem Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen om forslaget i juni 2018. Europa-Parlamentet har formelt godkendt aftalen den 13. november 2018. Rådets godkendelse finder formelt sted på energirådsmødet den 19. december 2018.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag om en revision af energieffektivitetsdirektivet velkommen og finder det vigtigt, at EU samlet set når sine energi- og klimapolitiske målsætninger for 2030.

Forhandlingssituationen indikerer klart, at det bærer mod et højere, men vejledende, EU-mål for forbedring af energieffektivisering i 2030. Regeringens prioritet i lyset heraf er at arbejde aktivt for et så højt vejledende EU-mål, som der kan samles flertal for i Rådet. Skulle forhandlingerne mod forventning munde ud i et bindende mål, vil regeringen også kunne støtte dette. Regeringen lægger dog samtidig vægt på, at målet ikke byrdefordeles, således at det fortsat vil være op til medlemslandene selv at fastsætte de nationale bidrag.

Regeringen støtter ligeledes op om forslaget om en forlængelse af energispareforpligtelsen med fortsatte nye, årlige besparelser på 1,5 pct. i slutforbruget frem til 2030, der sikrer, at alle medlemsstater bidrager til det fælles 2030-mål, men at energispareforpligtelsen indeholder størst mulig fleksibilitet i forhold til medregning af energibesparelser og virkemidler for medlemsstaterne. Regeringen finder, at en evt. forlængelse af energispareforpligtelsen efter 2030 ikke bør vurderes af Kommissionen alene, men sker med inddragelse af medlemsstaterne.

Regeringen finder, at energieffektivitetsdirektivet fortsat skal give fleksibilitet og råderum for medlemslandene, således at energibesparelser fortsat kan opnås på den mest omkostningseffektive måde, og være forbundet med færrest mulige administrative byrder. Regeringen lægger vægt på et slankt og effektivt EU, der ikke regulerer unødigt, og lægger derfor vægt på, at medlemsstaterne fortsat skal have fleksibilitet til at vælge, om der skal fastsættes krav om fjernaflæste målere, og at man kan undlade dette, hvis det ikke vurderes at være omkostningseffektivt og teknisk muligt.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg på mødet den 22. juni 2018 til forhandlingsoplæg.

1.c. Direktivforslag om fremme af anvendelsen af vedvarende energikilder (revision af VE-direktivet)

KOM(2016) 767

Revideret notat. Ændringer er markeret med streg i margenen.

1. Resumé

Kommissionen har den 30. november 2016 fremsat forslag til revision af VE-direktivet som en del af Kommissionens såkaldte Vinterpakke, hvis officielle navn er "Clean Energy for all Europeans".

Formålet med forslaget er at tilpasse rammerne for vedvarende energi i EU's medlemsstater frem mod 2030. Herunder fastsætter revisionen et bindende mål for VE-andelen for EU som helhed på minimum 27 pct. i 2030, mens de gældende nationale mål for VE-andelen i 2020 fastholdes som nationale minimumsandeleværdier efter 2020.

Forslaget indeholder bl.a. principper for støtte til elektricitet fra vedvarende energikilder samt et krav om åbning af støtte til elektricitet fra vedvarende energikilder for anlæg i andre medlemsstater. Dertil kommer krav vedrørende forbrugeres ret til egetforbrug og salg af elektricitet, herunder igennem såkaldte energifællesskaber. Forslaget medfører, at de nationale krav om 10 pct. VE i transportsektoren erstattes af et iblandingskrav til brændstofleverandører. Derudover indeholder forslaget bæredygtighedskriterier for bioenergi.

Forslaget vurderes at have lovgivningsmæssige konsekvenser, ligesom det forventes at kunne få væsentlige økonomiske konsekvenser, særligt i kraft af forslaget om leverandørkrav på transportområdet og et fælleseuropæisk VE-mål.

Regeringen hilser det overordnede formål med forslaget til revideret VE-direktiv velkommen. Regeringen ønsker en ambitiøs og klar europæisk ramme, som kan sikre opfyldelsen af EU's mål for vedvarende energi i energiforbruget i 2030.

Der blev indgået en foreløbig aftale mellem Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen i juni 2018 om forslaget. Europa-Parlamentet har den 13. november 2018 godkendt aftalen.

Det østrigske formandskab forventes at sætte "ren energi"-pakken på dagsordenen på energirådsmødet den 19. december 2018 til orientering. Der vil for dette forslag, forslaget om et forvaltningssystem for Energiunionen og forslaget om energieffektivitet alene være tale om en orientering, idet der er indgået endelige aftaler om alle tre forslag med Europa-Parlamentet.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2016) 767 af 30. november 2016 fremlagt forslag til en revision af Europa-Parlamentets og rådets direktiv om fremme af anvendelsen af vedvarende energikilder (revision af VE-direktivet).

Det gældende VE-direktiv indeholder et bindende mål om, at andelen af vedvarende energi i energiforbruget i EU i 2020 skal være minimum 20 pct. Det gældende VE-direktiv fastsætter endvidere nationale mål for 2020 og fastlægger rammerne for at opfylde disse mål.

Det reviderede VE-direktiv skal på samme måde fastlægge rammerne for opfyldelse af EU's bindende mål for andelen af vedvarende energi for EU som helhed på minimum 27 pct. i 2030, men uden at fastsætte bindende nationale mål. Det fremgår dog af forordningsforslaget om et forvaltningssystem for Energiunionen, at medlemsstaterne kollektivt skal sikre, at summen af deres VE-bidrag samlet set indfrier EU-målet. EU's bindende mål for andelen af vedvarende energi for EU som helhed på minimum 27 pct. i 2030 blev vedtaget af Det Europæiske Råd i oktober 2014.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 194, stk. 2, og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

3. Formål og indhold

Direktivets primære formål er at understøtte opfyldelse af EU's bindende mål for andelen af vedvarende energi for EU som helhed på minimum 27 pct. i 2030.

For så vidt angår målopfyldelsen henviser Kommissionen i forslaget til en mekanisme i forslaget til forordning om et forvaltningssystem for Energiunionen, der skal sikre en accelereret VE-udbygning, såfremt medlemsstaternes samlede bidrag i 2023 ikke vurderes at være tilstrækkelige til at opfylde målet om minimum 27 pct. i 2030. Ved fastlæggelsen af mekanismerne, som skal tilvejebringe den nødvendige additionelle VE-udbygning, anfører Kommissionen, at der vil blive taget højde for medlemsstaternes individuelle bidrag til 2030-målet.

El-sektoren

Forslaget indeholder principper for tildeling af støtte til vedvarende energi, herunder at støtte skal tildeles på konkurrencelignende vilkår, og at støttetypen skal sikre, at VE-producenter reagerer på el-markedspriserne. Dertil kommer et krav om åbning af støtte til elektricitet fra vedvarende energi for anlæg i andre medlemsstater. Dette gælder for 10 pct. af medlemsstaternes tildelte støtte i perioden 2021-2025 og 15 pct. i perioden 2026-2030. Forslaget indeholder også et forbud mod at ændre på vilkår for støtte, der allerede er tildelt til vedvarende energianlæg, og som vil påvirke projektet negativt.

Med forslaget sikres forbrugere ret til selv at forbruge egenproduceret elektricitet og/eller sælge den til en rimelig pris, hvilket allerede er tilfældet i Danmark. Forsla-

get giver desuden ret til kollektivt egetforbrug for forbrugere i bygninger med flere lejligheder, ligesom såkaldte energifællesskaber får ret til at producere, forbruge, lagre og sælge vedvarende energi.

Varme- og kølesektoren

Kommissionen foreslår, at hver medlemsstat skal tilstræbe at øge andelen af vedvarende energi i varme og køling med 1 pct.point årligt frem til 2030. Målet er ikke bindende, men direktivet stiller krav til medlemsstaterne om at sikre, at rammer og virkemidler er implementeret, så de giver varme- og køleaktørerne mulighed for og incitament til at øge andelen af vedvarende energi i energimixet.

Fjernvarme og fjernkøling, der ikke lever op til nærmere angivne effektivitetskrav, ønskes begrænset med forslaget. Derfor gives ejere af bygninger, som har en forsyning, der ikke lever op til de angivne krav, ret at skifte til energieffektiv produktion af varme og køling. Den ny forsyning kan være anden kollektiv forsyning, overskudsvarme eller individuelle VE-anlæg. For at understøtte forbrugernes valg indgår det i forslaget, at leverandører af fjernvarme og -køling skal informere forbrugere om deres energieffektivitet og andel af vedvarende energi.

Oprindelsesgarantier

Kommissionen foreslår at udvide reglerne for oprindelsesgarantier¹ til at omfatte alle vedvarende energikilder. Efter det gældende direktiv skal medlemsstaterne have systemer for oprindelsesgarantier for elektricitet og højeffektiv kraftvarme, mens landene kan vælge at etablere oprindelsesgarantier for varme og køling. Med forslaget bliver det obligatorisk for medlemsstaterne også at udstede oprindelsesgarantier for varme, køling og biogas.

Oprindelsesgarantier skal efter forslaget ikke længere kunne udstedes til producenten, hvis energiproduktion samtidig modtager støtte. I disse tilfælde foreslår Kommissionen i stedet et krav om, at staten auktionerer oprindelsesgarantierne og anvender provenuet til at dække en del af omkostningerne til støtten.

Proces for tilladelser til VE-produktion

Forslaget indeholder et krav om, at der etableres et koordinerende kontaktpunkt som ved ansøgninger om etablering af VE-anlæg skal vejlede ansøgeren igennem tilladelsesproceduren hos myndighederne. Der kan oprettes flere af sådanne kontaktpunkter, men målet med forslaget er at sikre, at hvert projekt kun har én administrativ indgang.

¹ Oprindelsesgarantier udstedes for produktion af vedvarende energi og kan anvendes af forbrugere til at dokumentere, at deres forbrug dækkes af vedvarende energi. Producenter, der får udstedt oprindelsesgarantier for produktionen, kan således sælge oprindelsesgarantier til forbrugere, der ønsker at dokumentere, at deres forbrug dækkes af vedvarende energi. Handel med oprindelsesgarantier har ikke betydning for opgørelsen af landenes nationale andel af vedvarende energi.

I Danmark er en tilsvarende ordning indført på havmølleområdet. Med forslaget begrænses ansøgningsprocedurerne for VE-anlæg som udgangspunkt til ikke at tage mere end tre år.

Transport

På transportområdet skal hver medlemsstat ifølge det gældende VE-direktiv sikre, at der anvendes mindst 10 pct. VE i transport i 2020. Med forslaget videreføres dette overordnede mål ikke efter 2020. Derimod sættes der nye 2030-mål for bestemte typer biobrændstoffer samt nye minimumsgrænser for drivhusgasfortrængning. De væsentligste transportrelaterede elementer i forslaget er:

- Der indføres et krav til brændstofleverandører om, at de i 2021 iblander en andel på mindst 1,5 pct. VE-brændstoffer. Andelen skal stige til mindst 6,8 pct. i 2030 efter en fastlagt gradvis stigning. Fødevarer baserede biobrændstoffer (ofte benævnt 1. generation biobrændstoffer) kan ikke bidrage til denne målopfyldelse.
- Det fremgår af forslaget, at bidraget fra VE anvendt i luftfart og skibsfart skal tælle 1,2 gange energiindholdet, når det opgøres, om de krævede andele af VE i transport er opnået.
- Andelen af biobrændstoffer baseret på visse former for affald (bl.a. animalsk fedtaffald og brugt friturefedt) kan maksimalt udgøre 1,7 pct.-points af de 6,8 pct. VE-brændstoffer.
- Avancerede biobrændstoffer og biogas baseret på visse, nærmere angivne råvarer skal udgøre mindst 0,5 pct. i 2021 og stige til mindst 3,6 pct. af de 6,8 pct. VE-brændstoffer i 2030 efter en fastlagt gradvis stigning.
- Ved beregning af den enkelte medlemsstats forbrug af vedvarende energi kan bidraget fra biobrændstoffer, flydende biobrændsler og biomassebrændstoffer, som er produceret af fødevarer afgrøder eller foderafgrøder (1.generation biobrændstoffer), maksimalt udgøre 7 pct. af energiforbruget til vej- og jernbanetransport i medlemsstaten. Maksimumsgrænsen reduceres til 3,8 pct. i 2030 efter en fastlagt gradvis reducereing.
- Alle medlemsstater skal oprette et system, som muliggør, at en brændstofleverandør kan overføre sin forpligtelse til en anden/andre brændstofleverandører.
- Drivhusgasfortrængningen for biobrændstoffer og biogas, der kan anvendes til opfyldelse af den krævede andel af VE-brændstoffer, skal være mindst 70 pct. fra 1. januar 2021. For øvrige biobrændstoffer, som bidrager til medlemsstatens VE-andel, skal drivhusgasfortrængningen være mindst 50 pct. for biobrændstoffer produceret på anlæg, som var i drift 5. oktober 2015, 60 pct. for biobrændstoffer produceret på anlæg, som er taget i drift efter 5. oktober 2015, og 70 pct. for biobrændstoffer, som er taget i anvendelse efter 1. januar 2021.

Bæredygtighedskriterier

Kommissionens forslag til nyt VE-direktiv indeholder bæredygtighedskriterier, som skal gælde alle typer bioenergi, dvs. både fast biomasse, flydende biobrændstoffer og biogas. Bæredygtighedskriterierne tager udgangspunkt i samme tilgang, som anvendes for flydende biobrændstoffer i de eksisterende VE-direktiv, og som også

ligger til grund for den frivillige danske brancheaftale, der omfatter træpiller og træflis. Overordnet består forslaget til bæredygtighedskriterier i tre komponenter:

- For det første er der foreslået kriterier for bæredygtig udnyttelse hhv. af landbrugsland, græsområder og skove. Formålet med disse kriterier er bl.a. at beskytte biodiversitet og undgå reduktion af naturlige kulstofpuljer, bl.a. i skove og vådområder. Desuden skal kriterierne sikre, at biomassen er lovligt høstet, at der sker genplantning og at skovenes produktivitet fastholdes over tid. Der er herudover krav om opgørelse af biomassehøst i LULUCF-sektoren, samt at det producerende land har ratificeret Parisaftalen.
- For det andet er der fastsat krav for reduktion af drivhusgasser fra bioenergiens forsyningskæde. Der lægges op til en gradvis skærpelse af reduktionskravene, som afhænger af tidspunktet for idriftsættelse af produktionsenheden.
- For det tredje stilles der krav om, at produktion af elektricitet på kraftværker over 20 MW (indfyret effekt), som brænder biomasse, opfylder kravene for højeffektiv kraftvarme som defineret i artikel 2(34) i Energieffektivitetsdirektivet (2012/27/EU).

I forslaget lægges endvidere op til, at medlemsstaterne kan fastsætte yderligere nationale bæredygtighedskrav.

Kommissionens bemyndigelse til vedtagelse af delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter

Kommissionen bemyndiges til at vedtage gennemførelsesretsakter i relation til, 1) at fastsætte tekniske specifikationer for nationale databaser til sporing af transportbrændsler, 2) at fastsætte kriterier for hvilke naturarealer med græs, der indenfor reglerne om bæredygtighed kan høstes og anvendes biomasse fra og retningslinjer for, hvordan opfyldelse af kravene til bæredygtighed kan dokumenteres, 3) at fastsætte standarder for pålidelighed, transparens og uafhængig kontrol, som skal sikre at overholdelse af kravene til bæredygtighed og drivhusgasreduktioner bliver verificeret på en effektiv og harmoniseret måde, 4) at anerkende rapporter fra medlemslande eller territorier uden for unionen om typiske udledninger af drivhusgasser fra produktion af landbrugsbiomasse, 5) at vedtage detaljerede tekniske specifikationer for beregning af drivhusgasemissioner.

Kommissionen bemyndiges til at vedtage delegerede retsakter i relation til, 1) at foretage ændringer i del A og B af bilag 9 for at tilføje råmaterialer til listen i dette bilag og justere energiindholdet i transportbrændsler, som angivet i bilag 3, til videnskabelige og tekniske fremskridt, 2) at håndhæve aftaler og etablere regler med tredjelande om gensidig anerkendelse og overvågning af oprindelsesgarantier, 3) at specificere metoden til at fastsætte andelen af biobrændstof fra en proces, hvor biomasse behandles sammen med fossile brændsler i en fælles proces, specificere metoden til at fastsætte drivhusgasbesparelsen fra en række angivne vedvarende transportbrændstoffer samt fastlægge minimums drivhusgasreduktioner som kræves for, at disse typer af brændstoffer kan tælles med i opfyldelse af leverandørkravet for transportsektoren, 4) at foretage ændringer af bilag 5 og 6 vedrørende fortrængningsværdier for produktionsveje for fremstilling af biobrændstoffer, flydende

biobrændsler og biomassebrændstoffer og ændringer af metodologien fastsat i bilag 5, del C og bilag 6, del B.

Det foreslås i henhold til den Interinstitutionelle Aftale (IIA) af 13. april 2016 om brug af delegerede retsakter bl.a., at eksperter udpeget af medlemsstaterne skal konsulteres, inden en delegeret retsakt vedtages. Beføjelserne til at vedtage delegerede retsakter kan ligeledes til enhver tid tilbagekaldes af Europa-Parlamentet og Rådet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294 medlovgiver. Der blev indgået en foreløbig aftale mellem Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen i juni 2018 om forslaget. Europa-Parlamentet har den 13. november 2018 godkendt aftalen.

5. Nærhedsprincippet

Direktivet har hjemmel i TEUF artikel 194, som fastslår nødvendigheden af udvikling af nye og vedvarende energikilder.

Kommissionen anfører i forslaget, at der er behov for handling på EU-niveau for at sikre, at medlemslandene bidrager til det bindende mål om minimum 27 pct. vedvarende energi, og at målet opnås kollektivt og omkostningseffektivt.

Det er Kommissionens vurdering, at handling på EU-niveau vil levere investorsikkerhed, en konsistent og omkostningseffektiv udbredelse af vedvarende energi på tværs af EU og en effektiv drift af det indre energimarked, mens forslaget respekterer landenes forskellige potentialer for vedvarende energi og retten til at vælge energimix.

Kommissionen vurderer endvidere, at medlemsstaterne med forslaget bevarer fleksibilitet til at fremme vedvarende energi i de sektorer og på den måde, som bedst passer til deres nationale forhold.

Regeringen er enig i Kommissionens vurdering og finder således, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Forslaget vil hovedsageligt berøre følgende dansk lovgivning:

- Lov om elforsyning, jf. lovbekendtgørelse nr. 418 af 25. april 2016
- Lov om fremme af vedvarende energi, jf. lovbekendtgørelse nr. 1288 af 27. oktober 2016
- Lov om varmforsyning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1307 af 24. november 2014
- Lov nr. 468 af 12. juni 2009 om bæredygtige biobrændstoffer og om reduktion af drivhusgasser fra transport

Forslaget vil desuden berøre de bekendtgørelser, der er udstedt i medfør af den ovenfor nævnte lovgivning. Der er bl.a. tale om følgende bekendtgørelser:

- Bekendtgørelse nr. 1323 af 30. november 2010 om oprindelsesgaranti for VE-elektricitet og bekendtgørelse nr. 447 af 20. maj 2016 om oprindelsesgaranti for elektricitet fra højeffektiv kraftvarmeproduktion (oprindelsesgarantier).
- Bekendtgørelse om godkendelse af kollektive varmforsyningsanlæg nr. 825 af 24. juni 2016 (anvendelse af brændsler i kollektiv varmforsyning).
- Bekendtgørelse om offentliggørelse af bygningsreglement 2015 (BR15) nr. 1028 af 30. juni 2016 (individuel varmforsyning med bl.a. oliefyr og naturgasfyr).
- Bekendtgørelse om tilslutning m.v. til kollektive varmforsyningsanlæg nr. 904 af 24. juni 2016 (tilslutning til fjernvarme).

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vurderes at ville medføre ændringer på lov- og bekendtgørelsesniveau, jf. ovenfor. Det forventes, at der ved implementeringen af direktivet i dansk ret vil være tale om tilpasninger af gældende ret samt behov for udarbejdelse af supplerende regler i forhold til gældende ret.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget vurderes at medføre potentielle statsfinansielle konsekvenser. Indfrielsen af VE-målet vil potentielt medføre væsentlige statsfinansielle og samfundsøkonomiske omkostninger.

De statsfinansielle konsekvenser ved indfrielse af forslaget om et VE-mål i transportsektoren vil variere afhængigt af, hvordan forslagene implementeres. Fsva. transportmålet gælder det, at de statsfinansielle konsekvenser vurderes til at være positive i 2021, mens de i 2030 vil være negative. Dette gælder både ved en minimumsimplementering af Kommissionens forslag samt i forhold til en minimumsindfrielse af Rådets forslag, en minimumsindfrielse af Rådets forslag kombineret med fastholdelse af iblandingskrav på 0,9 pct. avancerede biobrændstoffer frem til 2029 og ved en fastholdelse af begge nuværende iblandingskrav, indtil Rådets forslag overstiger disse i 2030. Rådets forslag vurderes dog – set i forhold til Kommissionens forslag og uafhængig af implementeringsscenerierne – at medføre de højeste positive konsekvenser i 2021 og de laveste negative konsekvenser i 2030.

Det forventes, at implementering og lovgivning, som følger af forslaget vil medføre statsfinansielle konsekvenser i form af administrative omkostninger hos de relevante myndigheder. Det gælder blandt andet i forhold til den administrative håndtering af en åbning af nationale støtteordninger, de administrative kontaktpunkter, samt administration af nye bæredygtighedskriterier for fast biomasse. Administrative og statsfinansielle udgifter vedrørende EU-sager afholdes som det klare udgangspunkt indenfor ressortministeriets egne rammer, jf. *Budgetvejledningen 2.4.1.*

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har ifølge Kommissionen til formål at tilpasse rammerne for vedvarende energi i EU's medlemsstater frem mod 2030. Dette kan potentielt føre til gevinster for danske energiproducenter grundet øget konkurrence og udbygning med vedvarende energi.

De samfundsøkonomiske konsekvenser ved indfrielse af forslaget om et VE-mål i transportsektoren vil variere afhængigt af, hvordan forslagene implementeres. Overordnet gælder det, at de samfundsøkonomiske konsekvenser i 2021 vil være positive, mens de i 2030 vil være negative. Rådetsforslag vurderes dog at medføre de højeste positive konsekvenser i 2021 og de laveste negative konsekvenser i 2030 – uafhængig af de tre implementeringsscenarier – end Kommissionens oprindelige forslag. De tre scenarier er hhv. en minimumsindfrielse af Rådets forslag, en minimumsindfrielse af Rådetsforslag kombineret med fastholdelse af iblandingskrav på 0,9 pct. avancerede biobrændstoffer frem til 2029 og en fastholdelse af begge nuværende iblandingskrav, indtil formandskabets forslag overstiger disse i 2030.

I Kommissionens konsekvensanalyse fra 30. november 2016 er der opgjort økonomiske gevinster på tværs af EU ved dele af direktivforslaget. Det vurderes således, at en åbning af støtteordninger på tværs af medlemsstaterne vil medføre gevinster på samlet 1 mia. EUR årligt i form af lavere systemomkostninger. Lavere administrative barrierer for opstilling af ny VE forventes af Kommissionen at bidrage til flere private job og øget vækst.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at medføre administrative konsekvenser for erhvervslivet eller i så fald kun minimale meromkostninger. Flere af elementerne i forslaget vurderes at medføre positive erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Udbredelsen af bæredygtighedskriterier for fast biomasse kan i et vist omfang medføre administrative merudgifter for visse industrier og energiselskaber. Omvendt, vil skovejere og energiselskaber få gavn er et harmoniseret EU-marked for bæredygtig biomasse.

Forslaget vurderes endvidere at kunne medføre erhvervsøkonomiske lettelser for projektudviklere, som følge af en mere simpel ansøgningsproces.

Ligeledes vurderes de forslåede iblandingskrav på transportområdet at medføre positive erhvervsøkonomiske konsekvenser i form af øget omsætning for danske råvareleverandører og producenter af andengenerations- og avancerede biobrændstoffer. Det forventes desuden, at forbrugerbelastningen primært vil ramme husholdningerne, da både Kommissionens oprindelige forslag og Rådets forslag i særlig grad vil resultere i stigende benzinpriser. Erhvervet vil qua, at de kun i begrænset omfang benytter benzin, blive mindre ramt af stigende brændstofpriser.

Tilsvarende vurderes det, at forslaget generelt vil gavne danske teknologileverandører inden for såvel VE som fjernvarme og -køling.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Kommissionens forslag til revision af direktivet har i december 2016 været sendt i høring i Specialudvalget for Energi-, Forsynings- og Klimapolitik. Der indkom nedenstående høringsvar.

Biorefining Alliance finder det meget positivt, at der foreslås et separat mål for avancerede biobrændstoffer. Det samlede niveau for VE i transport i 2030 ligger dog stort set på linje med målet i 2020, hvilket er meget uambitiøst i betragtning af non-ETS målene i 2030 og de langsigtede mål for 2050. Biorefining Alliance er i tvivl om, hvorvidt iblandingskravet er nok til at initiere produktion af avancerede biobrændstoffer og foreslår, at de første anlæg får en særlig first-mover støtte, fx. via udbud, pristøtte eller lånegarantier.

CO-industri støtter forslaget om at harmonisere VE-støttesystemer i EU med henblik på mindsket markedsforvridning og øget omkostningseffektivitet. CO-industri finder det positivt med øget samarbejde mellem medlemslandene, så integration af VE i energisystemet styrkes og implementeres effektivt. CO-industri mener ikke, at der er behov for skærpede krav, der modvirker et effektivt marked for bæredygtig biomasse.

Dansk Byggeri finder, at fraværet af nationale mål er en svækkelse af det gældende direktiv og ønsker at målet øges til 30 pct. Dansk Byggeri støtter, at direktivet styrker mulighederne for VE på bygninger, at egen-forbrugere sikres mulighed for at producere og sælge VE-elektricitet og at energiforbrugere kan vælge at koble sig af fjernvarmenettet.

Dansk Energi mener, direktivet bør være mere ambitiøst, at bestemmelser om statsstøtte bør skitseres mere klart, og at vedvarende energikapacitet bør opføres der, hvor naturressourcerne er bedst. Dansk Energi støtter desuden krav om bæredygtighed for biomasse, der dog skal være ens for alle EU-lande. Dansk Energi støtter desuden ambitionen om at øge andelen af vedvarende energi i varme-, køling- og transportsektoren, hvor direktivet dog mangler fokus på elektrificering.

Dansk Fjernvarme støtter forslaget om mere VE, men ønsker at incitamenter og regler for anvendelse af overskudsvarme skal ligestilles med VE. Oprindelsescertifikater anses for en administrativ byrde, og direktivet bør levne mest mulig plads for national implementering af disse regler, ikke mindst i lyset af at VE-andelen i dansk fjernvarme i forvejen er høj, og sektoren ihærdigt arbejder på at forøge den. Der ønskes også national implementering af muligheden for at afkoble fjernvarme- og fjernkøleforbrugere efter grundige analyser. Dansk Fjernvarme mener i den sammenhæng, at konsekvenserne for fjernvarmen i de øvrige medlemslande og særligt

Østeuropa bør analyseres nøje for at undgå uhensigtsmæssig svækkelse af fjernvarmen i disse lande. Endelig pointeres vigtigheden af harmoniserede kriterier for bioenergi bæredygtighed.

Dansk Industri støtter de initiativer, der understøtter mere marked og omkostnings-effektivitet, herunder åbne VE-udbud på tværs af landegrænser. Dansk Industri finder desuden, at krav om VE i bygninger bør være fleksibelt for lande med en høj andel af VE i energisystemet, mens Kommissionen bør gøre mere for at fremme paritet mellem overskudsvarme og ny vedvarende energi i fjernvarme og -køling. Dansk Industri er tilfreds med forslaget vedrørende transportsektoren, og at kravene til bæredygtighed lægger sig op ad frivillige aftaler som den danske.

Dansk Skovforening finder det meget relevant, at fælles EU-bæredygtighedskriterier anvender en risikobaseret tilgang. Der kan dog være krav i Kommissionens forslag, som er vanskelige at dokumentere i praksis. Det bør anerkendes, at skovforvaltningen i EU generelt er velfungerende, og samtidigt varierer mellem landene. Ny EU-lovgivning bør ikke diktere medlemslandenes skovpolitik.

Det Økologiske Råd ønsker et højere EU-mål for VE i 2030 på minimum 30 pct. Åbning af støttesystemer introduceres for tidligt, da transmissions- og handelssystemer ikke er etableret fuldt ud. DØR finder, at VE-produktion på bygninger bør regnes med i VE-målopfyldelsen, men at medlemsstater med mindst 50 pct. VE i elsystemet, når de opstiller totalenergi-krav til bygninger, skal kunne undlade at medregne VE produceret på bygning eller matrikel, som om det var energieffektivisering. Denne type VE bør ikke kunne tælle både som opfyldelse af VE-målet og EE-målet. Der skal tages stilling til, hvilken rolle oprindelsesgarantier skal spille, da det foreslåede design ikke er hensigtsmæssigt, bl.a. i forhold til kraftvarmeområdet. DØR støtter krav i varmesektoren, dog ikke med øget biomasseforbrug. DØR mener, at fødevarer-baserede biobrændstoffer skal udfases hurtigere, og at avancerede biobrændstoffer skal fremmes, samt at Kommissionen skal have et større fokus på elektrificering af transportsektoren. Støtter desuden bæredygtighedskriterier for bioenergi med inkludering af ILUC, og hvor grænsen for dokumentation sættes ved anlæg på 5 MW, men biogas fra naturplejegræs bør dog altid tillades.

Energi- og Olieforum (EOF) ærgrer sig over, at den samlede andel af biobrændstoffer stort set ikke ændrer sig fra 2020 til 2030. Man bør øge mængden af bæredygtige 2. generations biobrændstoffer og samtidig prioritere anvendelsen af bæredygtige 1. generation biobrændstoffer. EOF er tilfreds med Kommissionens prioritering af avancerede biobrændstoffer, men medlemsstaterne bør sikre tilstrækkelige rammebetingelser for produktion af disse, f.eks. økonomisk støtte eller lånegaranti. EOF påpeger, at det vil få uhensigtsmæssige økonomiske konsekvenser for branchen og forbrugerne, hvis det nuværende danske iblandingskrav ikke fortsættes efter 2020, og EOF ønsker en afklaring heraf hurtigst muligt.

Landbrug og Fødevarer støtter ambitionen om at øge VE-udbygning og støtter et øget ambitionsniveau på 30 pct. 2030 under den forudsætning, at lande med en allerede særlig høj VE-andel ikke påføres ekstraordinære omkostninger. Fordelin-

gen af VE-målet bør være ligeligt på tværs af medlemsstaterne. Der bakkes op om afbureaukratisering og øget VE i varmesektoren. EU-bæredygtighedskriterier for biobrændstoffer og fast biomasse støttes, dog uden øgede omkostninger for producenter og under en nærmere analyse af konsekvenserne for biomasseproduktion på tørvejord. Landbrug og Fødevarer opfordrer regeringen til at arbejde for et højere VE-krav i transport, herunder et højere iblandingskrav for avancerede biobrændstoffer og et højere loft for fødevarer- og foderbaserede biobrændstoffer. Ligeledes skal regeringen arbejde for et højere loft for biobrændstoffer baseret på animalsk fedt m.v., mhp. at sikre en optimal omkostningseffektiv indsamling og udnyttelse af animalske restprodukter. Landbrug & Fødevarer opfordrer regeringen til at være kritiske overfor, at restprodukter fra palmeolieproduktion indregnes som "avanceret biobrændstof", da det vil motivere til yderligere ekspansion og udvikling af palmeoliearealer.

NOAH henviser til en artikel, hvoraf det fremgår, at et nyt VE-direktiv ikke er brugbart, hvis det kan give anledning til en storstilet anvendelse af bioenergi.

Novozymes anfører, at forslaget ikke opfylder EU's ambition om øget VE-andel i transport, da målet er reduceret til 6,8 pct. i 2030 mod 10 pct. i 2020. Novozymes hilser forslaget om et bindende mål for avancerede biobrændstoffer i 2030 velkommen. Niveauet på 3,6 pct. herfor er passende men bør ikke være lavere. Det er problematisk, at alle konventionelle biobrændstoffer foreslås udfaset, da nogle af dem, herunder konventionel ethanol, er bæredygtige og kan bidrage til at reducere afhængigheden af fossile brændstoffer og billiggøre opfyldelsen af non-ets målet.

VedvarendeEnergi finder målet om 27 % vedvarende energi for uambitiøst, og at det er en svækkelse af direktivet ikke at have faste målsætninger for hvert land. VedvarendeEnergi finder det vigtigt at kunne give national støtte, men frygter at krav om åbning af støtte for udenlandske projekter vil forringe den folkelige støtte til vedvarende energi og til EU. VedvarendeEnergi støtter, at der er fokus på bæredygtighed af biomasse og de foreslåede muligheder for egetforbrug, mens VedvarendeEnergi finder, at andelen af VE i varme og køling bør stige mindst 5 pct. pr. år. VedvarendeEnergi fremhæver desuden, at retten til at koble sig fra fjernvarme kun skal være muligt, hvis fjernvarme erstattes med egen VE-forsyning.

Vindmølleindustrien ønsker målet for andelen af vedvarende energi øget til mindst 30 pct. Vindmølleindustrien støtter en mere europæiseret og markedsbaseret tilgang til udbygning med vedvarende energi, hvor danske vindressourcer udnyttes både til omstilling af det danske energisystem og til opfyldelse af andre landes VE-behov. Vindmølleindustrien støtter derfor en gradvis åbning af støttesystemer for projekter i andre lande. Vindmølleindustrien støtter endvidere forslagets fokus på investorsikkerhed. Vindmølleindustrien finder det derudover vigtigt med simple godkendelsesprocedurer og støtter forslaget om én koordinerende myndighed. Endelig bakker vindmølleindustrien op om direktivets forslag til øget åbenhed om medlemslandenes udbygningsplaner.

WWF fremhæver, at ambitionsniveauet bør hæves for EU's 2030-mål, så regeringen arbejder for minimum 30 pct. VE i 2030 på linje med Parlamentets ønske. WWF ønsker et VE-mål på 45 pct. i 2030. Landene skal fortsat kunne støtte vedvarende energi, og der bakkes op om, at ændringer af støtte ikke må have negative implikationer for investorer. Der bakkes op om fælles EU-bæredygtighedskriterier for bioenergi med mulighed for skærpelse over tid.

Sagen har den 8. juni 2017 været sendt i skriftlig høring i Specialudvalget for Energi-, Forsynings- og Klimapolitik. Der er modtaget høringssvar fra Biorefining Alliance, Energi- og Olieforum, Greenpeace, VedvarendeEnergi, Verdens Skove og WWF Verdensnaturfonden.

Biorefining Alliance har fremhævet behovet for, at Danmark anlægger en ambitiøs kurs med hensyn til produktion og anvendelse af biobrændstoffer og spiller ud med et højere minimumskrav end det, der er foreslået i REDII for avancerede biobrændstoffer. Biorefining Alliance finder det vigtigt at sikre, at det er muligt at yde gangløbnings-støtte til de første anlæg, så stilstanden på området kan brydes.

Det Økologiske Råd (DØR) har henvist til, at de er skeptiske og bekymrede over for, at CCU-fuels indgår som VE i målopfyldelse, og at der som minimum skal fastlægges klare regler for at undgå dobbelttælling og CO₂-lækage ud af ETS. DØR finder, at hvis begrænsningen på 1,7 pct. for visse former for affald fsva. 6,8 pct.-målet for avancerede biobrændstoffer til transport også inkluderer biogas, som er delvist baseret på slagteraffald, vil det være en alvorlig begrænsning på brug af biogas i transportsektoren. DØR finder, at VE-målet – trods forhandlingssituationen – er uambitiøst, og at det er tvivlsomt, om EU kan nå sit mål, uden at det fordeles på medlemsstaterne. DØR henviser til, at kriterierne for bæredygtighed af biomasse bør udformes som minimumsregler.

Energi- og Olieforum støtter Biorefining Alliances supplerende kommentarer og opfordrer til, at Danmark anlægger en ambitiøs kurs i forhandlingerne med et højere minimumskrav for avancerede biobrændstoffer frem mod 2030 i kombination med et samlet højere mål i såvel 2021 og frem mod 2030. Energi- og Olieforum fremhæver desuden behovet for en hurtig afklaring af målene for iblanding af biobrændstoffer i 2021 og frem mod 2030.

Greenpeace støtter generelt kommentarerne fra Det Økologiske Råd, WWF og VedvarendeEnergi. Greenpeace finder, at VE-målet på mindst 27 pct. er uambitiøst, da kun medfører en marginal opjustering ift. det forventede business-as-usual scenarie (24 pct.) og blot vil levere 1/5 af den VE-udbygning i perioden 2020-2030, som er set i indeværende årti. Greenpeace finder ikke, at EU's nuværende målsætninger er i tråd med de forpligtelser, som man har påtaget sig under Parisaftalen.

VedvarendeEnergi har generelt henvist til deres tidligere høringssvar. VedvarendeEnergi har desuden fremhævet, at det ikke er gavnligt for udbygningen af VE, at oprindelsescertifikater skal omfatte effektiv kraftvarme, at EU-landene fortsat skal

udvikle elsystemet til at kunne indpasse en stigende mængde VE, at forbrugernes rettigheder som egenproducenter og sælgere skal sikres, at lokale organisationer skal sikres muligheder for at være vedvarende energiproducenter, og at VE i transport bør medregne el fra VE med en faktor 4 for både biler, tog og andre transportmidler.

Verdens Skove støtter op om, at der etableres bæredygtighedskriterier for biomasse i hele EU, og at disse skal være væsentligt stærkere end den danske brancheaftale. Verdens Skove finder, at træfældning ikke må påvirke jordens kvalitet eller biodiversiteten negativt, hvis biomassehøsten skal anses som bæredygtig, og at udtagning af biomasse til energiformål skal understøtte en samlet indsats for at forbedre skovenes biodiversitet. Verdens Skove ser gerne, at Kommissionen kommer med nøjere instrukser om, hvordan afsnit 5 skal efterleves, da det på grund af den skarpe stigning i biomasseforbruget er for længe at vente til 2023 for at vurdere, om der er problemer med bæredygtigheden af den benyttede biomasse. Verdens Skove anfører, at det bør indarbejdes i forslaget, at det er en realitet, at der er behov for at øge økosystemernes ophobning af kulstof, og at dette behov kunne sameksistere med vores forbrug af biomasse til energi.

WWF Verdensnaturfonden henviser til sit tidligere hørings svar og henviser til, at de deler de synspunkter, som Det Økologiske Råd har fremført.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er indgået en foreløbig aftale mellem Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen om forslaget i juni 2018. Europa-Parlamentet har formelt godkendt aftalen den 13. november 2018. Rådets godkendelse finder formelt sted på energirådsmødet den 19. december 2018.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag om en revision af direktivet for fremme af vedvarende energi velkommen og støtter det overordnede formål med forslaget til revision af VE-direktivet.

Regeringen kan støtte et mere ambitiøst VE-mål end 27 pct. i 2030, såfremt der sikres en rimelig fordeling af målet og bred opbakning hertil i Rådet. Drøftelserne om målet skal ses i tæt sammenhæng med forhandlingerne om forordningsforslaget om forvaltningssystemet for Energiunionen, hvor de nærmere rammer for opfyldelse af VE-målet fastlægges.

Regeringen er positiv over for initiativer i EU, der kan støtte en omkostningseffektiv indfasning af vedvarende energi. Regeringen anerkender, at EU generelt har et fornuftigt statsstøtteregime. Regeringen finder derfor også, at det fortsat bør være Kommissionens statsstøtteretningslinjer, som fastlægger de overordnede statsstøtteretningslinjer – herunder til VE – og at det som udgangspunkt ikke bør ske via sektorlovgivning, herunder VE-direktivet. Det er i den forbindelse centralt, at principper for statsstøtte i VE-direktivet ikke går videre end de nuværende retningslinjer.

Regeringen er kritisk over for forslaget om obligatorisk åbning af støtteordninger for VE-anlæg i andre medlemsstater. Regeringen er af den opfattelse, at åbning af støtteordninger i visse tilfælde kan bidrage til en mere omkostningseffektiv udbygning. Omvendt vurderes det, at en tvungen åbning i praksis vil bremse udbygningen af ny VE. Dertil kommer, at danske forbrugere kan komme til at betale for udenlandske VE-investeringer.

Regeringen støtter forslaget om koordinerende kontaktpunkter for tilladelser til VE-produktion, som skal gøre det nemmere og hurtigere for investorer og projektudviklere inden for vedvarende energi at få behandlet deres ansøgninger. Danmark har allerede etableret én administrativ indgang for havvindprojekter, og regeringen bakker op om at udvide konceptet med én indgang til at dække andre VE-ansøgninger, og at dette sker på tværs af Europa, idet forslaget potentielt kan være til gavn for danske energivirksomheders adgang til markeder i andre EU-lande. Regeringen vil i forlængelse heraf arbejde for, at der sikres mulighed for en fleksibel national implementering.

Regeringen støtter forslaget om oprindelsesgarantier. Regeringen arbejder i den forbindelse for, at medlemsstaterne selv har fleksibilitet til at bestemme, hvilke energiformer, som skal inkluderes, samt hvordan koblingen mellem oprindelsesgarantier og VE-støtte skal håndteres.

Regeringen støtter, at der i forslaget indgår forslag, som på tværs af Europa styrker og sikrer forbrugernes rettigheder som egenproducenter, samt mulighederne for at danne lokale VE-fællesskaber. Regeringen lægger vægt på, at forslagene bør indeholde tilstrækkelig fleksibilitet, til at tage højde for nationale forhold, og på at lokale VE-fællesskaber skal have samme rettigheder og pligter som andre producenter. Derudover lægger regeringen vægt på at sikre, at forslagene ikke påvirker medlemsstaternes mulighed for selv at definere egne skatter og afgifter.

Regeringen støtter Kommissionens forslag om at fremme VE i varme- og kølesektoren. Danmark er blandt de lande i EU med den højeste VE-andel i varme- og kølesektoren. Yderligere initiativer for at øge andelen vurderes at være omkostningsfulde, hvorfor regeringen støtter op om kompromisforslaget fra formandskabet om, at medlemsstater med en VE-andel på over 60 pct. i varme- og kølesektoren undtages at implementere yderligere krav. Regeringen lægger desuden vægt på, at der skabes fleksibilitet for medlemsstaterne i forhold til at sikre, at det er op til medlemsstaterne selv at lægge en konkret plan for, hvordan omstillingen mod øget vedvarende energi og overskudsvarme gennemføres i praksis i den gældende medlemsstat.

Regeringen lægger i forhold til spørgsmålet om VE-mål for transportsektoren vægt på, at de typer førstegenerations-biobrændstoffer, som ikke er bæredygtige, ikke kan anvendes til opfyldelse af transportmål. Samtidig arbejder regeringen for, at der sikres størst mulig fleksibilitet for medlemsstaterne til at opfylde delmålet i transportsektoren omkostningseffektivt. I relation til avancerede biobrændstoffer lægger

regeringen vægt på, at der skal indgå en revisionsklausul, således at aftalen kan tages op igen, såfremt der er sket væsentlige ændringer i teknologiske eller markeds-mæssige forhold, der påvirker medlemsstaternes mulighed for at opfylde målene eller målenes fortsat relevans og hensigtsmæssighed. Regeringen støtter på den baggrund formandskabets forslag for så vidt angår avancerede biobrændstoffer.

Regeringen støtter forslaget om fælles bæredygtighedskriterier for fast biomasse i EU og finder i den forbindelse et højt ambitionsniveau med udgangspunkt i kriterier, som bl.a. findes i den danske brancheaftale, vigtigt. Fælles bæredygtighedskriterier vil kunne skabe stabilitet for brug af biomasse til energiformål samt understøtte et effektivt og transparent internationalt marked for handel med biomassebaserede brændsler.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg på mødet den 18. maj 2018 til forhandlingsoplæg.

1.d. Forordningsforslag om det indre marked for elektricitet

KOM(2016) 861

Revideret notat. Ændringer er markeret med streg i margenen.

1. Resumé

Kommissionen har den 30. november 2016 fremsat forslag om en forordning om det indre marked for elektricitet som en del af Kommissionens såkaldte Vinterpakke, hvis officielle navn er "Clean Energy for All Europeans".

Formålet med forslaget er at fastsætte grundlæggende principper for et velfungerende indre el-marked, herunder med henblik på at muliggøre en effektiv integration af vedvarende energi i det europæiske el-system, fastsætte regler for handel med el på tværs af landegrænser samt fremme udviklingen af et transparent el-marked med et højt forsyningssikkerhedsniveau for elektricitet.

I forslaget fokuserer Kommissionen særligt på at øge konkurrencen, fremme fleksibel produktion og fleksibelt forbrug, bedre udnyttelse af det europæiske transmissionsnet, rammebetingelser for sikring af tilstrækkelig produktionskapacitet på tværs af Europa og et styrket regionalt samarbejde om systemdrift.

Mange af ændringsforslagene er en tilnærmelse af den europæiske regulering til den eksisterende markedsregulering i Norden. Forslaget vurderes ikke at medføre væsentlige økonomiske konsekvenser. Forslaget vurderes dog at ville medføre en række lovgivningsmæssige ændringer.

Regeringen deler Kommissionens vurdering af, at et velfungerende indre marked for elektricitet er af afgørende betydning for den europæiske økonomi og for at sikre en omkostningseffektiv omstilling til vedvarende energi.

Rådet opnåede en generel indstilling på forslaget den 18. december 2017.

Det østrigske formandskab forventes at sætte "ren energi"-pakken på dagsordenen på energirådsmødet den 19. december 2018 til orientering. Fsva. dette forslag og de tre øvrige el-markedsdesignforslag forventes formandskabet desuden at give en status for forhandlingerne.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2016) 861 af den 30. november 2016 fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om det indre marked for elektricitet. Forslaget er en omarbejdning af forordning (EF) nr. 714/2009 om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling. Forslaget er oversendt den 9. januar 2017 til Rådet i en dansk sprogversion.

Forslaget har baggrund i Kommissionens vurdering af, at nye teknologiske og politiske udviklinger har ført til grundlæggende ændringer i det indre el-marked. Ande-

len af vedvarende energi i elsystemet er kraftigt forøget og vil udgøre en stadig større del af elforsyningen i fremtiden. Elproduktion fra vedvarende energi som vind og sol er mere fluktuerende end konventionelle produktionsteknologier. Samtidig vurderer Kommissionen, at ukoordinerede nationale indgreb ift. at sikre elforsynings sikkerheden har haft negative konsekvenser for investeringer i elmarkedet og grænseoverskridende handel.

En omkostningseffektiv integration af vedvarende energi i elsystemet forudsætter derfor en tilpasning af markedsreglerne, så markedet giver de rette signaler til markedsaktørerne, herunder forbrugerne, til at sikre den nødvendige fleksibilitet til elsystemet. Markedsreglerne i forordningen - i kombination med el-infrastrukturen - skal sikre, at elektriciteten kan afsættes der, hvor efterspørgslen på tværs af grænser er størst. Investorerne skal i den forbindelse have de rette kort- og langsigtede prissignaler til at investere i ny transmissions- og produktionskapacitet.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 194 i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Det østrigske formandskab har sat "ren energi"-pakken på dagsordenen på energi-rådsmødet den 19. december 2018 til orientering. Fsva. forslaget og de tre øvrige el-markedsdesignforslag forventes formandskabet at give en status for forhandlingerne.

3. Formål og indhold

Forordningsforslagets overordnede formål er at sikre, at EU's medlemsstater indfører markedsregler, der fremmer et velfungerende, fleksibelt indre el-marked.

Det væsentligste indhold i forordningsforslaget er:

- i. Udvidede markedsregler, der skal sikre fleksibilitet, bedre konkurrence og klare prissignaler for markedsaktører. Dette sikres bl.a. ved at fjerne prisregulering på engrosmarkedet, samt ved at overføre et større økonomisk ansvar til VE-anlæg for de omkostninger, som de påfører elsystemet, herunder øgede omkostninger til at balancere produktion og forbrug.
- ii. Rammebetingelser, der skal fremme en bedre udnyttelse af det europæiske transmissionsnet. Dette sikres bl.a. ved en effektiv priszoneinddeling i el-markedet, tilpasning af regler for grænseoverskridende handel, håndtering af fysiske begrænsninger (flaskehalse) i elnettet, ensretning af nettilslutningstariffer i transmissions- og distributionsnettet, herunder krav om omkostningsægte tariffer.
- iii. Regulering af tiltag til sikring af et tilstrækkeligt niveau af produktionskapacitet på tværs af Europa, uden at nationale kapacitetsmekanismer tilgode ser national produktionskapacitet på bekostning af markedsaktører i andre medlemsstater.

- iv. Ændringer i forhold til transmissionsselskabernes (TSO'ernes) muligheder for anvendelse af indtjening fra internationale elforbindelser (såkaldte flaskehalsindtægter).
- v. Et styrket regionalt samarbejde om drift af det europæiske transmissionsnet ved oprettelse af regionale driftscentre (ROCs).
- vi. Oprettelse af en sammenslutning af europæiske distributionsselskaber.

Kommissionens bemyndigelse til vedtagelse af delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter

Kommissionen bemyndiges til at vedtage delegerede retsakter i relation til, 1) ændringer, der vedrører regionerne for transmissionssystemoperatørernes samarbejde, 2) fastsættelse af beløb for betalinger mellem transmissionssystemoperatørernes for omkostninger til håndtering af grænseoverskridende elektricitetsstrømme, 3) at udarbejde og foretage ændringer af netværksregler, der danner de overordnede tekniske rammebetingelser for en sikker og ensartet drift af de forskellige elsystemer i Europa og 4) at udarbejde retningslinjer for midlertidige undtagelser fra bestemmelserne fsva. nye samkøringsforbindelser.

Det foreslås i henhold til den Interinstitutionelle Aftale (IIA) af 13. april 2016 om brug af delegerede retsakter bl.a., at eksperter udpeget af medlemsstaterne skal konsulteres inden en delegeret retsakt vedtages. Beføjelserne til at vedtage delegerede retsakter kan ligeledes til enhver tid tilbagekaldes af Europa-Parlamentet og Rådet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294) medlovgiver. Forordningsforslaget om det indre marked for elektricitet var den 21. februar til afstemning i Europa-Parlamentets Udvalg for Industri, Forskning og Energi.

De væsentligste ændringsforslag fra udvalget vedrører regler for priszoneinddeling, tilpasning af regler for grænseoverskridende handel, principper for kapacitetsmekanismer og regionalt samarbejde.

Udvalgets betænkning om regler for priszoneinddeling indeholder en mulighed for, at medlemsstater, som har strukturelle begrænsninger i elnettet, kan undgå at ændre deres priszoneinddeling ved i stedet at lave en handlingsplan for fx netudbygning. Dette skal afhjælpe de strukturelle begrænsninger i elnettet. Vedrørende tilpasning af regler for grænseoverskridende handel på elforbindelser mellem priszoneområder er udvalget i deres forslag mere tydelig omkring princippet om varernes fri bevægelighed, og deres betænkning indeholder kun enkelte, klart afgrænsede undtagelser. Sammenlignet med Kommissionens forslag giver undtagelserne alt

andet lige øget mulighed for at begrænse handel på tværs af priszoner ved udfordringer med elnettet.

Udvalget lægger i deres betænkning op til strengere krav for implementering af kapacitetsmekanismer. Udvalget støtter Kommissionens forslag om, at behovet for oprettelse af kapacitetsmekanismer skal baseres ud fra en europæisk effekttilstrækkelighedsanalyse. Derudover formuleres strengere krav til selve udformning af kapacitetsmekanismer. I udvalgets betænkning skelnes der endvidere mellem strategiske reserver og kapacitetsmarkeder, og der kræves hurtigere udfasning af eksisterende kontrakter, der ikke lever op til de foreslåede CO₂-emissionskrav. Endvidere foreslår udvalget krav om, at kun 5 procent af kapaciteten på interkonnektorer må reserveres til balancekapacitet.

Udvalget læner sig tæt op ad Kommissionens oprindelige forslag, hvad angår et betydeligt tættere regionalt samarbejde mellem transmissionssystemoperatørene. Herunder støtter udvalget, at de regionale koordinationscentre skal varetage opgaver som bl.a. regional dimensionering af reserver.

5. Nærhedsprincippet

Forordningen har hjemmel i TEUF artikel 194, som fastslår nødvendigheden af et vist niveau af koordinering, gennemsigtighed og samarbejde for at sikre energimarkedets funktion, forsynings sikkerheden i Energiunionen og fremme sammenkobling af energiinfrastruktur.

Kommissionen anfører, at et integreret el-marked i EU ikke effektivt kan opnås på nationalt niveau, og at isolerede nationale strategier vil føre til yderligere forsinkelser i gennemførelsen af det indre el-marked. Kommissionens evaluering viser, at nationale tilgange og statslige indgreb i markedet har resulteret i ineffektiv og uforenelig regulering og forsinkelser i at korrigere markedsforvridninger.

Det er Kommissionens vurdering, at den stigende sammenkobling af el-markeder i Europa kræver tættere koordinering mellem nationale aktører, idet nationale politiske indgreb i elsektoren har direkte indvirkning på nabolandene.

Regeringen er enig i Kommissionens vurdering og finder således, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Forslaget vil berøre følgende dansk lovgivning:

- Lov om elforsyning (LBK nr. 1009 af 27/06/2018)
- VE-loven (LBK nr. 1194 af 28/09/2018)
- Bekendtgørelse om økonomisk regulering af Energinet.dk (BEK nr. 816 af 27/06/2016)
- Bekendtgørelse om foranstaltninger til opretholdelsen af elforsynings sikkerheden (BEK nr. 1296 af 10/12/2014)
- Bekendtgørelse om nettilslutning af vindmøller (BEK nr. 864 af 25/06/2018)

- Bekendtgørelse om systemansvarlig virksomhed og anvendelse af el-transmissionsnettet m.v. (BEK nr. 891 af 17/08/2011)

I øvrigt omhandler forslaget Energinet's markedsforskrifter, der er vedtaget med hjemmel i lov om elforsyning.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vurderes at ville medføre en række ændringer på lov- og bekendtgørelsesniveau. Det forventes, at der ved gennemførelsen af forordningen i dansk ret, vil være tale om tilpasninger af gældende ret samt behov for udarbejdelse af supplerende regler i forhold til gældende ret.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at medføre væsentlige statsfinansielle konsekvenser, da forslaget hovedsageligt indebærer en tilnærmelse af den europæiske regulering til den eksisterende markedsregulering i det nordiske el-marked. Det vurderes dog, at lovgivning og regulering som følge af forslaget vil medføre statsfinansielle konsekvenser i form af administrative omkostninger for de relevante myndigheder. Administrative og statsfinansielle udgifter vedrørende EU-sager afholdes som det klare udgangspunkt indenfor ressortministeriets egne rammer, *jf. Budgetvejledningen 2.4.1.*

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har ifølge Kommissionen til formål at fjerne handelsbarrierer i det europæiske elsystem. Dette kan potentielt føre til gevinster for danske el-forbrugere grundet øget konkurrence og for danske el-producenter i form af forbedrede vilkår for handel med el på tværs af grænser.

I Kommissions konsekvensanalyse fra 30. november 2016 blev de økonomiske gevinster på tværs af EU, ved revidering af markedsdesign, estimeret til at være 9,5 mia. euro frem til 2030. Gevinsterne forventes indfriet gennem bl.a. en styrkelse af de korte markeder for elektricitet (intraday og balancering), afskaffelse eller reduktion af markedsforvridende foranstaltninger, en bedre udnyttelse af interkonnektorer, regional samarbejde mellem transmissionselskaber, bedre rammer for fleksibelt forbrug og en optimering og omkostningsreduktion af de nødvendige reserver i EU.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at medføre væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Generelt vurderes forordningsforslaget om det indre marked for elektricitet gennem bedre markedsvilkår at bidrage til en mere effektiv integration af høje andele vedvarende energi i energisystemet samtidig med opretholdelse af en fortsat høj forsyningssikkerhed.

Forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Forslaget har været i høring i Specialudvalget for Energi-, Forsynings- og Klimapolitik. Der er modtaget nedenstående høringssvar.

Branchefællesskab for Intelligent Energi hilser forslagens regler om forbrugerfleksibilitet velkommen. Der er behov for at sikre den fulde deltagelse af efterspørgselsfleksibilitet i el-markedet.

CO-industri støtter forordningens bestræbelse på at reducere ukoordineret markedsregulering, der medfører forstyrrelser i engrosprisen, samt hensigtsmæssige vilkår for investeringer og handel på tværs af medlemslandene. Samtidig støtter CO-industri forslaget om en mere markedsbaseret elpris.

Dansk Energi (DE) er enig med Kommissionen i, at produkter, der handles i kapacitetsmarkeder, bør være til rådighed frem for energi, da man dermed undgår problematikker omkring kapacitetsreservation på udlandsforbindelser og u hensigtsmæssig påvirkning af prisdannelsen i engrosmarkedet for el. DE mener, at det er fornuftigt at sikre en mere harmoniseret tilgang til vurdering af elforsyningssikkerhed, hvor DE dog bemærker, at dette stiller meget høje krav til metoden ift. at tage højde for lokale forhold, mens der også er en risiko for, at medlemsstaterne afgiver en stor grad af selvbestemmelse. DE er enige med Kommissionen i, at balanceenergi og balancekapacitet skal købes hver for sig, og at marginalprissætning bør være gældende på markederne. DE mener, at alle aktører i elsystemet bør have finansielt ansvar for den ubalance, som de forårsager. DE er enige i, at prioriteret adgang til el-nettet skal afskaffes. DE mener ikke, at reservationer til udveksling af systemydelser skal reducere handelskapaciteterne i de kommercielle markeder uforholdsmæssigt meget. DE mener, at Kommissionens forslag om højere prislofter er fornuftigt, og at loftet bør afspejle forbrugernes Value of Lost Load. DE er enige i, at strategiske reserver kun må aktiveres efter day-ahead- og intra-daymarkederne, og at aktiveringsprisen bør være på niveau med Value of Lost Load. DE er enige i, at der er behov for et styrket samarbejde mellem DSO'er og TSO'er og finder det positivt, at Kommissionen vil oprette en ny, fælles europæisk DSO-enhed.

DE er bekymret for Rådet og Europa-Parlamentets forslag om, at hvis 75 pct. af interkonnektorerens kapacitet er tilgængelig for markedet, er principperne om varernes frie bevægelighed i princippet overholdt. DE anderkender dog, at dette ser ud til at blive en del af den endelige aftale, men påpeger vigtigheden i, at der sikres maksimal gennemsigtighed over, hvordan de 75 pct. udregnes. DE støtter forslaget om oprettelse af EU DSO og kvitter for regeringens arbejde for at sikre, at DSO'er er repræsenteret med ét medlem per medlemsstat.

Dansk Fjernvarme er generelt tilfreds med forslaget. Dog finder Dansk Fjernvarme, at forslaget gør for lidt ud af forbrugsaspektet omkring de produkter, der be-

skrives. I flere tilfælde tages særlige hensyn til små anlæg, hvor Dansk Fjernvarme anfører, at det ikke er størrelsen af anlægget, der er afgørende for, om de kan deltage i de enkelte markeder, men snarere hvorledes de er tilsluttet, kan reguleres og er sammenstykket rent teknisk. Det kan derfor forekomme uhensigtsmæssigt med faste grænser.

Dansk Fjernvarme anfører, at forslaget fastlægger principper for tariffer som langt hen af vejen synes fornuftige og indlysende, uanset at der er mange og til tider modstridende hensyn, som skal balanceres. Dansk Fjernvarme finder, at principperne har en tendens til ikke i tilstrækkelig grad at inddrage forbrugsaspektet. Kravet om ens indfødningsstariffer er tilsyneladende fornuftig, men bryder med princippet om, at systemet skal være omkostningsægte. Dansk Fjernvarme angiver, at der i forslaget indgår et princip om, at flaskehalsindtægter skal anvendes til at sikre og udbygge kapaciteten. Da Danmark er et udpræget transitland medfører udbygninger af udlandsforbindelser langt hen ad vejen behov for udbygning og forstærkning af interne forbindelser, således at elektriciteten kan flyde gennem landet. Dansk Fjernvarme mener, at disse udbygninger og forstærkninger bør være en del af grundlaget for investeringerne i udlandsforbindelserne, og at flaskehalsindtægter herefter skal kunne anvendes til finansiering af samme udbygninger og forstærkninger af transmissionssystemet. Dansk Fjernvarme bemærker, at EU har lagt sig fast på, at det eksisterende tariffsystem, hvor omkostninger for det overordnede elnet sendes ned i systemet mod forbrugerne, skal være gældende, uanset at der kan være meget produktion og forbrug, som ikke relaterer sig til en tilsvarende transportmængde i det overordnede elnet (transit og eksport). Der mangler en analyse af, om det ikke er mere hensigtsmæssigt, at det overordnede elnet anskues som et transmissions- og transitsystem, hvor aktører som indfører fra underliggende net, aktører som trækker elektricitet ud samt flaskehalsindtægter tilsammen skal dække omkostningerne. En sådan løsning giver større transparens samt et mere omkostningsægte system, idet de reelle udgifter og indtægter for det overordnede elnet synliggøres. Dansk Fjernvarme har det synspunkt, at et integreret energisystem med konkurrence mellem energiarterne kræver et fuldt ud omkostningsægte tariffsystem, idet forvridninger og omfordelinger vil få karakter af at være "skat" eller "statsstøtte". Dermed bliver tariferingen en politisk sag, hvilket kan blive meget vanskeligt på EU-niveau.

DI er enig i, at ukoordineret markedsregulering har hørt til forstyrrelser i engrosprisen på tværs af medlemslandene, hvilket har negative konsekvenser for investeringer og handel på tværs af grænserne. DI støtter, at elprisen bør sættes ud fra udbud og efterspørgsel og så vidt muligt bestemmes af markedet. Det er derfor vigtigt at sikre, at administrative og implicite prisforstyrrelser fjernes. DI mener, at det er positivt, at alle markedsdeltagerne fremover skal have balanceansvar eller skal kompensere økonomisk for de ubalancer i systemet, som de forårsager. DI mener imidlertid ikke, at generatorer på under 500 kV bør undtages fra at betale for de ubalancer, som de skaber. DI støtter forslag om, at markedet skal være åbent for bud tættere på driftsøjeblikket, i kortere tidsintervaller, og at minimumsgrænsen for budene bør sættes ned. DI anser forslag om prisrestriktioner som problematisk, da det rent teoretisk er nødvendigt med et prisloft, og fordi forslaget er konstrueret

således, at medlemslandene ikke behøver at have samme prisloft, da prislofter bestemmes af de enkelte medlemslandes Value of Lost Load². DI roser forslaget om at udfase priority dispatch. DI er omvendt ikke enig i, at generatorer under 500 kW fortsat skal have forgangsret, da dette ikke er i overensstemmelse med principperne om lige vilkår for alle og et mere markedsdrevet marked. Dog mener DI, at det er fornuftigt at bibeholde priority dispatch for gamle generatorer, der allerede i dag har forgangsret, for at undgå at ændre markedsvilkår for investeringer, der allerede er foretaget. DI bemærker, at der generelt er el-overkapacitet i EU, og at det er af yderste vigtighed, at medlemslandene viser, at der rent faktisk er brug for kapacitetsmekanismer ud fra et forsyningsikkerhedsperspektiv. Det er samtidig positivt at grænseoverskridende kapacitet fremadrettet skal kunne deltage i kapacitetsmekanismer for at fremme samhandlen og binde markederne bedre sammen. På sigt ønsker DI, at man skal arbejde frem mod et tæt samarbejde og et overvejende "energy-only" el-marked. Der lægges vægt på, at kapacitetsmekanismer ikke må skabe unødige markedsforstyrrelser eller begrænse handel på tværs af grænserne. DI stiller spørgsmålstejn ved, om kravet om, at ny kapacitet ikke må udlede mere end 550 g CO₂/kWh, hvis det skal kunne byde ind som kapacitetsmekanisme, vil give en fordel for f.eks. gamle kulfyrede værker, da disse ikke vil være underlagt samme regulering. Samtidig bemærkes det også, at disse typer anlæg allerede vil være underlagt EU's kvotesystem. DI er positive over for, at eksisterende kapacitetsmekanismer skal opfylde de samme krav, som der lægges op til, at nye kapacitetsmekanismer skal.

Det Økologiske Råd (DØR) støtter generelt, at der opstilles klare fælles regler med respekt for nationale forskelligheder i energisystemer for EU's el-marked. DØR støtter de foreslåede bestemmelser om, at alle markedsaktører skal medvirke til og være økonomisk ansvarlige for de ubalancer, de påfører det samlede energisystem, samt at alle markedsaktører skal have adgang til balancemarkedet. DØR støtter, at små producenter (mindre end 500 kW) og demonstrationsprojekter kan undtages for balanceansvar. DØR mener, at der skal ses på, om el fra effektiv kraftvarme baseret på afbrænding af fossile brændsler fortsat skal kunne opnå fortrinsret. DØR finder det ikke tilstrækkeligt velbegrunder helt at fjerne muligheden for maksimums- og minimumspriser, og at eventuelle flaskehalsindtægter i transmissionsnettet bør kunne bruges til at nedsætte transmissionstariffer og til betaling for vedligehold af infrastruktur, samt til at reducere forekomsten af flaskehalse. DØR mener, at betalingen for anvendelse af både transmissions- og distributionsystemer skal fastlægges efter, hvilke krav der driver omkostningen ved disse el-net, såsom netbelastning og effektbehov. DØR mener, at behovet for et kapacitetsmarked skal begrænses mest muligt gennem tiltag, som styrker el-transmission mellem forskellige produktionsformer for el, samt gennem nationale fleksibilitets- og lagringstiltag. DØR mener, at anvendelsen af kapacitetsmarkeder skal udformes, så de fremmer indfasning af kapacitetsskabende produktion baseret på vedvarende energi eller på så lavt CO₂-udledende produktionsformer som overhovedet muligt. DØR finder, at den foreslåede grænse på 550 gram CO₂ pr. kWh er alt for høj. Et forslag til krav kunne være 400 gram CO₂ pr. kWh i 2023. DØR støtter under visse

² Betegnelse for forbrugernes betalingsvillighed for at undgå at blive afkoblet fra elforsyningen på et givet tidspunkt.

betingelser, at der etableres et stærkere regionalt samarbejde mellem nationale TSO'er, og, at der skal ske en bred konsultationsproces, når ENTSO-E eller de regionale driftscentre for TSO'er fastlægger initiativer efter forordningen.

International Network for Sustainable Energy (INFORSE-Europe) mener, at kapacitetsmekanismer bør være sidste udvej ift. at sikre effekttilstrækkelighed, og at eksisterende kapacitetsmekanismer også bør overholde kravet om CO₂-grænse på 550 gram CO₂ per kWh. INFORSE fremhæver, at Danmark bør have en klar position ift. forslaget om en CO₂-grænse for kapacitetsmekanismer på 550 gram CO₂ per kWh.

Landbrug & Fødevarer støtter forordningens indsats for øget integration af det europæiske el-marked og støtter ambitionen om velfungerende el-markeder med lige konkurrencevilkår på tværs af grænserne for at sikre grundlaget for en lav elpris i Danmark. Landbrug & Fødevarer mener, at der på sigt skal stilles data om energiforbrug til opvarmning, varmt brugsvand og køling til rådighed for forbrugerne for at understøtte udviklingen af markedet og teknologier for smart energi.

Vedvarende Energi (VE) støtter forordningens formål om det indre marked for el, som understøtter en hurtigere omstilling til vedvarende energi. VE er uenig med forordningens forslag om ændringer af krav for balanceansvar. VE mener, at mindre producenter af vedvarende energi (under 500 kW) altid bør undtages fra balanceansvar. VE er kritisk over for afskaffelse af prislofter, da dette ifølge VE kan føre til udnyttelse af markedsmagt i markeder med utilstrækkelig konkurrence. VE mener, at der fortsat bør være prioritet i lastfordelingen (priority dispatch) til vedvarende energianlæg op til samme grænse som lokale energifællesskaber (18 MW i stedet for 500 kW). VE mener, at flaskehalsindtægter fortsat skal kunne bruges til reduktion af transmissionstariffer og vedligeholdelse af eksisterende net. VE foreslår en lavere grænse for CO₂-emissioner for elproduktionsanlæg ved deltagelse i kapacitetsmekanismer fra 550 g/kWh til fx 400 g/kWh. Endelig bemærker VE, at national forsyningssikkerhed i højere grad skal tages højde for i de regionale driftscentre for eltransmissionsnettet.

Vindmølleindustrien mener, at en modernisering af el-markedets funktion til at afspejle en mere decentraliseret produktion, som i højere grad er baseret på fluktuerende vedvarende energi, er central for, at den grønne omstilling kan ske på den mest omkostningseffektive måde. El-markedet skal gøres mere fleksibelt, og der skal etableres et "level playing field" for derved at sikre, at VE kan indgå på lige vilkår på markedet. VE's forpligtelse til at medvirke til balancering af markedet på lige fod med øvrige producenter er derfor også en naturlig del af et nyt markedsdesign. Vindmølleindustrien kan støtte begrænsning af rettigheden til prioriteret adgang for VE i en kontekst med velfungerende el-markeder. Denne forrang bør alene opretholdes i særlige tilfælde for ny kapacitet, når der er tale om mangel på velfungerende kort tids-markeder, og i disse tilfælde for en tidsbegrænset periode med fokus på udbedring af de markedsfejl, der har nødvendiggjort en midlertidig forrang for VE. Vindmølleindustrien bemærker i forbindelse med begrænsningen af prioriteret adgang, at det er afgørende med øget transparens om TSO'ers kontrak-

ter med konventionelle kraftværker, der skal være i drift for at opretholde system-sikkerheden. Disse bør begrænses til det teknisk nødvendige absolutte minimum, og Kommissionen skal sikre, at konventionelle kraftværker ikke disproportionalt får adgang til nettet på basis heraf, mens VE begrænses. I forlængelse heraf støtter Vindmølleindustrien afskaffelse af støtte til kraftværkerne i form af markedsforvridende kapacitetsmekanismer. Tilgangen til kapacitetsmekanismer i forslaget støttes, idet det indebærer, at etablering af kapacitetsmekanismer skal være den absolutte undtagelse efter en afsøgning af alle alternativer ud fra et regionalt sigte. I de tilfælde kapacitetsmekanismer ikke kan undgås, støtter Vindmølleindustrien, at mekanismerne etableres på regionalt plan og på den mindst markedsforvridende måde for en tidsbegrænset periode. Vindmølleindustrien støtter ligeledes, at forslaget lægger op til en begrænsning af afkortning af VE-produktion, herunder særligt for VE, og at der sættes klare regler for kompensation i de tilfælde TSO'en ikke kan undgå dette.

Sagen har den 8. juni 2017 været sendt i skriftlig høring i Specialudvalget for Energi-, Forsynings- og Klimapolitik. Der er modtaget høringssvar fra Dansk Fjernvarme, Det Økologiske Råd, VedvarendeEnergi og WWF Verdensnaturfonden:

Dansk Fjernvarme har henvist til, at der bør være ens indfødningsstarif for produktion, uanset hvilket spændingsniveau der er indkoblet på, dvs. at princippet også bør omfatte ens tarif for forbrug i lagre og spidslastanlæg (elpatroner) uanset spændingsniveau.

Det Økologiske Råd (DØR) henviser generelt til deres tidligere høringssvar. DØR fremhæver desuden, at de kan bakke op om, at kapacitetsmekanismer skal begrænses mest muligt, at den metodologi, der skal udvikles for at analysere medlemsstaternes ressourcebehov fuldt ud inkluderer alle niveauer af energisystemelementer såsom energieffektivitet, lagring og forbrugerreaktioner, og at kapacitetsmekanismer, hvis de vurderes nødvendige, skal være midlertidige, åbne for aktører i andre lande og designes, så alle aktører kan deltage. I den sammenhæng finder DØR, at der skal sættes en CO₂-grænse for, hvilken produktion der skal have adgang til ekstra betaling uden om markedet. Fsva. ROC's hæfter DØR sig ved, at det virker noget løst og usikkert, hvor meget transparens der vil være omkring beslutningstagen, og hvorvidt og ift. hvilke elementer interessenter vil blive inddraget.

VedvarendeEnergi har henvist til deres tidligere høringssvar samt tilkendegivet, at de kan tilslutte sig Dansk Fjernvarmes bemærkninger om, at transmissionstariffer skal afspejle transmissionsnettenes anvendelse til transmission (svarende til roadpricing for biler), så el betaler efter brug af transmissionsnettene, og at el, der ikke passerer transmissionsnettene ikke betaler transmissionstarif.

WWF Naturfonden støtter op om DØR's bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Rådet blev den 18. december 2017 enig om en fælles holdning til forslaget. Trilogforhandlingerne med Europa-Parlamentet blev påbegyndt i juni 2018. De igangværende drøftelser vedrører især regler for priszoneinddeling, tilpasning af regler for grænseoverskridende handel, principper for kapacitetsmekanismer og regionalt samarbejde.

Der er generelt enighed mellem Europa-Parlamentet og Rådet omkring processen for priszoneinddeling, hvor medlemsstater med strukturelle begrænsninger i deres elnet kan undgå at ændre deres priszoneinddeling, hvis de udarbejder en 5-årig handlingsplan, som giver dem mulighed for at løse udfordringerne i deres elnet.

Ligeledes er der opnået enighed om at udvide samarbejde mellem transmissionselskaberne (TSO'erne) igennem Regional Coordination Centres (RCC), som vil have alle de af Kommissionen forslåede kompetencer, herunder til regional dimensionering af reserver, men uden bindende beslutningskompetencer.

Der udestår fortsat at opnå enighed omkring spørgsmålet om kapacitetsmekanismer, hvor en gruppe medlemsstater støtter Kommissionen og Europa-Parlamentets forslag om, at prissignaler alene skal drive investeringer i energimarkedet, og at anvendelse af kapacitetsmekanismer skal være en midlertidig løsning. En anden gruppe af medlemsstater holder dog fortsat fast i kapacitetsmekanismer som en integreret del af el-markedet, hvilket også er afspejlet i Rådets generelle indstilling. Europa-Parlamentet og Rådet står desuden fortsat langt fra hinanden, hvad angår principper og emissionsgrænser for kapacitetsmekanismer.

Derudover mangler der at blive opnået et kompromis om, hvorvidt delegerede retsakter kan anvendes til fremadrettede nye og ændrede netregler. Europa-Parlamentet og Kommissionen støtter, modsat Rådet, brugen af delegerede retsakter.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag om en revision af forordning om det indre marked for elektricitet velkommen og finder det vigtigt at arbejde for et velfungerende liberaliseret indre marked for energi med det sigte at reducere energiomkostningerne for virksomhederne og forbrugerne og at muliggøre en omkostnings-effektiv integration af vedvarende energi og sikring af energiforsyningssikkerhed i Danmark og i Europa.

Danmark og Norden er langt fremme ift. udviklingen af et velfungerende el-marked, som muliggør omfattende handel på tværs af grænser. Kommissionens forslag er tydeligt inspireret af den nordiske indretning af el-markedet, og regeringen vil i forhandlingerne arbejde for et fortsat stærkt nordisk aftryk.

Regeringen støtter op om, at Kommissionens forslag sikrer udvidelse af markedsregler, der skal sikre fleksibilitet, bedre konkurrence og klare prissignaler for markedsaktører. Specifikt arbejder regeringen for, at balanceansvar udvides til flere

markedsaktører, prioriteret adgang til nogle former for produktion bliver afskaffet eller reduceret i takt med at andelen af vedvarende energi øges, og at politiske, men ikke tekniske, prisgrænser på engrosmarkedet afskaffes.

Regeringen lægger vægt på, at forordningsforslaget om det indre marked for elektricitet indeholder rammebetingelser, der skal fremme en bedre udnyttelse af det europæiske transmissionsnet, herunder en effektiv prisområde-inddeling. Regeringen anerkender det politiske element i en prisområde-ændring og arbejder for at etablere en proces, der afspejler dette samt sikrer en hensigtsmæssig inddragelse af medlemsstaterne i beslutningen om prisområde-ændringer. Regeringen lægger desuden vægt på, at der i forslaget indgår regler for grænseoverskridende handel med elektricitet, kapacitetsberegning og håndtering af fysiske begrænsninger, som følger princippet om fri bevægelighed af varer i EU. Regeringen finder, at undtagelser hertil skal begrænses til et minimum og skal være begrundet i hensyn til systemsikkerheden og langsigtet omkostningseffektivitet, der tager betydningen for hele EU med i vurderingen.

Regeringen lægger endvidere vægt på, at behovet for kapacitetsmekanismer baseres på en europæiske analyse, så det sikres, at fordelene ved at kunne handle med elektricitet på tværs af grænser medregnes. Regeringen anerkender samtidig, at en sådan analyse kan suppleres af regionale og nationale analyser, idet disse har et mere detaljeret informationsniveau. Regeringen støtter Kommissionens forslag om en emissionsstandard på 550 gram per kWh for produktionsenheder i kapacitetsmekanismer. Regeringen anerkender imidlertid, at der kan være behov for fleksibilitet i forhold til strategiske reserver, da de kun aktiveres i nødstilfælde, hvor forsyningssikkerheden ellers ikke vil være garanteret, og fordi de er mindst markedsindgribende.

Regeringen er opmærksom på, at Kommissionens forslag indeholder ændringer i forhold til transmissionsselskabernes (TSO'ernes) muligheder for anvendelse af indtjening fra internationale elforbindelser, de såkaldte flaskehalsindtægter. Regeringen lægger i den forbindelse vægt på, at den nuværende mulighed for at anvende flaskehalsindtægter til at nedsætte nettariffer fortsat skal være mulig.

Regeringen støtter øget regionalt samarbejde mellem transmissionsselskaber, da det sikrer en tættere sammenhæng mellem markedet og fysikken (systemdriften) øget transparens i transmissionsselskabernes beslutninger, og derigennem bidrage til de ønskede effektiviseringer i de europæiske elsystemer. Regeringen støtter at der sker øget regionalt samarbejde om bl.a. regional dimensionering af reservekapacitet. Regeringen støtter af den grund etablering af regionale driftscentre (kaldet ROCs), men finder samtidig, at der bør tages højde for behovet for fleksibilitet i forhold til, hvilke opgaver som de regionale driftscentre bør varetage, samt hvor bindende karakter de regionale driftscentres anbefalinger bør være.

Regeringen støtter oprettelsen af en sammenslutning af europæiske distributionselskaber. Herunder arbejder regeringen for, at distributionselskaber er repræsen-

teret med ét medlem per medlemsstat i beslutningsorganen for sammenslutningen af europæiske distributionselskaber.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg på mødet den 1. december 2017 til forhandlingsoplæg.

1.e. Direktivforslag om fælles regler for det indre marked for elektricitet

KOM (2016) 864

Revideret notat. Ændringer er markeret med streg i margenen.

1. Resumé

Kommissionen har den 30. november 2016 fremsat forslag om et direktiv om fælles regler for det indre marked for elektricitet som en del af Kommissionens såkaldte Vinterpakke, hvis officielle navn er "Clean Energy for All Europeans".

Formålet med forslaget er at fastsætte fælles regler for produktion, transmission, distribution, lagring og handel med el med det formål at etablere et integreret, forbrugerorienteret og fleksibelt el-marked i EU.

Mange af ændringsforslagene er en tilnærmelse af europæisk regulering til den eksisterende markedsregulering i Norden og eksisterende regulering af detailmarkedet i Danmark. Forslaget vurderes ikke at have væsentlige statsfinansielle konsekvenser. Forslaget vurderes at have visse erhvervsøkonomiske konsekvenser, afhængigt af den endelige udformning af reglerne, samt lovgivningsmæssige konsekvenser, som forventes at bestå i tilpasninger af gældende dansk ret og behov for udarbejdelse af supplerende regler i forhold til gældende ret.

Regeringen deler Kommissionens vurdering af, at et velfungerende indre marked for elektricitet er af afgørende betydning for den europæiske økonomi og for at sikre en omkostningseffektiv omstilling til vedvarende energi.

Rådet opnåede en generel indstilling på forslaget den 18. december 2017.

Det østrigske formandskab forventes at sætte "ren energi"-pakken på dagsordenen på energirådsmødet den 19. december 2018 til orientering. Fsva. dette forslag og de tre øvrige el-markedsdesignforslag forventes formandskabet desuden at give en status for forhandlingerne.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2016) 864 af den 30. november 2016 fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fælles regler for det indre marked for elektricitet. Forslaget er en omarbejdning af direktiv 2009/72/EF.

Forslaget har baggrund i Kommissionens vurdering af, at nye teknologiske og politiske udviklinger har ført til grundlæggende ændringer i det indre el-marked.

Kommissionen henviser til, at andelen af vedvarende energi i elsystemet er kraftigt forøget og vil udgøre en stadigt større del af elforsyningen i fremtiden. Elproduktion fra vedvarende energi som vind og sol er bl.a. karakteriseret ved at være mere fluktuerende og decentralt placeret i forhold til konventionelle produktionsteknologi-

er. I den forbindelse er der i dag et mindre skarpt skel mellem producentrollen og forbrugerrollen end tidligere. Den teknologiske udvikling inden for bl.a. fjernaflæste tilmålere har åbnet nye muligheder for forbrugernes aktive deltagelse i el-markedet, herunder at såkaldte aggregatorer³ kan pulje el-forbrugernes forbrug med henblik på at tilbyde fleksibilitet til el-markedet.

En omkostningseffektiv integration af vedvarende energi i elsystemet forudsætter derfor ifølge Kommissionen en tilpasning af markedsreglerne, så markedet giver de rette signaler til markedsaktørerne, herunder forbrugerne, til at sikre den nødvendige fleksibilitet til el-systemet.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 194 i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Det østrigske formandskab har sat "ren energi"-pakken på dagsordenen på energirådsmødet den 19. december 2018 til orientering. Fsva. forslaget og de tre øvrige el-markedsdesignforslag forventes formandskabet at give en status for forhandlingerne.

3. Formål og indhold

Forslagets overordnede formål er at sikre, at EU's medlemsstater indfører markedsregler, der fremmer et velfungerende, fleksibelt indre el-marked, hvor forbrugerne spiller en større rolle, og hvor forbrugerne samtidig sikres en række rettigheder.

Det væsentligste indhold i forslaget er:

- i. Indførelse af regler, som skal fremme markedsbaseret prisdannelse, herunder ved at udfase regulerede priser for el-forbrugere. Medlemsstater kan fastholde eller implementere foranstaltninger, der beskytter særlige udsatte husstande i en begrænset periode efter direktivets ikrafttræden.
- ii. Krav om, at forbrugere er berettiget til at have og skifte elhandelsselskab. Dertil kommer mindstekrav for kontraktforhold mellem forbrugere og elhandelsselskaber. Der skal etableres værktøjer, der muliggør sammenligning af elhandelsselskabernes produkter, og der fastsættes minimumskrav for el-regningers udformning og indhold. Forbrugere sikres ret til dynamiske prisprodukter, der relateres til elprisen på engrosmarkedet (fx via afregning på timebasis) og adgang til at indgå aftale med en aggregator. Forslaget sikrer etablering af såkaldte energifællesskaber – og deres adgang til at kunne købe og sælge strøm også til det offentlige net.

³ En aggregator er en kommerciel aktør, der samler en tilstrækkelig volumen ved at mobilisere og aktivere elforbrug og -produktion fra mindre kunder ved, at kunder mod betaling ændrer forbrugs- og produktionsadfærd for at imødekomme et behov fra elsystemet.

- iii. Krav til medlemsstater om at sikre udrulning af fjernaflæste timemålere til alle forbrugere (pba. en cost-benefit-analyse) samt krav til målernes funktionalitet. Der opstilles endvidere minimumskrav til håndtering af data samt krav om at udarbejde en fælles europæisk datastandard.
- iv. Krav til medlemsstaterne om at definere energifattigdom samt rapportere til Kommissionen herom.
- v. Krav til medlemsstaterne om at udarbejde regulering, der tilskynder distributionselskaber (DSO'er) til effektiv drift af distributionsnettet. DSO'er skal udarbejde en netudviklingsplan, der indeholder planlagte investeringer over de kommende fem til ti år med særlig vægt på den vigtigste distributionsinfrastruktur. Netudviklingsplanen skal bl.a. vise anvendelsen af prisfleksibelt elforbrug, energieffektivitet og energilageranlæg.. Forslaget fastslår også, at distributionselskaber kun under særlige omstændigheder må eje lagringsfaciliteter som fx batterier og udrulle ladestationer til elbiler.
- vi. Krav om, at transmissionsselskaber (TSO'er) skal købe systemydelse⁴ fra markedsaktører, og at TSO'er som udgangspunkt ikke må eje lagringsfaciliteter eller anlæg, der leverer systemydelser. Kravene om unbundling, dvs. sikring af uafhængighed af transmission fra produktion og handel, er uændrede.
- vii. Regulatorerne forpligtes til at samarbejde på tværs af grænser, bl.a. ved at koordinere og overvåge de nationale, regionale og europæiske effekttilstrækkelighedsanalyser, som forslås indført, jf. forslaget til forordning for det indre marked for elektricitet (KOM (2016) 861). Ydermere beskriver forslaget regulatorernes forpligtelse i forhold til oprettelse af regionale driftscentre (ROCs).

Kommissionens bemyndigelse til vedtagelse af delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter

Kommissionen bemyndiges til at vedtage delegerede retsakter i relation til: 1) at udarbejde retningslinjer for samarbejde mellem nationale regulatorer, og 2) at udarbejde retningslinjer for procedurerne forbundet med at sikre, at nationale regulatorers beslutninger er i overensstemmelse med netværksregler og retningslinjer.

Det foreslås i henhold til den Inter-institutionelle Aftale (IIA) af 13. april 2016 om brug af delegerede retsakter bl.a., at eksperter udpeget af medlemsstaterne skal konsulteres, inden en delegeret retsakt vedtages. Beføjelserne til at vedtage delegerede retsakter kan til enhver tid tilbagekaldes af Europa-Parlamentet og Rådet.

⁴ Systemydelser er et samlebegreb for de produktions- og forbrugsreduktionsressourcer, som står til rådighed i driftstimen, og som aktiveres automatisk eller på anmodning fra den systemansvarlige aktør.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294) medlovgiver. Europa-Parlamentets udvalg for industri, forskning og energi (ITRE) har vedtaget sin betænkning den 21. februar 2018.

I Udvalgets betænkning understreges det, at et fungerende indre energimarked skal bidrage til udbredelsen af vedvarende energi og sætte EU i stand til at opnå sine mål for vedvarende energi samt at opfylde EU's internationale forpligtelser i forbindelse med Parisaftalen.

Udvalget lægger særlig vægt på, at der både skal indbygges mekanismer, der på den ene side beskytter kunderne og på den anden understøtter dem i at træffe valg på elmarkedet. Udvalget ønsker endvidere, at kunderne sikres et højt niveau af databeskyttelse og beskyttelse mod diskrimination, og at der defineres særligt detaljerede krav vedrørende energifattigdom. Udvalget vil ligeledes sikre kunder en særlig beskyttelse med henblik på introduktionen af dynamiske priskontrakter.

For at aktivere kunderne lægger udvalget op til, at kunder, der ikke har skiftet kontrakt i længere tid, gøres opmærksom på mulighederne på markedet. Dette skal forhindre, at især kunder med færre ressourcer forbliver på ufordelagtige kontrakter. Også forskrifterne vedr. regninger og prissammenligningsværktøjer er væsentligt udvidet i udvalgets ændringsforslag.

Et central element i betænkningen er formålet om at fremme, at kunderne skifter til vedvarende energi bl.a. ved at fremme princippet om egenproduktion. Der lægges samtidig vægt på, at egenproduktion skal kunne deles inden for lokale energifællesskaber, hvorfor kunder skal have ret til frit valg af op til flere elleverandører (bl.a. eksempelvis et energifællesskab).

5. Nærhedsprincippet

Direktivet har hjemmel i TEUF artikel 194, som fastslår nødvendigheden af et vist niveau af koordinering, gennemsigtighed og samarbejde for at sikre energimarkedets funktion, forsyningsikkerheden i Energiunionen og fremme sammenkobling af energiinfrastruktur.

Kommissionen anfører, at et integreret el-marked i EU ikke effektivt kan opnås på nationalt niveau, og at isolerede nationale strategier vil føre til yderligere forsinkelser i gennemførelsen af det indre el-marked. Kommissionens evaluering viser, at nationale tilgange og statslige indgreb i markedet har resulteret i ineffektiv og uforenelig regulering og forsinkelser i at korrigere markedsforvridninger.

Det er Kommissionens vurdering, at den stigende sammenkobling af el-markeder i Europa kræver tættere koordinering mellem nationale aktører, idet nationale politiske indgreb i elsektoren har en direkte indvirkning på nabolandene.

Regeringen er enig i Kommissionens vurdering og finder således, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Forslaget vil berøre følgende dansk lovgivning:

- Lov om elforsyning (LBK nr. 418 af 25/04/2016)
- VE-loven (LBK nr. 1288 af 27/10/2016)

Samt en række relevante bekendtgørelser, herunder:

- Bekendtgørelse om energivirksomheder og bygningsejeres oplysningsforpligtelser overfor slutkunder om energiforbrug og fakturering m.v. (BEK nr. 1395 af 25/11/2016))
- Bekendtgørelse om elhandelsvirksomhedernes indberetning af standardpriser, tariffer, rabatter og vilkår på prisportalen elpris.dk (BEK nr. 1279 af 25/10/2016)
- Bekendtgørelse om nettoafregning for egenproducenter af elektricitet (BEK nr. 999 af 29/06/2016)
- Bekendtgørelse om elhandelsvirksomheders fakturering af omkostninger over for elforbrugere (BEK nr. 1400 af 03/12/2015)
- Bekendtgørelse om elhandelsvirksomhedernes opgaver og forpligtelser i forbindelse med levering af elektricitet til elkunder (BEK nr. 1233 af 06/11/2015)
- Bekendtgørelse om fjernaflæste elmålere og måling af elektricitet i slutforbruget (BEK nr. 1358 af 03/12/2013)
- Bekendtgørelse om Energitilsynets overvågning af det indre marked for el og naturgas m.v. (BEK nr. 1002 af 20/10/2011)
- Bekendtgørelse om systemansvarlig virksomhed og anvendelse af eltransmissionsnettet m.v. (BEK nr. 891 af 17/08/2011)

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vil medføre en række ændringer på lov- og bekendtgørelsesniveau. Det forventes, at der ved implementeringen af direktivet i dansk ret, vil være tale om en række større tilpasninger af gældende ret samt behov for udarbejdelse af supplerende regler i forhold til gældende ret.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at medføre væsentlige statsfinansielle konsekvenser ved, da mange af ændringsforslagene er en tilnærmelse af europæisk regulering til den eksisterende markedsregulering i Norden og eksisterende regulering af detailmarkedet i Danmark. Det forventes dog, at regulering og lovgivning som følge af forslaget vil medføre statsfinansielle konsekvenser i form af administrative omkostninger hos de relevante myndigheder. Administrative og statsfinansielle udgifter vedrørende EU-sager afholdes som det klare udgangspunkt indenfor ressortministeriets egne rammer, *jf. Budgetvejledningen 2.4.1.*

Samfundsøkonomiske konsekvenser

I Kommissionens konsekvensanalyse fra 30. november 2016 blev de økonomiske gevinster på tværs af EU, ved revidering af markedsdesign, estimeret til at være

9,5 mia. euro frem til 2030. Det forventes blandt andet gennem en styrkelse af de korte markederne for elektricitet (intraday og balancering), afskaffelse eller reduktion af markedsforvridende foranstaltninger, en bedre udnyttelse af interkonnektorer, regional samarbejde af transmissionselskaber, bedre rammer for fleksibelt forbrug og en optimering og omkostningsreduktion af de nødvendige reserver i EU.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes samlet set at have overvejende positive erhvervsøkonomiske konsekvenser.

I Kommissionens forslag stilles der imidlertid krav om udrulning af smarte målere og specifikke funktionelle krav til de smarte målere, herunder krav om at målingen og udvekslingen af forbrugsdata skal kunne gøres i samme tidsopløsning som i balancemarkedet, som forventes at blive ændret fra timebasis til 15 minutters udveksling. Forslag om 15-minuttes måledataudveksling vurderes på nuværende tidspunkt at kunne medføre erhvervsøkonomiske omkostninger, da udgangspunktet i Danmark pt. er udveksling på timebasis. En præcisering i forslaget af, at måledataudveksling kun skal ske pr. 15 minut, hvor det vurderes rentabelt, vil dog minimere de erhvervsøkonomiske konsekvenser hos netvirksomhederne, Energinet og elhandelsvirksomhederne betydeligt.

I Kommissionens forslag stilles der desuden krav om, at netvirksomhederne mindst hvert andet år skal udarbejde og offentliggøre en netudviklingsplan. Det vurderes, at dette kan medføre omkostningerne for alle netvirksomheder på op til ca. 9 mio. kr. hvert andet år. Hvis Danmark vælger at gøre brug af muligheden for at undtage små netvirksomheder med færre end 100.000 kunder fra dette krav, vil omkostningerne kunne mindskes til ca. 2 mio. kr. hvert andet år. Netvirksomhederne er underlagt indtægtsrammer og må opkræve nettariffrer under indtægtsrammen til dækning af netvirksomhedens omkostninger. Øgede omkostninger i netvirksomhederne grundet nye krav vil alt andet lige betyde, at nettariffrer øges.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

En øget andel fluktuerende vedvarende energi øger værdien af og behovet for fleksibilitet i el-systemet. Forslaget har fokus på at fremme forbrugsfleksibilitet ved at sætte rammerne for, at kunderne har mulighed at reagere på prissignaler i markedet, og at mindre produktionsanlæg og forbrugssiden i højere grad kan deltage i markedet for el og i markeder for fleksibilitet. Forslaget understøtter derfor, at de europæiske klimamål opnås ved at fremme en omkostningseffektiv grøn omstilling, der fleksibelt integrerer stadigt større mængder fluktuerende vedvarende energi.

Forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Forslaget har været i høring i Specialudvalget for Energi-, Forsynings- og Klimapolitik. Det er modtaget nedenstående høringssvar:

Branchefællesskab for Intelligent Energi (iEnergi) understreger særligt betydningen af, at der lægges op til, at medlemsstaterne i love og regler definerer rammerne for aggregatorer og fleksibelt forbrug i markedsforskrifter mhp. at sikre den fulde deltagelse af efterspørgselsfleksibilitet i el-markedet. iEnergi påpeger et behov for at ændre en række artikler, som skaber alvorlige markedsfejl. iEnergi ser i den forbindelse en risiko for, at der skabes incitament til spekulation mod markedet, som underminerer prisdannelsen. På den baggrund foreslår iEnergi, at artikel 17.3.a., 17.3.d og 17.4. udgår af direktivteksten og overlades til medlemsstaternes nationale regulering.

Dansk Energi (DE) støtter forslaget om, at TSO'erne skal købe systemydelse fra markedsdeltagerne og tilslutter sig Kommissionens forslag om, at TSO'er ikke må eje anlæg til produktion af systemydelse iht. at sikre en ligeværdig konkurrence ift. kommercielle markedsaktører. DE støtter desuden, at lagringsydelser, som kan leveres af markedet, som udgangspunkt ikke bør ejes eller drives af monopolselskaber. DE anbefaler, at i tilfælde hvor der ikke er konkurrence og hvor der er monopolejerskab, skal der løbende ske en markedstest. DE støtter forslaget om energifællesskaber i tilfælde, hvor det lokale netselskab ikke kan levere den nødvendige ydelse, men finder det vigtigt, at de lokale energifællesskaber underlægges de samme regler som øvrige aktører. DE mener, at det er afgørende, at kompetencen til at tildele net-bevillinger ikke fratages medlemsstaterne. DE er positiv over for Kommissionens forslag om at styrke net-selskabernes incitamenter til at udnytte fleksibelt forbrug gennem aggregatorer. DE anbefaler, at der laves en passende implementeringsperiode, såfremt der indføres nye tekniske krav til fjernaflæste elmålere og tilhørende systemer. DE støtter ikke kravet om minimumsinformation vedr. regning og regningsoplysninger, da det ifølge DE kan være en hæmsko ift. udvikling af nye former for kundekommunikation og produkter på markedet. Endvidere er DE kritisk over for en introduktion af et fælles EU dataformat med henvisning til, at den danske elbranche de seneste 3-4 år har brugt ressourcer på at implementere engrosmodellen. DE støtter forslaget om afskaffelse af regulerede slutkundepriser. Endvidere støtter DE den foreslåede udfasning af regulerede priser over for sårbare elkunder. DE støtter kravet om garanteret leverandørskifte inden for 3 uger. DE mener, at aggregatorer skal behandles på lige fod med øvrige aktører.

Dansk Fjernvarme hæfter sig ved, at EU garanterer forbrugeres ret til at producere elektricitet til eget forbrug og sælge overskud til nettet. Dansk Fjernvarme hæfter sig ved, at distributionsselskaber skal have tilladelse til at løse problemer med fluktuierende elektricitet lokalt, hvor EU tager fat på en barriere for mere integrerede energimarkeder i Danmark, og som kun kan løses via en gentænkning af tarifystemet. Dansk Fjernvarme nævner, at det er vigtigt, at den lagring, der kan ske i et fjernvarmesystem ved en kombination af elforbrug og -produktion ligestilles med fx lagring i vandmagasiner. Opnås denne ligestilling ikke, forpasser Danmark muligheden for at kunne få værdi ud af denne lagringsmulighed, som allerede er etableret, og som vore nabolande mod syd og evt. vest kunne have behov for. Dansk Fjernvarme savner et tidsperspektiv i forbindelse med lagring.

Det Økologiske Råd (DØR) fremhæver, at det fortsat skal være muligt for medlemslandene at fremme etablering af nationale forbrugerreaktionsmuligheder, energilagere, elektrisk baseret transport m.m. DØR savner bestemmelser om, at medlemsstaterne først og fremmest skal afhjælpe energifattigdom ved at sikre, at de berørte forbrugeres energibehov reduceres. DØR mener, at det er vigtigt at give forbrugerne muligheden for både at vælge el-produkter efter f.eks. klimakvalitet samt mulighed for at reagere på prissignaler, og at det bør skrives ind i direktivet, at adgang for tredjepartsaktører ikke forhindrer, at tariffer for transmission og distribution fx. fastlægges efter belastning af elnettet, og at fastsættelsen af netbetaling sker efter el-effekt-behov. DØR savner fortrinsret for VE-baseret produktion i kapacitetsmekanismer, og at det forud for afgivelse af tilladelse til ny produktion skal overvejes, om det er muligt at reducere elforbruget eller, fx etablere lokale lagringsinitiativer. DØR anfører, at der bør være mulighed for at afvise yderligere elproduktion enten produceret via private husholdninger eller i energifællesskaber, såfremt det forventes at udgøre et problem for det lokale, regionale eller nationale el-nets funktion, eller det vil udgøre en betydelig samfundsøkonomisk omkostning. DØR anfører, at El-distributionsselskaber ikke bør hindres i at opstille el-ladere til elbiler. DØR foreslår, at der efter vedtagelse af et fornyet el-markedsdirektiv nedsættes nationale implementeringsråd med bred repræsentation af interessenter.

Dansk Industri (DI) er positive over for, at Kommissionen ønsker at fremme fleksibelt forbrug, men ser problemer i, at aggregatorer fritages for almindeligt markedsansvar, hvis en aggregator, der skaber ekstraomkostninger for andre, ikke kan pålægges at skulle dække disse omkostninger. DI finder det positivt, at regler, der omhandler smartmåleres funktionalitet, er flyttet til el-markedsdirektivet. DI mener ikke, at forbrugerne skal friholdes fra de faktiske omkostninger til udrulning af smarte målere, som der lægges op til i direktivet, da det i sidste ende vil være forbrugerne, der får en økonomisk gevinst. DI er i tvivl om, hvorvidt den danske datahub, som på grund af datasikkerhed har begrænsninger på adgangen til data, stemmer overens med direktivforslaget. DI mener dog, at persondatasikkerheden bør gå forud for adgangen til data.

Forbrugerrådet Tænk er positiv over for ønsket om at sætte forbrugeren i centrum. Forslaget indeholder gode takter omkring øget forbrugerbeskyttelse, men kan på visse punkter forbedres. Fx bør krav til forbrugeres skiftetid på kort eller mellem-langt sigt være 24 timer. Forbrugerrådet Tænk anfører, at hvis fjernelse af prisregulering skal fungere uden at skade udsatte forbrugere, forudsætter det først og fremmest, at markederne kommer til at fungere effektivt. Derudover skal der være prisovervågning, og myndigheder skal kunne gribe ind, hvis grupper af forbrugere stilles urimeligt. Forbrugerrådet Tænk mener, at den foreslåede styrkelse af indsamling af data og overvågning af situationen for udsatte forbrugere bør indeholde hyppigere indberetning af data om forsyningsafbrydelser. Forbrugerrådet Tænk støtter forslaget fokus på energifattigdom, men savner konkrete bestemmelser om, at medlemsstaterne først og fremmest skal afhjælpe energifattigdom ved at sikre, at de berørte forbrugeres energibehov reduceres. Forbrugerrådet Tænk mener, at en understøttelse og præcisering af forbrugernes muligheder for at agere i fællesskab på markedet er en forbedring af regelsættet.

International Network for Sustainable Energy (INFORSE-Europe) mener, at det bør sikres, at energifællesskaber bliver lokalt funderet og at mellemstore og større virksomheder ikke bør have bestemmelse indflydelse i fællesskaberne.

Landbrug & Fødevarer støtter direktivets indsats for øget integration af det europæiske el-marked og støtter ambitionen om velfungerende el-markeder med lige konkurrencevilkår på tværs af grænserne for at sikre grundlaget for en lav elpris i Danmark. Landbrug & Fødevarer mener, at der på sigt skal stilles data om energiforbrug til opvarmning, varmt brugsvand og køling til rådighed for forbrugerne for at understøtte udviklingen af markedet og teknologier for smart energi.

NOAH Friends of the Earth Denmark har nævnt, at de ikke har mulighed for at forholde sig til høringer, som gennemføres med den givne korte frist (her menes ift. hele Kommissionens samlede energilovgivningspakke).

Vedvarende Energi (VE) mener, at det er vigtigt, at det indre el-marked sikrer en hurtigere omstilling til VE både ved at sikre rettigheder og muligheder for VE-producenter og ved at sikre, at markedsudviklingen ikke bidrager til at øge energifattigdom. Med henblik på at opnå støtte til omstillingen mener VE, at det er vigtigt, at mindre forbrugere og lokale energifællesskaber får de bedst mulige betingelser for at producere VE og deltage i markedet. VE mener, at kravet om, at elpriser ikke skal reguleres, bør begrænses til velfungerende markeder med effektiv konkurrence. VE mener, at lokal el-produktion fra ikke-VE kilder skal belastes med de samme miljøkrav og afgifter som anden ikke-VE elproduktion. VE mener ikke, at distributionselskaber bør hindres i at opstille el-ladere til elbiler af konkurrencehensyn. VE foreslår endvidere, at det kræves, at offentlige elladestander kan benyttes uden abonnement, som det i dag er praksis i Danmark. VE anfører, at forslaget om at eldistributionsselskaber ikke må eje energilagre ikke også bør gælde energifællesskaber. VE foreslår, at der etableres et interessentforum, som skal høres om spørgsmål, der er relevant for implementering af direktivet. VE foreslår, at tariffer for eldistribution fastlægges dynamisk (tidsvarierende) efter belastning af elnettet lokalt, samt at transmissionsbetaling så vidt muligt sker dynamisk efter andelen af VE, så elforbrug fremmes, når der er størst produktion af varierende VE.

Verdensnaturfonden (WWF) mener, at distributionselskaber under alle omstændigheder skal have muligheden for at opstille ladestationer til elbiler. Der bør derudover være et krav om, at alle typer af elbiler kan lade fra laderne. WWF bemærker, at prioriteret adgang for VE bør fortsættes, og at de nuværende grænseværdier for værker, der fortsat kan beholde prioriteret adgang er for restriktive. WWF støtter den restriktive tilgang til kapacitetsmekanismer men bemærker, at de fortsatte muligheder for kapacitetsmekanismer burde begrænses hurtigere.

Sagen har den 8. juni 2017 været sendt i skriftlig høring i Specialudvalget for Energi-, Forsynings- og Klimapolitik. Der er modtaget høringssvar fra Det Økologiske Råd, Vedvarende Energi og WWF Verdensnaturfonden.

Det Økologiske Råd (DØR) finder, at der burde være et bedre link mellem energifattigdom i dette forslag og de to energieffektivitetsforslag, da energifattigdommen kun kan udryddes effektivt i EU ved at mindske energibehovet i udsatte forbrugeres boliger. DØR finder, at det er positivt, at flere lande ser værdien af en større aktivering af fleksibelt forbrug, og finder, at forbrugerne bør gøres til en del af den grønne omstilling ved at give transparens og information ift. klimakvaliteten af deres energiprodukter.

VedvarendeEnergi henviser til deres tidligere høringsvar.

WWF Verdensnaturfonden støtter DØR's bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Rådet blev den 18. december 2017 enig om en fælles holdning til forslaget. Trilogforhandlingerne med Europa-Parlamentet blev påbegyndt i juni 2018. De igangværende drøftelser vedrører især regler for forbrugernes rettigheder, aktivering af forbrugerne samt fremme af egenproduktion f.eks. inden for energifællesskaber.

Der er generelt enighed om forslagene om fremme af forbrugernes rettigheder. Helt specifikt gælder det forbrugernes grundlæggende kontraktlige rettigheder, elregningen, krav til, at elleverandører med en vis antal kunder skal tilbyde forbrugere et prisdynamisk produktion, samt krav om interoperabilitet og procedurer for adgang til data.

Der er ligeledes opnået enighed om flere forslag, som har til formål at aktivere forbrugerne, herunder at bestemmelserne vedrørende aggregatorer samt bestemmelserne om prissammenligningsværktøjer.

Der er fortsat enkelte udeståender om vilkår for leverandørskift, og hvorvidt leverandørskifte skal muliggøres inden for 24 timer.

Spørgsmålene vedrørende prisregulering, energifattigdom, energifællesskaber, intelligente målere og transmissions- og distributionssystemoperatører er der endnu ikke opnået enighed om.

Hvad angår prisregulering lægges der i Rådets generelle indstilling op til, at medlemsstater som en undtagelse må anvende prisregulering under en række forudsætninger. Europa-Parlamentet lægger omvendt op til, at medlemsstaterne de følgende fem år efter ikrafttræden må anvende prisregulering, og at de frem til ti år efter ikrafttræden af forordningen må anvende prisregulering for sårbare forbrugere.

Hvad angår forslagene, som har til formål at aktivere et fleksibelt forbrug, er det især bestemmelserne om energifællesskaber, der fortsat skiller Rådet og Europa-Parlamentet. Europa-Parlamentet lægger vægt på, at energifællesskaberne ikke nødvendigvis vil skulle opfylde de samme krav som professionelle spillere på markedet, hvorimod Rådet lægger op til, at energifællesskaber skal have de samme

rettigheder og forpligtelser som andre markedsaktører. Herudover er det vigtigt for Europa-Parlamentet, at det skal være muligt at dele produceret elektricitet inden for et energifælleskab, hvilket der ikke er lagt op til i Rådets generelle indstilling. Der tegner sig dog et kompromis om, at der sandsynligvis vil være mulighed for at overlade det til medlemsstaterne, om der skal være mulighed for ejerskab af distribtionsnet samt græsnæverskridende deltagelse i energifælleskaber.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag om en revision af el-markedsdirektivet velkommen og finder det vigtigt, at EU samlet set etablerer et velfungerende liberaliseret indre marked for energi med det sigte at reducere energiomkostningerne for virksomhederne og forbrugerne og at sikre en omkostningseffektiv integration af vedvarende energi og sikring af energiforsyningsikkerhed i Danmark og i Europa. Regeringen støtter i den forbindelse initiativer, som kan sikre de rette prissignaler, og anser i den sammenhæng udvikling og implementering af fælles regler som afgørende for at fremme konkurrencen og fleksibiliteten i energisektoren.

Regeringen støtter en styrkelse af forbrugerne gennem implementering af et gennemslagsligt og velfungerende detailmarked med aktiv deltagelse fra elforbrugere, som fører til større konkurrence mellem leverandører og andre markedsdeltagere, og mulige gevinster for forbrugerne. Regeringen støtter endvidere initiativer og krav, der kan gøre det nemmere at være forbruger, og som kan lette byrder for elskaberne.

Forslaget har fokus på at aktivere flere deltagere i markedet, herunder slutkunder og sammenslutninger af slutkunder, og at fjerne barrierer for, at forbrugere og nye former for teknologier kan deltage i markedet. Regeringen støtter generelt initiativer, der fremmer markedsadgang og handel med ydelser, der understøtter fleksibilitet i elsystemet. Regeringen lægger i den forbindelse vægt på, at medlemsstaterne selv har fleksibilitet til at etablere rammerne for, at markedet kan udvikle og tilbyde forbrugere adgang til dynamiske prisprodukter (dvs. et produkt, hvor forbruget afregnes til priserne i spotmarkedet – fx time for time), som forudsætning for at kunne deltage aktivt i el-markedet.

Regeringen lægger desuden vægt på, at medlemsstaterne har den nødvendige fleksibilitet til at vælge, hvor forbrugeren skal kunne tilgå informationer om priser og forbrug, dvs. om informationerne skal fremgå af selve elregningen som i dag, eller om oplysningerne i stedet skal kunne tilgås digitalt, hvis dette vurderes mere omkostningseffektivt.

Forslaget stiller krav om udrulning af smarte målere, hvilket regeringen støtter. Der stilles desuden en række funktionelle krav til de smarte målere, herunder krav om at målingen og udvekslingen af forbrugsdata skal ske i samme tidskald som i engrosmarkedet. Regeringen lægger i den forbindelse vægt på, at reglerne indeholder den nødvendige fleksibilitet for medlemsstaterne til at vælge, om afregningsfrekvensen i detailmarkedet skal følge engrosmarkedet. Udgangspunktet for udveksling af måledata i Danmark er pt. baseret på timemåling. Det er regeringens

holdning, at en eventuel reduktion til 15-minutters måling i engrosmarkedet alene bør indføres i detailmarkedet, hvis det ud fra et omkostningseffektivt hensyn er teknisk muligt, og der er efterspørgsel herom.

Regeringen støtter, at distributionsselskaberne (DSO'erne) skal spille en større rolle i fremtidens fleksible elsystem, hvor øgede mængder af decentral produktion skal tilsluttes distributionsnettet og transporteres til transmissionsnettet. Regeringen støtter, at DSO'erne tilskyndes til effektiv drift af distributionsnettet ved, at DSO'erne mindst hvert andet år skal udarbejde netudviklingsplaner, som indeholder planlagte investeringer over de kommende 5-10 år, dog med mulighed for at undtage DSO med færre end 100.000 kunder. Netudviklingsplaner kan være med til at sikre øget transparens, som vil være en forudsætning for, at der i fremtiden vil være markedsaktører, der kan tilbyde fleksibilitetsydelser eller lagring, herunder til håndtering af flaskehalse.

Regeringen finder, at det bør gøres muligt at tilslutte ladestandere til distributionsnettet, om end regeringen samtidig lægger vægt på, at det ikke bør være DSO'ernes opgave at eje, udvikle, forvalte og drive lagringsfaciliteter som f.eks. batterier og ladestandere til elbiler. Dette bør i stedet være en kommerciel opgave, som markedet skal drive.

Regeringen lægger vægt på, at det skal være muligt at anvende markedsbaserede mekanismer til levering af systemydelser for at sikre en fair prissætning for leverancer af ydelser til el-nettet, som kan bidrage til at opretholde en stabil drift af el-nettet. Det skal være muligt for markedsaktører at eje nye lagringsfaciliteter eller anlæg, der leverer systemydelser. Regeringen vil desuden arbejde for, at nye integrerede netkomponenter⁵ (fx statiske kompensatorer) ikke undtages for kravet om, at TSO'erne som udgangspunkt skal anvende markedsbaserede mekanismer til levering af systemydelser, som også kan leveres af netkomponenter såsom HVDC forbindelser.

Regeringen arbejder for, at en udfasning af regulerede priser i forbrugerledet bør ske inden fem år efter vedtagelse af direktivet, og lægger vægt på, at andre EU-landes brug af regulerede priser i detailmarkedet ikke må påvirke priserne i engrosmarkedet og i øvrigt skal påvirke andre forbrugere og markedsaktører mindst muligt.

Danmark og Norden er langt fremme ift. udviklingen af et velfungerende el-marked, især, hvad angår detailmarkedet. Kommissionens forslag er tydeligt inspireret af den nordiske indretning af el-markedet, og regeringen vil i forhandlingerne arbejde for et fortsat stærkt nordisk aftryk.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg på mødet den 1. december 2017 til forhandlingsoplæg.

⁵ Netkomponenter er en integreret del af transmissionsnettet, som kan levere visse systemydelser f.eks. spændingsregulering.

1.f. Forordningsforslag om beredskab i elsektoren (el-forsyningssikkerhedsdirektivet)

KOM(2016) 862

Revideret notat. Ændringer er markeret med streg i margenen.

1. Resumé

Kommissionen har den 30. november 2016 fremsat forslag til forordning om beredskab i elsektoren som en del af Kommissionens såkaldte Vinterpakke, hvis officielle navn er "Clean energy for all Europeans".

Forslaget har til formål at styrke det regionale samarbejde om elberedskabsplanlægning. Forslaget stiller krav til format og indhold af elberedskabsplaner, herunder om inddragelse af regionale og nationale forhold, risici og sårbarheder. Dertil kommer regionale planer for nedbringelse af elforbruget i krisesituationer. Forslaget indeholder regler, som medfører, at elforsyningssikkerheden så vidt muligt opretholdes via el-markedet (forhindrer suspending pba. nationale hensyn) med henblik på at sikre en omkostningseffektiv el-forsyningssikkerhed.

Forslaget vurderes ikke at medføre væsentlige økonomiske eller lovgivningsmæssige konsekvenser.

Regeringen støtter det overordnede formål om at sikre, at el-markedet fungerer under kriser med mangel på elektricitet, således at medlemsstaterne undgår unødigt aktivering af beredskabsfunktioner. Regeringen anser desuden forslaget som væsentligt med henblik på at understøtte den overordnede udvikling af det europæiske el-marked for at muliggøre integration af en stor mængde fluktuerende vedvarende energi.

Rådet opnåede en fælles holdning til forslaget på rådsmødet den 18. december 2017.

Det østrigske formandskab forventes at sætte "ren energi"-pakken på dagsordenen på energirådsmødet den 19. december 2018 til orientering. Fsva. dette forslag og de tre øvrige el-markedsdesignforslag forventes formandskabet desuden at give en status for forhandlingerne.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2016) 862 af den 30. november 2016 fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om beredskab i el-sektoren som en del af Kommissionens såkaldte Vinterpakke, hvis officielle navn er "Clean energy for all Europeans". Forslaget erstatter det nuværende elforsyningssikkerhedsdirektiv 2005/89/EF. Forslaget er oversendt den 9. januar 2017 til Rådet i en dansk progversion.

Forslaget skal bidrage til at sikre el-forsyningsikkerheden i krisesituationer, idet krisesituationer ofte har konsekvenser på tværs af landegrænser grundet de integrerede el-systemer. Forslaget om at erstatte det nuværende direktiv med en ny forordning har baggrund i Kommissionens vurdering af, at det nuværende direktiv har været ineffektivt i forhold til at opnå dets målsætning om at bidrage til øget forsyningsikkerhed i Europa. Ifølge Kommissionen vil bedre beredskab, gennemsigtighed og regler om krisehåndtering sikre den nødvendige tillid til det indre marked fsva. sikring af ressourcetilstrækkelighed. Kommissionen påpeger endvidere, at krav om samarbejde om el-beredskab vil gøre medlemsstaterne mindre tilbøjelige til at overbeskytte sig selv mod mulige krisesituationer, hvorved forsyningsikkerheden i Europa kan sikres med lavere omkostninger.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 194 i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) og skal således behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Det østrigske formandskab har sat "ren energi"-pakken på dagsordenen på energirådsmødet den 19. december 2018 til orientering. Fsva. forslaget og de tre øvrige el-markedsdesignforslag forventes formandskabet at give en status for forhandlingerne.

3. Formål og indhold

Forslaget er en del af en række forslag, som skal sikre et velfungerende indre el-marked, der er i stand til at integrere stadigt større mængder fluktuerende vedvarende energi. Forslagets overordnede formål er at sikre, at alle medlemsstater etablerer passende foranstaltninger til at forebygge, forberede og håndtere krisesituationer i el-sektoren. Forordningsforslaget fastsætter rammer for samarbejde og koordinering mellem medlemsstater vedrørende beredskabsplanlægning og skal i den forbindelse sikre en sammenhængende og gennemsigtig tilgang til risiko- og sårbarhedsanalyser på tværs af Europa. Forslaget skal samtidig sikre, at det fælles el-marked kan bidrage til at håndtere kriser, hvorfor markedet skal fungere så længe som muligt. Forslaget rummer både definitioner på effektmangelsituationer og beredskabsrelaterede scenarier.

Det væsentligste indhold af forslaget er:

- i. Krav til medlemsstaterne om regional koordinering, fælles regler samt standardisering af den nationale beredskabsplanlægning.
- ii. Krav til medlemsstaterne om udarbejdelse af regionale risiko- og sårbarhedsanalyser som grundlag for medlemsstaternes beredskabsplanlægning. Landenes beredskabsplaner skal tage udgangspunkt i et standardiseret skema og skal indeholde både en national del og en regional del.
- iii. Krav om, at medlemsstaterne udpeger én kompetent myndighed til at varetage de beskrevne opgaver, herunder udarbejdelse af beredskabsplaner.

- iv. Krav om regionale planer for nedbringelse af energiforbruget i situationer med effektmangel. Disse planer kræver forudgående enighed på tværs af regionen om, hvilke forbrugere som først skal udsættes for forbrugsafkobling. Dertil kommer krav til videndeling og varsling af nabolande og Kommissionen i forbindelse med kriser.
- v. Styrkelse af embedsmandskomitéen Electricity Coordination Group (ECG), som bl.a. skal evaluere medlemsstaternes beredskabsplaner, afgive anbefalinger og udvikle "best practice". ECG skal endvidere monitorere forsyningssikkerheden i Europa, herunder hvordan kriser håndteres.
- vi. At Agenturet for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder (ACER) skal involveres i situationer, hvor der ikke kan opnås enighed på regionalt niveau.

Kommissionen bemyndiges til at vedtage delegerede retsakter i relation til ændringer i skabelon for beredskabsplanlægning.

Det foreslås i henhold til den Interinstitutionelle Aftale (IIA) af 13. april 2016 om brug af delegerede retsakter bl.a., at eksperter udpeget af medlemsstaterne skal konsulteres, inden en delegeret retsakt vedtages. Beføjelserne til at vedtage delegerede retsakter kan ligeledes til enhver tid tilbagekaldes af Europa-Parlamentet og Rådet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294 medlovgiver. Europa-Parlamentets udvalg for industri, forskning og energi (ITRE) har vedtaget sin betænkning den 21. februar 2018. Udvalget lægger heri bl.a. vægt på følgende:

- At evalueringer af medlemslandenes mulighed for at assistere hinanden begrænses til tekniske aspekter, og at kompensationsmekanismer aftales forud for en krise for at undgå efterfølgende uoverensstemmelser.
- At Kommissionen kan godkende eller kræve ændringer af medlemslandenes beredskabsplaner, hvis de fx forstyrrer det interne marked, kompromitterer andre landes forsyningssikkerhed eller ikke er tilstrækkelige.
- At der sikres fortrolighed omkring sensitiv information om energisystemers funktion og beredskabsplaner.
- At Kommissionen kan foreslå en metode til at facilitere en regional aftale, hvis medlemslandene ikke kan blive enige herom.
- At transmissions- og distributionsvirksomheder involveres ved identificering af risici, udarbejdelse af planer og i evalueringer m.v., da de varetager det operative ansvar af forsyningssystemerne.

Europa-Parlamentet har endvidere under trilogforhandlingerne overordnet lagt vægt på, at forordningen indeholder klare definitioner af fx den kompetente myndighed, og at forordningen stiller krav til medlemsstaterne, der er nemme at administrere, som fx anvendelse af skabeloner til udarbejdelse af beredskabsplaner.

5. Nærhedsprincippet

Forordningen har hjemmel i TEUF artikel 194, som fastslår nødvendigheden af et vist niveau af koordinering, gennemsigtighed og samarbejde for at sikre energimarkedets funktion, forsyningssikkerheden i Energiunionen, og fremme sammenkobling af energiinfrastruktur.

Kommissionen anfører, at den grænseoverskridende effekt, som en krise i elsektoren kan have grundet øget integration af el-markedet i EU, kræver regional koordinering af landenes beredskabsforanstaltninger. Kommissionen anfører endvidere, at nationale tilgange til håndtering af krisesituationer ikke alene medfører mindre optimale foranstaltninger til sikring af el-forsyningssikkerheden, men også kan medføre, at konsekvenserne af en krise bliver mere akutte, end hvis disse er koordineret regionalt.

Regeringen deler Kommissionens vurdering af, at man samlet set kan reducere omkostningerne og øge forsyningssikkerheden i EU med øget samarbejde, gennemsigtighed og styrket koordinering på EU-niveau for så vidt angår grænseoverskridende problemstillinger som effektmangelsituationer. Regeringen vurderer på den baggrund, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Beredskab på elområdet er i dansk ret reguleret af følgende love:

- Beredskabsloven jf. lovbekendtgørelse nr. 314 af 3. april 2017
- Lov om elforsyning jf. lovbekendtgørelse nr. 428 af 25. april 2016

Samt bekendtgørelse nr. 1024 om beredskab for elsektoren af 21. august 2007 udstedt i medfør af denne lovgivning og bekendtgørelse nr. 425 af 1. maj 2018 om it-beredskab for el- og naturgassektorerne.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Kommissionens forslag vurderes at have begrænsede konsekvenser for gældende lovgivning med relevans for el-beredskabet. Forslaget vil medføre, at el-sektorens virksomheder vil blive pålagt at forholde sig til en række risici og sårbarheder af regionalt ophav i tillæg til de risici og sårbarheder af nationalt ophav, som de er pålagt at forholde sig til i dag.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

De nationale energimyndigheder bliver pålagt at koordinere beredskabsplanlægningen i en regional kontekst. Denne opgave vil medføre omkostninger for staten og i nogen grad Energinet, da det internationale samarbejde vil skulle formaliseres, og der i højere grad skal koordineres mellem medlemsstater om informationer vedrørende risici, sårbarheder og beredskabsplaner. Der forventes derfor mindre ad-

ministrative omkostninger i forbindelse med gennemførelse og håndhævelse af forslaget. Disse udgifter afholdes inden for ministeriets egen ramme.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Kommissionen har vurderet, at forslaget vil have en positiv effekt på elforbrugere, fordi bedre regional koordination vil føre til færre strømforstyrrelser og derved færre negative konsekvenser heraf for virksomheder og husholdninger. Dertil kommer, at omkostningerne til sikring af el-forsynings sikkerheden alt andet lige kan forventes at falde som følge af øget koordinering på tværs af grænser. Den økonomiske gevinst vurderes imidlertid at være begrænset i Danmark, da der i forvejen er en høj forsynings sikkerhed på el, der i vid udstrækning er baseret på import af el fra nabolandene.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke umiddelbart at medføre nye væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Forslaget har været i høring i Specialudvalget for Energi-, Forsynings- og Klimapolitik. Det er modtaget nedenstående hørings svar.

Dansk Energi finder det positivt med en regional tilgang til forsynings sikkerhed samt klare rammer og planer for regional håndtering af kritiske situationer i elnettet. Dansk Energi er positive over for at etablere et operationelt ansvar hos de foreslåede "Regional Operational Centres".

Vedvarende Energi finder det vigtigt, at den foreslåede forordning om forsynings sikkerhed ikke giver urimelige byrder til mindre elproducenter eller bremser omstillingen til vedvarende energi. Vedvarende Energi ytrer ønske om, at man vedholder dialogen omkring forordningen, således at bl.a. mindre producenter af vedvarende energi tages med på råd ved omstillingen omkring forordningen, samt at hidtidige erfaringer inddrages i arbejdet med at sikre elforsynings sikkerheden.

Sagen har den 8. juni 2017 været sendt i skriftlig høring i Specialudvalget for Energi-, Forsynings- og Klimapolitik. Høringen har ikke givet anledning til flere bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Rådet blev den 18. december 2017 enig om en fælles holdning til forslaget. Trilogforhandlingerne med Europa-Parlamentet blev påbegyndt i juni 2018. Der er indgået en foreløbig aftale mellem Parlamentet, Rådet og Kommissionen om forslaget, som forventes forelagt Rådet til godkendelse primo december.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag velkommen og finder det vigtigt, at forslaget er med til at sikre etablering af et velfungerende liberaliseret indre marked for energi, der har til formål at reducere energiomkostningerne for virksomhederne og forbrugerne, at sikre en omkostningseffektiv integration af vedvarende energi og sikring af energiforsynings sikkerheden i Danmark og i Europa.

Regeringen støtter, at der med forslaget lægges op til en regional koordinering af el-beredskabet, at der sikres transparens i beredskabsplanlægningen, samt at det sikres, at markedet kan fungere så længe som muligt i en krisesituation.

Regeringen støtter desuden, at der skal være klare regler og gennemsigtighed for, hvornår medlemsstaterne anvender ikke-markedsbaserede tiltag, som f.eks. at suspendere markedet i tilfælde af en elkrisesituation af nationale hensyn. Regeringen lægger vægt på, at den konkrete regulering ikke afstedkommer mulighed for at afbryde det internationale el-marked med henvisning til informationer, der ikke kan deles f.eks. af sikkerhedspolitiske hensyn. Regeringen arbejder for, at kriterierne for at afbryde el-markedet konkretiseres, og at behovet for inddragelse af fortrolige oplysninger i beredskabsarbejdet minimeres så vidt muligt.

Hvad angår regional koordinering af forbrugsbegrænsning i tilfælde af en elkrise i en anden medlemsstat, herunder fastlæggelse af hvilke forbrugergrupper som skal særligt beskyttes, vurderes det mest hensigtsmæssigt, at det på regionalt niveau alene aftales, at medlemsstater støtter hinanden ved at iværksætte forbrugsbegrænsninger i overensstemmelse med nationale procedurer. Dette synspunkt begrundes med, at medlemsstaternes energisystemer er forskelligt indrettet. Regeringen lægger derfor vægt på, at planerne for forbrugsbegrænsning skal kunne basere sig på eventuelle eksisterende nationale procedurer. I det danske distributions-system er der begrænset mulighed for at afbryde specifikke forbrugergrupper i en krisesituation, og forbrugsbegrænsning vil foregå mere effektivt ved at etablere et incitament for at begrænse forbruget. På det danske el-marked er der allerede indgået kontrakter med enkelte virksomheder, som mod kompensation har accepteret at blive afbrudt, såfremt der er mangel på el.

I forhold til den operative håndtering af beredskabsplanlægning lægger regeringen vægt på, at lokale forhold ved de enkelte virksomheder effektivt inddrages i virksomhedernes beredskabsplanlægning. Regeringen arbejder derfor for, at den lokale beredskabsplanlægning ikke underlægges formatkrav, der begrænser muligheden for at tilgodese lokale forhold, der kan effektivisere såvel planlægningen som håndteringen af en beredskabssituation.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg på mødet den 1. december 2017 til forhandlingsoplæg.

1.g. Forordningsforslag om oprettelse af et EU-agentur for samarbejde mellem energireguleringsmyndigheder

KOM(2016) 863

Revideret notat. Ændringer er markeret med streg i margenen.

1. Resumé

Kommissionen har den 30. november 2016 fremsat forslag til en omarbejdning af forordningen om oprettelse af et EU-agentur for samarbejde mellem energireguleringsmyndigheder. Forslaget er fremsat som en del af Kommissionens såkaldte Vinterpakke, hvis officielle navn er "Clean energy for all Europeans".

Formålet med forslaget er at tilpasse den regulatoriske ramme for el-markedet med henblik på at fremme et velfungerende indre marked for elektricitet. Ændringsforslagene vil ifølge Kommissionen forenkle og centralisere regionale og europæiske beslutningsprocedurer blandt de nationale energiregulerende myndigheder (Energi-tilsynet i Danmark), herunder styrke Agenturet for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheders (ACER) beføjelser. Derudover tildeles ACER delvis tilsynskompetence med regionale driftscentre (ROCs), som foreslås etableret med det supplerende forordningsforslag om det indre marked for elektricitet. Forslaget vurderes ikke at ville have væsentlige økonomiske eller lovgivningsmæssige konsekvenser.

Regeringen deler Kommissionens vurdering af, at et velfungerende indre marked for elektricitet er af afgørende betydning for den europæiske økonomi og for at sikre en omkostningseffektiv omstilling til vedvarende energi. I den forbindelse er regeringen enig i, at der er behov for klare regler for grænseoverskridende handel, samt at reglerne håndhæves.

Rådet opnåede en fælles holdning til forslaget på rådsmødet den 11. juni 2018.

Det østrigske formandskab forventes at sætte "ren energi"-pakken på dagsordenen på energirådsmødet den 19. december 2018 til orientering. Fsva. dette forslag og de tre øvrige el-markedsdesignforslag forventes formandskabet desuden at give en status for forhandlingerne.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2016) 863 af den 30. november 2016 fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af et agentur for samarbejde mellem energireguleringsmyndigheder (ACER). Forslaget er fremsat som en del af Kommissionens såkaldte Vinterpakke, hvis officielle navn er "Clean energy for all Europeans". Forslaget er en omarbejdning af forordning (EF) nr. 713/2009 om oprettelse af et agentur for samarbejde mellem energireguleringsmyndigheder. Forslaget er oversendt til Rådet i en dansk sprogversion den 16. januar 2017.

Agenturet for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder (ACER) blev oprettet i 2011 med det formål at bistå nationale energireguleringsmyndigheder ift. håndtering af grænseoverskridende problemstillinger på el-markedet. ACER har i dag primært mulighed for at håndtere grænseoverskridende problemstillinger via juridisk ikke-bindende henstillinger og udtalelser og har i dag kun begrænsede beslutningsbeføjelser.

Forslaget har baggrund i Kommissionens vurdering af, at det indre marked for elektricitet bør forstærkes ved at øge ACER's beføjelser og uafhængighed, hvorved ACER i højere grad får mulighed for at udføre sin tilsynsfunktion på europæisk niveau og overvåge udviklingen af det indre marked. Et stærkere agentur skal således bidrage til at overvåge samt løse grænseoverskridende problemstillinger, hvilket vurderes nødvendigt for at skabe et vedfunderende indre marked for handel med el.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 194 i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Det østrigske formandskab har sat "ren energi"-pakken på dagsordenen på energirådsmødet den 19. december 2018 til orientering. Fsva. forslaget og de tre øvrige el-markedsdesignforslag forventes formandskabet at give en status for forhandlingerne.

3. Formål og indhold

Forslagets overordnede formål er at tilpasse den regulatoriske ramme for el-markedet med henblik på at sikre et velfungerende grænseoverskridende marked. Forslaget giver i den forbindelse ACER øgede kompetencer til at sikre den nødvendige koordination mellem nationale energiregulerende myndigheder.

Det væsentligste indhold af forordningsforslaget er:

- i. ACER får direkte kompetence til at godkende vilkår, betingelser og metoder, der er udarbejdet i medfør af netværksregler og guidelines⁶. I dag skal disse vilkår, betingelser og metoder godkendes af alle nationale energiregulerende myndigheder i Unionen eller i en bestemt region.
- ii. Afstemningsproceduren for de nationale energiregulerende myndigheder i ACER's Board of Regulators⁷ (BoR) ændres. Afgørelser skal kunne træffes med simpelt flertal i stedet for to tredjedele flertal flertal, som der kræves i dag.
- iii. ACER får kompetence til at udarbejde henstillinger og udtalelser på eget initiativ. ACER kan i dag kun udarbejde henstillinger og anbefalinger, der

⁶ Netværksregler og guidelines er bindende markeds- og tekniske regler, som har til formål at sikre operationalitet på tværs af landegrænser.

⁷ BoR består af repræsentanter fra de enkelte nationale energiregulerende myndigheder.

på forhånd er vedtaget i ACERs arbejdsprogram eller på baggrund af opfordringer fra Kommissionen.

- iv. ACER får valgfrihed ift. at udføre bestemte opgaver, såsom ikke-bindende udtalelser om ENTSO-E's årlige arbejdsprogram og ENTSO-Es tiårs netudviklingsplan, således at ACER i højere grad kan prioritere ressourcer.
- v. ACER får tilsynskompetence over regionale driftscentre (ROCs), der skal koordinere drift af el-systemerne på tværs af landegrænser, jf. forslag til forordning om det indre marked for elektricitet (KOM(2016) 861).
- vi. ACER får tilsynskompetence over elektricitetsmarkedsoperatører⁹, som blev udpeget som følge af forordning (EU) 2015/1222 af 24. juli 2015 om fastsættelse af retningslinjer for kapacitetstildeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294 medlovgiver.

Europa-Parlamentets udvalg for industri, forskning og energi (ITRE) har vedtaget sin betænkning den 26. februar 2018. Udvalget støtter generelt Kommissionens forslag og den overordnede hensigt om at tildele agenturet en stærkere rolle i udformningen og håndhævelse af europæiske regler for det indre marked for energi.

Udvalget har forskellige ændringsforslag til Kommissionens udspil og foreslår bl.a. en ændret procedure for godkendelse af regionale vilkår, betingelser og metoder, der er udarbejdet i medfør af netværksregler og guidelines. Derudover foreslår udvalget, at ACER's ressourcer skal styrkes gennem introduktion af gebyrer for nogle af ACER's aktiviteter såsom markedsovervågning.

Udvalget er også fortalere for mere direkte kompetence til agenturet over for fællesskabsinstitutioner for transmissionssystemoperatører og distributionselskaber.

5. Nærhedsprincippet

Forordningen har hjemmel i artikel 194 i TEUF, som fastslår nødvendigheden af et vist niveau af koordinering, gennemsigtighed og samarbejde for at sikre energimarkedets funktion, forsynings sikkerheden i Energiunionen og fremme sammenkobling af energiinfrastruktur.

Det er Kommissionens vurdering, at den stigende sammenkobling af el-markeder i Europa forudsætter tættere koordinering mellem nationale aktører samt regionalt/overnationalt regulatorisk tilsyn. Kommissionen anfører, at de foreslåede æn-

⁸ Den europæiske sammenslutning af transmissionsselskaber "European Network of Transmission System Operators for Electricity"

⁹ Elektricitetsmarkedsoperatører er en aktør (typisk en el-børs), der af den kompetente myndighed er blevet udpeget til at udføre opgaver i forbindelse med den fælles day ahead- og intradaykøbling. I Danmark har Energitilsynet udpeget el-børsen Nord Pool som elektricitetsmarkedsoperatører.

dringer er nødvendige for at opnå et integreret el-marked i EU, hvilket ikke kan opnås effektivt på nationalt niveau.

Regeringen er enig i Kommissionens vurdering og finder således, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Forslaget vurderes ikke at berøre dansk lovgivning

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have væsentlige statsfinansielle konsekvenser. Forslaget vil alene have økonomiske konsekvenser i form af indvirkningen på EU's budget. Forslaget medfører en udgift på EU's budget på 280.000 euro i 2019 og 1.04 mio. euro i 2020. Idet Danmark betaler ca. 2 pct. af EU's udgifter svarer dette til en statslig udgift på knap 42.000 DKK i 2019 og 155.000 DKK i 2020.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Ifølge Kommissionen har forslaget til formål gennem et stærkere ACER at fjerne handelsbarrierer i det europæiske el-system og føre til en hurtigere harmonisering og åbning af de nationale og regionale el-markeder.

I Kommissionens konsekvensanalyse fra 30. november 2016 blev den økonomiske gevinst på tværs af EU ved revidering af markedsdesign, estimeret til at være 9,5 mia. euro frem til 2030. Et stærkt, kompetent og velfungerende ACER skal ses som en del af denne markedsdesign, som bidrager til et velfungerende marked og håndhævelse af regler og dermed bidrager til de samlede gevinster.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Forslaget har været i høring i Specialudvalget for Energi-, Forsynings- og Klimapolitik. Der er modtaget høringssvar fra Dansk Energi, Det Økologiske Råd og WWF Verdensnaturfonden.

Dansk Energi er enig i Kommissionens forslag om, at ACER i højere grad selv skal kunne tage initiativ til anbefalinger, og at ACER's tilsyn med de foreslåede regionale driftscentre (ROCs) er et skridt i den rigtige retning. Dansk Energi finder, at en

markant regulatorisk stemme på tværs af grænser mellem medlemsstaterne er en forudsætning for et velfungerede indre marked.

Det Økologiske Råd (DØR) støtter generelt flere kompetencer og ressourcer til ACER. DØR finder, at ACER bør styrkes i kompetence til at arbejde med en gradvis fjernelse af de hindringer for et frit fælles europæisk energimarked, som skyldes manglende udbygning af nødvendige transmissionsforbindelser internt i især EU's større medlemslande.

WWF Verdensnaturfonden støtter DØR's bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Europa-Parlamentets udvalg for industri, forskning og energi (ITRE) vedtog sin betænkning den 26. februar 2018. Rådet opnåede en generel indstilling på forslaget den 11. juni 2018. Siden juli 2018 har der været trillogforhandlinger mellem Rådet og Europa-Parlamentet.

I trillogforhandlingerne med Europa-Parlamentet er der blandt andet fokus på balancen mellem agenturets direktør og repræsentantskab. Parlamentet har fokus på en fortsat stærk og uafhængig direktør i tråd med gældende forordning og Kommissionens udspil. I Rådet har man givet repræsentantskabet flere muligheder for at påvirke ACERs beslutninger, udtalelser etc. Der forventes et kompromis, hvor direktøren fortsat har lignende kompetencer som i dag, dog med enkelte tilføjede kompetencer til repræsentantskabet som f.eks. fremsendelse af ændringsforslag.

I forhold til Parlamentets ændringsforslag for gebyrer er man fra Rådets side tilbageholdende over for at introducere en bred hjemmel til at udstede gebyrer. Flertallet af medlemslandene er enige om, at yderligere gebyrer kun bør indføres for ACERs arbejde med specifikke og nærmere definerede opgaver som f.eks. registrering af markedsaktører jf. REMIT-forordningen (Forordning (EU) Nr. 1227/2011 om integritet og gennemsigtighed på engrosenergimarkedene).

Endelig forhandler Europa-Parlamentet og Rådet om ACERs kompetencer over for fællesskabsinstitutioner for transmissionssystemoperatører og distributionsselskaber. Parlamentet støtter en mere direkte rolle for agenturet, da nationale regulatorer ikke har en klar og effektiv tilsynsrolle overfor fællesskabsinstitutionerne, hvis opgaver typisk har grænseoverskridende karakter. I Rådet har medlemslandene forskellige holdninger til emnet, hvor en del medlemslande er fleksible overfor Parlamentets forslag, mens andre medlemslande vil opretholde status quo.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag om en omarbejdning af forordning om oprettelse af et EU-agentur for samarbejde mellem energireguleringsmyndigheder velkommen og er positiv over for formålet om at forbedre den regulatoriske ramme for et mere grænseoverskridende marked for handel med el.

Regeringen støtter et velfungerende liberaliseret indre marked for energi med det sigte at reducere energiomkostningerne for virksomhederne og forbrugerne og at sikre en omkostningseffektiv integration af vedvarende energi og energiforsynings-sikkerhed i Danmark og i Europa. En forbedret regulatorisk ramme forventes at bidrage til udviklingen af det indre marked for el-handel. Regeringen er derfor positiv over for øgede kompetencer til ACER, bl.a. med henblik på at sikre en stærkere håndhævelse af fælles EU-regler.

Regeringen støtter op om en ensretning af stemmereglerne i ACER med den fælles erklæring og en fælles tilgang til EU's decentraliserede agenturer, som Rådet, Europa-Parlamentet og Kommissionen vedtog i juni 2012, dvs. et absolut flertal for beslutninger i ACER's repræsentantskab.

Regeringen støtter, at ACER bemyndiges direkte til at godkende vilkår, betingelser og metoder, der er udarbejdet i medfør af netreglerne og guidelines. Regeringen ser omarbejdningen som en strømlining af allerede eksisterende praksis og regler, hvor nationale regulatorer løbende koordinerer deres beslutninger i ACER-regi, og beslutningen træffes af ACER, hvis ikke alle nationale regulatorer kan blive enig.

Regeringen støtter endvidere, at regionale beslutninger overføres til ACER med mulighed for, at et regionalt underudvalg bestående af de berørte medlemmer oprettes. Det anses som positivt, at ACER kan vurdere, om regionale beslutninger har en væsentlig indvirkning på det indre marked og andre medlemsstater end den pågældende region, eller om den primært har regional relevans. Ved en tættere sammenkobling af både elektricitetsmarkederne og de fysiske el-transmissionsnet i Europa vil regionale beslutninger i højere grad have en reel effekt på flere medlemsstater. Regeringen ser det som et rigtigt skridt at sikre fælles indflydelse på beslutninger, som har relevans for store dele af EU eller for hele EU.

Endelig lægger regeringen vægt på, at ACER beholder den brede kompetence til at træffe beslutninger i sager med grænseoverskridende karakter, herunder i tilfælde, hvor de nationale regulatorer samstemmigt efterspørger ACER's involvering, eller hvor de nationale regulatorer ikke kan blive enige. Det indre marked for elektricitet er i en løbende og hurtig udvikling. Det kan ikke forudses, hvilke specifikke sager og spørgsmål der kan opstå i fremtiden, og som vil være relevant for ACER at træffe beslutninger om. Derfor er det vigtigt at sikre en hjemmel, der er bred nok defineret, for at sikre en fremmedrettet kompetent agentur.

Fsva. de budgetmæssige implikationer af forslaget lægger regeringen vægt på, at yderligere ressourcer til europæiske agenturer finansieres via omprioriteringer inden for EU's budget.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg på mødet den 1. juni 2018 til orientering. Sagen blev forelagt til forhandlingsoplæg den 1. december 2017.

2. Forordningsforslag om oprettelse af Connecting Europe-faciliteten

KOM(2018) 438

Nyt notat

1. Resumé

Europa-Kommissionen har fremsat forslag til forordning om oprettelse af Connecting Europe-faciliteten (CEF) og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1316/2013 og (EU) nr. 283/2014. Forslaget fastsætter retsgrundlaget for CEF for perioden efter 2020 (2021-2027). Programmets overordnede målsætning er at udvikle og modernisere de transeuropæiske net inden for transport, energi og den digitale sektor og at lette det grænseoverskridende samarbejde inden for vedvarende energi, samtidig med at der tages højde for de langsigtede dekarboniseringsforpligtelser og lægges vægt på synergivirkningerne mellem sektorerne.

Med forslaget defineres for perioden 2021-2027 hvilke projekttyper inden for områderne transport, energi og den digitale sektor, der er støtteberettigede, kriterierne for evaluering, støtteprocentsatserne og kriterierne for den efterfølgende projekt-administration for de projekter, der bliver udvalgt til støtte.

Regeringen lægger vægt på, at drøftelser vedrørende CEF ikke foregriber forhandlingerne om den kommende finansielle ramme for 2021-2027, idet regeringens hovedprioritet for MFF-forhandlingerne er at realisere et samlet udgiftsniveau svarende til 1,00 pct. af EU27's BNI. Inden for denne ramme forholder regeringen sig positivt til forslaget. Med en ny CEF sikres det, at der i EU-budgetperioden 2021-2027 (den flerårige finansielle ramme) fortsat kan tildeles EU-støtte til infrastrukturprojekter med høj europæisk merværdi indenfor områderne transport, energi og digitalt.

Regeringen forholder sig positivt til og støtter den reviderede forordning på energiområdet, herunder ændringen om, at det fremover vil være muligt at søge om støtte til grænseoverskridende VE-projekter.

Det østrigske formandskab forventes at sætte sagen på dagsordenen for energirådsmødet den 19. december til orientering om status. Fokus for energirådet vil være på energidelen af CEF. Fokus i dette notat er derfor også kun på de horisontale og konkrete elementer, der er relevante for CEF energi-delen.

2. Baggrund

Europa-Kommissionen har ved KOM(2018) 438 af 6. juni 2018 fremsat forslag til forordning om oprettelse af Connecting Europe-faciliteten ("CEF"). Forslaget er oversendt til Rådet den 18. juni 2018 i dansk sprogversion.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 170-172 og 194. Forslaget skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Forslaget bygger videre på den eksisterende CEF ((EU) nr. 1316/2013), der gælder for perioden 2014-2020. Siden det indre markeds oprettelse har der været en tæt sammenhæng imellem på den ene side sektorretsakterne, der vedrører oprettelse og udvikling af transeuropæiske net på transport-, telekommunikations- og energiinfrastrukturområdet, og på den anden side den EU-retsakt, der definerer hvilke konkrete projektyper indenfor de tre sektorer, der kan opnå EU-støtte og på hvilke betingelser – for nuværende Connecting Europe-faciliteten ("CEF").

Som led i forberedelsen af CEF-forslaget har Kommissionen foretaget en evaluering af den nuværende CEF-forordning. Rapporten (KOM(2018) 66) blev vedtaget af Kommissionen og blev fremlagt for Rådet og Europa-Parlamentet den 13. februar 2018. Den overordnede konklusion efter 3½ års gennemførelse af CEF'en var, at programmet var på rette spor, men at det dog var alt for tidligt at måle resultaterne i betragtning af, at programmet befandt sig i den tidligere gennemførelsesfase.

Det østrigske formandskab forventes at sætte sagen på dagsordenen for energirådsmødet den 19. december til orientering om status. Da behandlingen på rådsmødet alene vil fokusere på energidelen, fokuserer dette notat også kun på de horisontale og konkrete elementer, der er relevante for CEF energi-delen.

3. Formål og indhold

Forslaget fastsætter retsgrundlaget for CEF for perioden efter 2020 (2021-2027). Forslaget har til formål at fremme jobskabelsen og at opnå intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst. Med forslaget kan der ydes EU-støtte til infrastrukturprojekter med europæisk merværdi indenfor områderne transport, energi og digitalt, der bidrager til en moderne og højeffektiv infrastruktur, og som understøtter jobskabelsen og intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst.

CEF'en skal bidrage til at opnå EU's klimaforpligtelser mht. at gennemføre Parisaftalen. I Kommissionens overordnede forslag om en flerårig finansiel ramme for perioden 2021-2027 opstilles et overordnet mål om, at mindst 25 pct. af EU's udgifter skal bidrage til klimamålsætningerne. For CEF'en gælder, at 60 pct. af finansieringsrammen skal bidrage til at opnå klimamålsætningerne. Kommissionen vil oprette et EU-klimamarkørsystem til at overvåge fremdriften mht. at opnå målsætningen.

Ifølge Kommissionen vil det fremtidige behov for dekarbonisering og digitalisering af økonomien i EU medføre en stigende konvergens imellem de tre sektorer, CEF'en dækker. Derfor lægges der med forslaget op til i stigende grad at støtte projekter, hvor der er synergier imellem de tre sektorer. Det gælder fx netforbundet og autonom mobilitet, alternative brændstoffer til transportsektoren og energilagring og intelligente net.

Det understreges i forslaget, at infrastrukturen indenfor de tre hovedområder ikke kun vil blive medfinansieret af CEF'en, men også af andre EU-programmer, især den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU), Samhørighedsfonden, Horizont Europa, Invest EU og Life.

Der vil med forordningen blive gennemført forenklinger af omkostningsmodellerne, medfinansieringssatserne, inddragelsen af interessenter, udformningen af programmets målsætninger samt overvågningen og rapporteringen.

Energidelen af forslaget

I Kommissionens forslag er der afsat 7,7 mia. EUR i 2018-priser (ca. 57,2 mia. kr.) til energiinfrastruktur (CEF energi). Sammenlignet med det nuværende budget på knap 4,8 mia. EUR i 2018-priser (35,8 mia.kr.) er det en forøgelse af budgettet på omkring 60 pct. CEF-budgettet forhandles i regi af forhandlingerne om de overordnede finansielle rammer for 2021-2027 (MFF) og ikke i regi af CEF-forslaget.

På energiområdet er de primære ændringer en forenkling af kriterier for støtteberettigelse, samt at grænseoverskridende vedvarende energiprojekter fremover vil få mulighed for tildeling af midler.

Forslaget skal bidrage til at fremme projekter af fælles interesse i relation til øget integration af det indre energimarked, interoperabilitet af grænseoverskridende forbindelser, facilitering af CO₂-reduktion og sikring af forsyningssikkerhed samt facilitering af grænseoverskridende samarbejde om vedvarende energi.

For at energiinfrastrukturprojekter er berettiget til støtte under CEF, skal de være defineret som projekter af fælles interesse. Kravene til projekter af fælles interesse er fastsat i forordning om retningslinjer for den transeuropæiske energiinfrastruktur EU (347/2013). Listen af projekter af fælles interesse opdateres hvert andet år og vedtages ved delegerede retsakter.

Grænseoverskridende vedvarende energiprojekter skal udover de generelle kriterier for energiinfrastrukturprojekter opfylde to supplerende kriterier for at være berettiget til EU-støtte til anlægsarbejde. De supplerende kriterier er:

- a) en cost benefit-analyse skal vise betydelige omkostningsbesparelser og/eller fordele i form af systemintegration, forsyningssikkerhed eller innovation, og
- b) dokumentation for, at projekter ikke ville blive gennemført eller kommercielt levedygtigt uden støtten. Som en del af analyse skal der tages hensyn til eventuelle indtægter fra støtteordninger.

Det vil også være muligt at søge om støtte til udvikling og udpegning af grænseoverskridende projekter inden for vedvarende energi. Derudover har Kommissionen foreslået, at de præcise udvælgelseskriterier og proceduren for udvælgelse af grænseoverskridende vedvarende energiprojekter skal vedtages i en delegeret retsakt.

Forslaget fastsætter også de maksimale medfinansieringssatser. Den nuværende maksimale støttesats på 50 pct. til undersøgelser er viderebragt i forslaget. Der er dog afvigelser fra den nuværende CEF mht. støttesatserne for anlægsarbejder. For særlige energiinfrastrukturprojekter kan støttesatsen i det nye CEF-forslag hæves til 75 pct.

Horisontale bestemmelser relevant for alle tre områder, herunder energi

Udover de direkte energirelaterede artikler indeholder forslaget også en række horisontale artikler for alle tre områder. Da de fleste af artiklerne er af teknisk karakter og i høj grad følger den eksisterende CEF, gennemgås de ikke systematisk her.

I artikel 13 fremgår det, at følgende aspekter, så vidt det er relevant, vil blive taget i betragtning i forbindelse med støttetildelingen:

- a) økonomiske, sociale og miljømæssige virkninger (fordele og omkostninger)
- b) innovations-, sikkerheds-, interoperabilitets- og tilgængelighedsaspekter
- c) den grænseoverskridende dimension
- d) synergivirkninger mellem transportsektoren, energisektoren og den digitale sektor
- e) aktionens modenhed inden for rammerne af projektudviklingen
- f) hvorvidt den foreslåede gennemførelsesplan er velfunderet
- g) EU-støttens katalysatoreffekt på investeringerne
- h) behovet for at overvinde finansielle hindringer såsom utilstrækkelig kommerciel levedygtighed eller mangel på markedsfinansiering
- i) sammenhæng med Unionens og nationale energi- og klimaplaner.

Det fremgår af artikel 13, at tildelingskriterierne fastlægges i arbejdsprogrammerne, som udarbejdes af Kommissionen og godkendes af EU-medlemslandene i CEF-komiteen, jf. artikel 19, og i de konkrete forslagsindkaldelser (ansøgningsrunder), som Kommissionen er ansvarlig for.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294) medlovgiver.

Der foreligger ikke en endelig betænkning fra Europa-Parlamentet.

5. Nærhedsprincippet

Forslaget har hjemmel i artikel 170-172 og 194 i TEUF. Artikel 170-172 i TEUF omhandler de transeuropæiske net.

Det er Kommissionens vurdering, at nærhedsprincippet er overholdt. Kommissionen anfører i forslaget, at omfanget af de problemer, som CEF er rettet mod, kræver specifik handling fra EU, da de i sagens natur er grænseoverskridende og der ved bedst kan løses på europæisk niveau. Det gælder også vedvarende energiprojekter.

Kommissionen vurderer yderligere, at fælles løsninger vil føre til større overordnede fordele, mere fremskyndet gennemførelse og nedbringelse af omkostninger. Investeringsbehovene i de transeuropæiske net efter 2020 er meget betydelige og overstiger de disponible midler på medlemsstatsplan.

Regeringen deler Kommissionens vurdering og finder også, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Forslaget er en forordning og vil derfor have direkte retsvirkning i Danmark. Forslaget kræver ikke ændringer i dansk lovgivning.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget skal ses i lyset af Kommissionens forslag til EU's flerårige finansielle ramme (MFF) for 2021-2027. Forslaget har statsfinansielle konsekvenser, idet det samlede EU-udgiftsniveau for 2021-2027 har direkte betydning for størrelsen af EU's årlige budgetter og dermed det danske EU-bidrag.

Kommissionen foreslår et samlet udgiftsniveau for CEF på ca. 37,5 mia. EUR i faste 2018-priser, svarende til ca. 279,3 mia. kr. Heraf foreslås ca. 27,2 mia. EUR (ca. 202,3 mia. kr.) afsat til transportområdet, ca. 7,7 mia. EUR til energiområdet (ca. 57,2 mia. kr.) og 2,7 mia. EUR (ca. 20,1 mia. kr.) til det digitale område. Forudsat en dansk finansieringsandel på ca. 2 pct. som i dag, vil Danmark finansiere ca. 5,6 mia. kr. til CEF-programmet over perioden 2021-2027.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Der er ikke på det foreliggende grundlag mulighed for at fastslå de samfundsøkonomiske konsekvenser af forslaget.

Connecting Europe-faciliteten har siden 2014 støttet investeringer i de transeuropæiske net (TEN) inden for transport, energi og telekommunikation. Kommissionens forslag udvider CEF-programmet ud over 2020 med det formål at fremskynde investeringerne inden for TEN og at udnytte finansiering fra både den offentlige og den private sektor, hvilket kan bidrage danske investeringer, herunder særligt Femern Bælt-projektet.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Som udgangspunkt vil tildelingen af støtte være forbundet med positive erhvervs-mæssige konsekvenser. Som for andre EU-programmer gælder det, at der vil være nogle ressourcemæssige omkostninger forbundet med udarbejdelse af ansøgninger om CEF-støtte. For ansøgere, der får tildelt støtte, vil der efterfølgende være

ressourcemæssige omkostninger forbundet med projektadministration i form af afrapporteringer til Kommissionen. Det forventes dog, at disse udgifter til projektadministration også vil kunne være støtteberettigede under CEF'en, dvs. at en andel af udgifterne vil blive finansieret via EU-midler.

Samtidig bemærkes det, at Kommissionen lægger op til en forenkling af omkostningsmodellerne, overvågningen af projekterne og afrapporteringen.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslaget vurderes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Kommissionens forslag har været sendt i høring i EU-specialudvalget for transport, bygning og bolig samt energi-, forsynings- og klimapolitik med frist for bemærkninger den 21. juni 2018.

Der er modtaget høringssvar med indholdsmæssige bemærkninger vedrørende energidelen fra Dansk Fjernvarme.

De indkomne bemærkninger er refereret nedenfor.

Dansk Fjernvarme har foreslået, at også grænseoverskridende handel med varme og eventuelt køling også bliver faciliteret og støtte af CEF. Også sådanne projekter vil stimulere jobskabelse og sikre smart, bæredygtig og inklusiv vækst. De vil hjælpe med at skabe sammenhæng i Unionen og mellem dens regioner indenfor energisektoren og vil samtidig fremme økonomisk, social og territorial samhørighed og bidrage til bekæmpelse af klimaændringer.

Dette er også relevant i en dansk kontekst. I Syddanmark etableres der for tiden datacentre af en størrelsesorden, hvor der kan være behov for at knytte tyske byers varmebehov sammen med disse centres massive produktion af overskudsvarme, for at sikre en høj effektivitet i deres energianvendelse. Det har også tidligere været undersøgt, om der kan være mulighed for at knytte varmemarkeder sammen på tværs af Øresund.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er oprettet en såkaldt "Friends of the Presidency"-gruppe, hvor forhandlingerne skal varetages, idet forhandlingerne både dækker transport, energi og digitalt.

Forslaget er blevet godt modtaget i Rådet. Der er bred enighed om, at Connecting Europe-faciliteten bidrager væsentligt til EU's målsætninger om færdiggørelsen af de transeuropæiske net, fremme af økonomisk vækst og jobskabelse og fremme af overgangen til et samfund med en lavemissionsøkonomi.

Der har også været bred opbakning til Kommissionens forslag om, at der skal kunne tildeles CEF-midler til grænseoverskridende VE-projekter.

Derfor har en række af forslagets bestemmelser ikke givet anledning til diskussion. Enkelte området har dog været genstand for drøftelse. For energidelen har det særligt drejet sig om, hvor stor en del af CEF energi, der skal reserveres til støtte til grænseoverskridende VE-projekter. Kommissionen har foreslået 10 pct., men en række lande har forsøgt at hæve det til mellem 15 og 20 pct.

Derudover har det også været drøftet, hvilke typer af projekter der kan få del i de midler, som er reserveret grænseoverskridende projekter. Det er blandt andet blevet foreslået, at der skal kunne gives midler til sektorkoblingsprojekter og energilagring.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen lægger vægt på, at drøftelser vedrørende CEF ikke foregriber forhandlingerne om den kommende finansielle ramme for 2021-2027, idet regeringens hovedprioritet for MFF-forhandlingerne er at realisere et samlet udgiftsniveau svarende til 1,00 pct. af EU27's BNI. Inden for denne ramme kan regeringen støtte forslaget.

Regeringen lægger vægt på, at tildelingskriterierne i videst muligt omfang understøtter dansk hjemtag og bidrager med størst mulig EU-merværdi. Regeringen vil derfor arbejde for, at CEF'en opretholder fokus på de grænseoverskridende projekter og projekter med grænseoverskridende betydning, der ofte har høj samfundsøkonomisk værdi.

Regeringen finder det vigtigt, at CEF-midlerne ikke bliver spredt ud på for mange underprioriteter og mindre projekter, idet det risikerer at udhule støttegrundlaget for de grænseoverskridende projekter.

Regeringen forholder sig positivt til og støtter den reviderede forordning på energiområdet, herunder ændringen om, at det fremover vil være muligt at søge om støtte til grænseoverskridende VE-projekter. Rettidig udbygning af energiinfrastruktur i Europa er centralt for at fremme det indre marked, øge forsyningssikkerheden og fremme integration af vedvarende energi.

Regeringen vil overordnet arbejde for, at forslaget i videst muligt omfang målrettes initiativer med reel EU-merværdi og tager mest muligt hensyn til den løbende udvikling i forhold til teknologier og tjenester, f.eks. ved alene at gengive de overordnede hensyn frem for teknologispecifikke krav.

Regeringen finder det positivt, at Kommissionen med forslaget lægger op til, at CEF'en udelukkende bliver et instrument for direkte støtte. Det har i perioden 2014-2020 indtil videre været meget lav efterspørgsel på CEF'ens såkaldte finansielle instrumenter (lånegarantier). For projekter hvor det vil være relevant med lånegarantier eller direkte lån, vil det fortsat være muligt via "Invest EU" (afløseren for Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer, EFSI) og Den Europæiske Investeringsbank, EIB.

Regeringen støtter Kommissionens målsætning om at forsimple administrationen på en række områder, herunder fx reglerne for støtteprocentsatser og afrapporteringen fra projekterne til Kommissionen.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Det forventes, at sagen forlægges til forhandlingsoplæg den 30. november 2018 i forbindelse med forelæggelsen af transportrådsmødet den 3. december 2018.

3. En europæisk strategisk langsigtet vision for en moderne, konkurrencedygtig og klimaneutral økonomi

KOM(2018) 773

Nyt notat

1. Resumé

Kommissionen har den 28. november 2018 offentliggjort en meddelelse med et udspil til en europæisk strategisk langsigtet vision for en moderne, konkurrencedygtig og klimaneutral økonomi.

Kommissionens udspil har til hensigt at sætte en retning og skabe en vision for, hvordan EU på lang sigt skal gennemføre en grøn omstilling på linje med Parisaftalen. Udspillet forventes at blive et analytisk grundlag for fremtidige politiske drøftelser ved at fremvise forskellige scenarier for EU frem mod 2050. Det forventes, at udspillet vil danne udgangspunkt for de kommende drøftelser af den langsigtede strategi, som EU skal levere til UNFCCC i henhold til Parisaftalen senest i 2020.

Meddelelsen har ingen lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser.

Regeringen hilser Kommissionens meddelelse velkommen. Klimaforskningen viser, at verden skal nå en balance mellem udledninger og optag af drivhusgasser i midten af århundredet, hvis vi skal have en chance for at holde de globale temperaturer inden for Parisaftalens mål. Derfor har regeringen sat et nationalt mål om netto-nuludledning i 2050 og vil arbejde for, at EU sætter et mål om netto-nuludledning af drivhusgasser senest i 2050. Det er vigtigt, at EU er med til at lede vejen og viser, at udviklingen mod et klimaneutralt samfund går hånd i hånd med en konkurrencedygtig og moderne økonomi.

Det østrigske formandskab har sat udspillet på dagsordenen for energirådsmødet den 19. december til præsentation og udveksling af synspunkter.

2. Baggrund

Det Europæiske Råd opfordrede den 22. marts 2018 Europa-Kommissionen til senest i første kvartal 2019 under hensyntagen til de nationale planer at fremlægge et forslag til en strategi for langsigtet reduktion af drivhusgasemissioner i EU i overensstemmelse med Parisaftalen.

Kommissionen har den 28. november 2018 offentliggjort en meddelelse med et udspil til en europæisk strategisk langsigtet vision for en moderne, konkurrencedygtig og klimaneutral økonomi, KOM(2018) 773.

Det østrigske formandskab har sat meddelelsen på dagsordenen for energirådsmødet den 19. december til præsentation og udveksling af synspunkter.

3. Formål og indhold

Kommissionens meddelelse med et udspil til en europæisk strategisk langsigtet vision har til formål at sætte retning og skabe en vision for, hvordan EU på lang sigt skal gennemføre en grøn omstilling på linje med Parisaftalen. Kommissionens udspil sætter ikke nye mål eller konkrete politiske initiativer for EU. Den gennemgående linje i Kommissionens udspil er, at EU skal sætte retning mod at være netto-nuludleder af drivhusgasser frem mod 2050. Ifølge Kommissionen er det ikke intentionen, at strategien skal lancere nye politikker eller revidere 2030-målene.

Udspillet forventes desuden at blive et analytisk grundlag for fremtidige politiske drøftelser ved at fremvise forskellige scenarier for EU frem mod 2050. På den måde forventes udspillet at danne udgangspunkt for de kommende drøftelser af den langsigtede strategi, som EU skal levere til UNFCCC i henhold til Parisaftalen senest i 2020. Det analytiske grundlag for udspillet rummer otte scenarier frem mod 2050. Scenarierne rangerer fra et scenarie med 80 pct. reduktion af drivhusgasser til scenarier, hvor der nås en større reduktion af drivhusgasudledningen kombineret med øget optag samt lagring af CO₂, hvormed EU vil kunne nå netto-nuludledning i 2050.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

6. Gældende dansk ret

Der redegøres ikke for dansk ret, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Meddelelsen vurderes i sig selv ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser. I det omfang Kommissionens meddelelse udmøntes i konkrete initiativer, vil det skulle vurderes, om det vil medføre lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Meddelelsen vurderes i sig selv ikke at have statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. I det omfang Kommissionens meddelelse udmøntes i konkrete initiativer, vil det skulle vurderes, om det vil medføre statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Meddelelsen skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Meddelelsen er sendt i høring i EU-specialudvalget for Energi-, Forsynings- og Klimapolitik.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der er generel opbakning til meddelelsen og Kommissionens intention om, at udspillet skal danne udgangspunkt for de kommende drøftelser af den langsigtede strategi, som EU skal levere til UNFCCC i henhold til Parisaftalen senest i 2020.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens meddelelse velkommen. Klimaforskningen viser, at verden skal nå en balance mellem udledninger og optag af drivhusgasser i midten af århundredet, hvis der skal være en realistisk chance for at holde de globale temperaturer inden for Parisaftalens mål. Med energiaftalen er det besluttet, at Danmark skal være klimaneutralt i 2050, og at der skal arbejdes for et tilsvarende mål på EU-niveau. Regeringen vil derfor arbejde for, at EU fastlægger et mål om netto-nuludledning senest i 2050. Regeringen finder, at det er vigtigt, at EU er med til at lede vejen og viser, at udviklingen af et klimaneutralt samfund går hånd i hånd med en konkurrencedygtig og moderne økonomi. Regeringen vil følge op på Kommissionens udspil og arbejdet med at sætte klar retning for EU mod et klimaneutralt EU i 2050 gennem ambitiøse og omkostningseffektive politikker.

Regeringen finder endvidere, at et klimaneutralt samfund kræver, at alle sektorer bidrager, og at Kommissionen identificerer en række relevante områder, hvor en indsats er central i forhold til at bringe EU i retning af målet om netto-nuludledning. I den forbindelse vil regeringen arbejde for, at EU går i spidsen for en massiv forsknings- og innovationsindsats for at udvikle nye teknologier og processer samt understøtte omkostningsreduktioner af tiltag, der er nødvendige for at nå netto-nuludledning, støttet af et markant skift i finansieringsstrømmene mod lav- og nulemissionsteknologier. Regeringen arbejder derudover for, at EU understøtter en omkostningseffektiv transition til et energisystem fuldt baseret på vedvarende energi, et bidrag fra landbruget, der undgår konkurrenceforvridning, udbredelsen af nul- og lavemissionsteknologier i transportsektoren, en målrettet indsats for at mindske udledningerne fra industrien samt en cirkulær og ressourceeffektiv økonomi. Regeringen vil desuden arbejde for, at der på EU-niveau fastsættes en klar tidsplan for udfasning af benzin- og dieselmotorer. Endelig vil regeringen arbejde for, at EU udvikler og øger incitamentet både for naturlige og teknologiske løsninger til at øge optag og lagring af CO₂, da netto-nuludledning kræver både optag og lagring i stor skala.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.